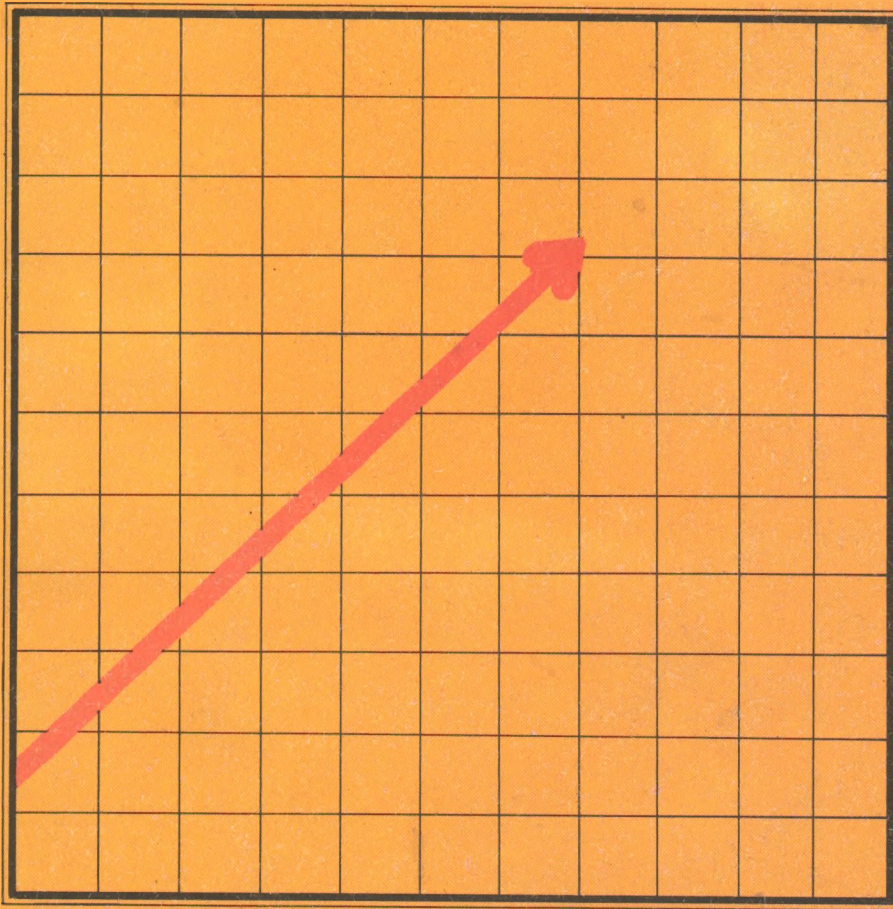

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PRODUCȚIA ANULUI 1977
ritmicitate, calitate, eficiență

88
589652

„Începem anul 1977 cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut planul dezvoltării economico-sociale a țării, de a asigura, în continuare, progresul în ritm rapid al industriei și agriculturii, al întregii economii naționale. În centrul întregii activități va trebui pusă ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, creșterea puternică a eficienței economice. În acest scop este necesar ca toate organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii să acționeze cu înaltă răspundere și spirit de abnegație pentru înfăptuirea hotărîtă a măsurilor de reducere a consumurilor de materiale și materii prime, ieftinirea investițiilor și reducerea cheltuielilor de producție, pentru creșterea susținută a productivității muncii și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii. Aplicarea în viață a acestor măsuri are un rol hotărîtor pentru realizarea cu succes a întregului cincinal, pentru înfăptuirea plenară a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru perfecționarea tuturor domeniilor de activitate”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul de Anul Nou adresat
întregului nostru popor la posturile
de radio și televiziune)

Piloni ai creșterii eficienței

SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

● În 1977, sporirea cu numai 1% a productivității muncii în industria republicană înseamnă o producție suplimentară de 6,2 miliarde lei.

● Prin folosirea productivă a unui metru pătrat de spațiu disponibil se pot economisi în medie cheltuieli de construcții-montaj de circa 3 000 lei sau se poate realiza suplimentar într-un an o producție de aproape 17 000 lei.

● Reducerea cu 1% a volumului cheltuielilor materiale în 1977 în industrie echivalează cu economisirea citorva miliarde de lei.

AM INTRAT într-un nou an de muncă, al doilea din cincinalul revoluției tehnico-științifice, perioadă în care întregul nostru popor, strâns unit în jurul partidului, este ferm hotărât să muncească, în continuare, cu pasiune pentru progresul economiei naționale — baza ridicării nivelului de trai și de civilizație al tuturor celor ce muncesc.

Anul acesta trebuie să se caracterizeze, în toate sectoarele de activitate, prin **RIDICAREA LA UN NIVEL MAI ÎNALT A EFICIENȚEI ECONOMICE**, pe baza promovării largi a progresului tehnic, a valorificării în și mai mare măsură a rezervelor existente în fiecare întreprindere și la fiecare loc de muncă.

În documentele Congresului al XI-lea al partidului, în plenarele C.C. al P.C.R. și în numeroasele consfătuiri de lucru organizate din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, s-a subliniat cu pregnanță că mersul nostru înainte spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, spre micșorarea decalajelor care ne despart de țările dezvoltate este nemijlocit legat de **obținerea unei înalte productivități a muncii sociale, de micșorarea continuă a costurilor de producție, îndeosebi prin reducerea cheltuielilor materiale.**

Reflectând continuitatea preocupărilor partidului nostru pentru dinamizarea creșterii economice în condițiile unei înalte eficiențe, Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 a analizat pe larg aceste probleme. În ampla cuvîntare rostită cu acest prilej, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a dat orientări clare și a stabilit direcțiile principale spre care trebuie orientate eforturile colectivelor de muncă din unitățile economice pentru îndeplinirea în

condiții optime a indicatorilor planului pe acest an, pentru accelerarea creșterii productivității muncii și reducerea costurilor de producție, în primul rînd a cheltuielilor materiale. Partidul nostru consideră că aceasta este singura cale de dezvoltare sănătoasă a economiei, de îmbunătățire a condițiilor de viață ale maselor muncitoare. „**Toate măsurile de reducere a cheltuielilor materiale, de creștere a productivității muncii** — spunea secretarul general al partidului la recenta consfătuire — **trebuie să se reflecte într-o sporire mai accentuată a venitului net, a venitului național, în general a avuției naționale. Aceasta va permite creșterea mai rapidă a forței economice a patriei, crearea unor posibilități suplimentare atât pentru dezvoltarea forțelor de producție, cit și pentru ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului nostru popor.**”

În asigurarea condițiilor pentru realizarea exemplară a sarcinilor pe 1977, măsurile și căile concrete de obținere a unei înalte productivități a muncii și de valorificare la un grad superior a materiilor prime și a materialelor, de gospodărire cu maximă grijă a acestora, ocupă un loc central, prioritar. De aceea, programele concrete de acțiune întocmite la nivelul centralelor și întreprinderilor se cer adîncite și amplificate în continuare, puse de acord cu noile situații create ca urmare a promovării progresului tehnic, a organizării științifice a producției și a muncii, a manifestării spiritului creator al maselor, astfel încît orice rezervă să poată fi valorificată și, în acest fel, pe ansamblul activității, eficiența să atingă cote mereu mai înalte.

Cum valorificăm materiile prime?

PORNIND de la cerința realizării unor produse competitive, la un grad înalt de eficiență, mijloacele materiale puse la dispoziția industriei chimice sînt orientate, cu prioritate, spre sectoarele care asigură o prelucrare cît mai ridicată a materiilor prime de bază. În această viziune, **petrochimia** rămîne și în viitorii ani sectorul de avangardă al industriei chimice, gradul de chimizare al gazului metan și a fracțiilor petroliere lichide și gazoase urmînd a se dubla în 1980 față de 1975.

Pentru Centrala industrială de rafinării și petrochimie, primul an al cincinalului afirmării revoluției tehnico-științifice s-a caracterizat prin folosirea

mai deplină a rezervelor, fapt care a condus la sporirea accentuată a eficienței economice: **producția globală a crescut în 1976 față de 1975 cu 15,9%, iar productivitatea muncii cu 10,3%**. Au fost obținute creșteri importante la o serie de produse principale cum sînt: produse macromoleculare de bază (17,4%), hidrocarburi aromatice (26,1%), uleiuri minerale (10%), iar volumul produselor chimice auxiliare și de mic tonaj a sporit cu peste 10%.

Ca rezultat al aplicării unor tehnologii noi elaborate pe baza concepției românești, la realizarea cărora un aport important l-a adus ICECHIM-București, precum și al îmbunătățirii tehnolo-

giilor existente, s-a asigurat lărgirea bazei de materii prime, diversificarea producției, reducerea importurilor și creșterea disponibilităților pentru export. Comparativ cu 1975, în 1976 au fost realizate 14 sortimente noi de produse, în condițiile unei eficiențe ridicate.

Rezultatele obținute pînă în prezent asigură centralei o puternică bază tehnico-materială, capabilă să satisfacă cerințele majore impuse de ritmurile înalte prevăzute în planul pe 1977. În cel de-al doilea an al cincinalului, producția industrială a unităților centrale crește, față de 1976, cu 12,6%. Edificator este faptul că din sporul producției, **peste 74% se va realiza prin valorificarea la un grad superior a materiilor prime de bază** rezultate din țiteiul prelucrat și utilizarea intensivă a capacităților de producție existente. Numai prin sporirea cu 14% a valorificării tonei de țitei se va ajunge ca va-

loarea medie a produselor obținute să depășească de peste 3 ori valoarea materiei prime.

Prin punerea în funcțiune a unor obiective cu grad înalt de tehnicitate vor fi introduse în fabricație o serie de produse noi, se va diversifica gama de plastifianți și produse epoxidate, asigurându-se prin aceasta lărgirea bazei de materii prime necesare economiei naționale, diminuarea importurilor și crearea de disponibilități pentru export. Volumul exportului în 1977 va depăși realizările din anul trecut cu 41,1%.

Perfecționările ce se realizează în tehnica și tehnologia de fabricație, în organizarea producției și a muncii, se vor reflecta în mod pozitiv asupra eficienței economice. La nivelul centralei, **productivitatea muncii pe un lucrător va fi în 1977 de peste 700 mii lei, iar la marile combinate de la Pitești și Brazi de peste 1 milion lei pe un lucrător.** Totodată, **nivelul cheltuielilor de producție se va reduce în 1977 cu peste 6% față de realizările anului precedent.**

În vederea desfășurării în bune condițiuni a producției, a realizării exemplare a sarcinilor ce revin întreprinderilor, au fost luate din timp măsuri corespunzătoare pe multiple planuri. Astfel, în scopul asigurării ritmice a bazei de materii prime și materiale necesare, s-au contractat în întregime cantitățile planificate, mobilizându-se totodată resursele proprii de materii prime, fapt care contribuie la reducerea substanțială a importurilor. Pentru asigurarea cu țiței selecționat a fabricației de uleiuri, la Combinatul petrochimic Pitești s-au întreprins acțiuni și s-au stabilit măsuri de organizare a spațiilor de depozitare și a circuitelor de pompare.

Sporirea eficienței întregii activități productive, reducerea simțitoare a cheltuielilor de producție constituie pentru colectivul fiecărei unități preocupări primordiale. În acest sens, în urma analizelor efectuate de colective de specialitate s-au făcut propuneri de reducere a consumurilor specifice de materii prime și auxiliare pentru 1977 la 173 de norme, prin aplicarea unor măsuri care vizează îmbunătățirea proceselor tehnologice și creșterea gradului de recuperare; pe această cale se vor realiza economii de 15 mil. lei. Orientarea cercetărilor din ultima perioadă către valorificarea deșeurilor de fabricație și a subproduselor va permite ca, în 1977, unitățile centrale să obțină o producție valorică suplimentară de peste 20 milioane lei.

În domeniul raționalizării consumului de combustibil și energie — factor important în reducerea cheltuielilor de producție — se întreprind, în continuare, acțiuni care vor conduce la economisirea a cel puțin 1,3 mil tone c.c. Un accent deosebit se pune pe realizarea unor lucrări pentru recuperarea resurselor energetice secundare, dintre care menționăm recuperarea gazelor reziduale de la instalațiile de negru de fum la „Carbosin”-Coșca Mică, recuperarea gazelor combustibile de la instalația D3 de la Combinatul petrochimic Borzești, recuperarea gazelor de fier de la combinatele petrochimice Brazi și Borzești ș.a.

Anul acesta, pe lângă faptul că vor trebui folosite mai bine capacitățile existente, urmează să se realizeze un important program de investiții. Pentru adâncirea prelucrării țițeiului și dezvoltarea în ritmuri înalte a petro-

chimiei, vor fi puse în funcțiune numeroase obiective de mare importanță economică și va fi începută execuția altora. Indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, privind construirea unor noi instalații de mare complexitate și tehnicitate în cadrul platformelor petrochimice existente, prin folosirea completă a spațiilor de producție și limitarea suprafețelor de construcție, se materializează în dezvoltarea combinatelor de la Teleaen, Brazi, Borzești și Timișoara. Totodată, au fost dimensionate mai bine eforturile financiare necesare realizării obiectivelor planificate, prin corelarea termenelor de punere în funcțiune cu necesitățile economiei naționale.

Traducând în viață indicațiile date de conducerea partidului privind **reducerea consumurilor de materiale și a costului investițiilor**, s-a reușit ca volumul lucrărilor de construcții-montaj să fie redus cu peste 27%, obținându-se

economisirea a 22 280 tone ciment și 4 542 tone oțel beton. De asemenea, s-a asigurat, încă de la încheierea anului 1976, predarea a peste 85% din documentația de execuție a utilajelor terenurilor necesare amplasării noilor obiective, precum și crearea condițiilor optime pentru executarea lucrărilor. În vederea respectării graficelor de lucrări prevăzute în plan, s-a organizat urmărirea permanentă la furnizorii interni a stadiului de execuție a utilajelor și respectarea riguroasă a termenelor contractuale. Întrucât în perioada următoare vor intra în funcțiune obiective cu un grad de tehnicitate ridicat, s-a trecut încă de pe acum la formarea de colective de lucrători cu experiență ce vor asigura asistența tehnică în perioada probelor tehnologice și punerii în funcțiune.

Adrian STOICA

director general

Centrala industrială de rafinării și petrochimie Ploiești

Semnificații economice ale reducerii consumului de timp

PRIN „Prognostica cercetării științifice și dezvoltării tehnologice în industria de confecții până în anul 2000” s-au definit, la începutul anului 1976, tendințele de dezvoltare ale industriei de confecții prin conexiune cu celelalte subramuri industriale producătoare de materii prime și, în mod deosebit, cu posibilitatea introducerii tehnologiilor moderne, a proceselor de lucru bazate pe mecanizare și automatizare.

În stadiul actual, când industria de confecții este mare consumatoare de manoperă, **creșterea productivității muncii prezintă o importanță deosebită, constituind o sursă însemnată de reducere a costurilor de fabricație.** Datorită acțiunilor și măsurilor întreprinse în domeniul promovării progresului tehnic, al mecanizării unor operații, paralel cu o mai bună organizare a producției și a muncii, **consumul de timp (minute/bucată) a scăzut în 1976 la confecționarea costumelor bărbătești la 85% față de 1975, iar a cămășilor bărbătești la 94%.**

O altă sursă de sporire a eficienței economice a constituit-o **utilizarea optimă a suprafeței materialului textil destinat confecționării.** În anul 1976 pe această cale s-au realizat economii de materie primă în valoare de 163 mil. lei față de consumul din 1975. Ca urmare a sarcinilor trasate de plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, s-au întreprins noi acțiuni pentru punerea în evidență a unor posibilități de creștere a gradului de utilizare a suprafeței materialelor textile. Numeroase colective de specialiști au analizat în fiecare unitate a centralei posibilitățile de economisire a materiilor prime, acțiune în baza căreia s-a determinat sarcina de a se economisi, în 1977, peste 2 300 000 mp țesături. Desfășurarea, în continuare, a acțiunii de depistare a unor noi surse de economisire a materiilor prime va permite ca **indicele de consum prevăzută pentru 1980 să fie realizați încă din 1977.**

În copul gospodăririi raționale a materiilor prime și al reducerii consumului de muncă a fost inițiată realizarea unor studii tehnico-economice privind introducerea, încă în 1977, a unor instalații electronice de gradare-reproducere a tiparelor de îmbrăcăminte, de încadrare și optimizare a consumurilor. Totodată, se are în vedere introducerea unei instalații automate de proiectare a contexturilor din tricot tip stofă. Măsurile menționate, alături de alte obiective prevăzute în planul de promovare a tehnicii înaintate, constituie germenii automatizării unor operații care, în prezent, consumă un volum ridicat de manoperă. Pe linia realizării unei productivități a muncii mai înalte se înscrie și prevederea de a se **automatiza proiectarea îmbrăcăminteii** prin folosirea unor echipamente complexe, comandate de computere, ceea ce va conduce atât la economisirea forței de muncă, cât și a timpului de execuție a documentației.

Ca urmare a contractelor de cercetare încheiate în 1976 cu Institutul Politehnic București, se urmărește realizarea, pe bază de concepție românească, a unor instalații care să permită îmbinarea unor detalii folosind ultrasunetele în locul coaserii clasice cu ață. Extinderea colaborării cu Institutul central de informatică și Institutul de tehnică de calcul va permite, la rândul său, elaborarea automată pe calculatoare existente în centrală a proceselor tehnologice, obținându-se astfel soluții optime de cuplare a fazelor și a operațiilor de proces.

Considerăm că promovarea largă a progresului tehnic impune dezvoltarea activității proprii de cercetare prin înființarea în țară a unor filiale ale Centrului de cercetare și proiectare a îmbrăcăminteii plasate în centre universitare puternice, unde ființează și întreprinderi de confecții reprezentative. Începând cu prima lună a anului 1977, va lua ființă la Iași prima filială de

Tehnica nouă, un factor al eficienței

cercetare a Centrului menționat, condusă metodologic și științific de către Facultatea de textile din cadrul Institutului Politehnic Iași, creindu-se în acest fel condiții de integrare a învățămîntului cu industria de profil.

În privința realizării de noi sortimente pe bază de concepție proprie, se are în vedere dezvoltarea producției de îmbrăcăminte din stoffe tricotate tip lînă, folosind exclusiv baza de materii prime existentă în țară, sortiment solicitat pe piața internă și externă, datorită caracteristicilor superioare din punct de vedere estetic și funcțional. În aceeași arie de preocupări se înscrie și realizarea prestigioasă a unor specialiști din industria noastră privind **imprimarea prin transfer a materialelor textile cu conținut de peste 60% fibre sintetice**. În primul semestru al anului 1977 se vor livra comerțului peste 130 mii produse imprimate cu noua metodă, produse care, în urma sondajelor efectuate în magazine, a reieșit că sînt foarte solicitate de cumpărători.

Programul complex de ridicare a nivelului tehnic al producției pînă în 1989 și în perspectivă impune concentrarea eforturilor pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație, prin generalizarea mecanizării operațiilor de proces și ridicarea gradului de semiautomatizare și automatizare a unor operații. Cercetările au în vedere elaborarea pe calculator a proceselor tehnologice, utilizînd timpii predefiniți pentru stabilirea în mod științific a normelor de muncă. Totodată, se va finaliza cercetarea privind prelucrarea automată pe calculator a șirurilor cronometrice utilizînd programele „DENOR”, inițiate în colaborare cu Institutul central de informatică. Scopul acestei lucrări este fundamentarea normelor de muncă și cercetarea unui fond de date privind normele de timp necesare optimizării și operativizării proceselor tehnologice.

Organizarea pe **principii ergonomice a locurilor de muncă** va constitui o altă preocupare importantă. În acest sens, va crește rolul stației pilot care, dotată cu utilaje moderne și personal de înaltă specialitate, va face posibilă abordarea unor studii complexe de organizare ergonomică a locurilor de muncă. Pe baza cercetărilor, se vor tipiza grafele de prelucrare a reperelor produselor de îmbrăcăminte, se vor stabili algoritmi de calcul în vederea elaborării pe calculator a proceselor tehnologice, folosind metoda de echilibrare logică a limitelor tehnologice, creînd astfel baza pentru programarea și optimizarea organizării producției, pe tipuri de produse, dimensionarea pe baze științifice a mărimii formațiilor de lucru, precum și îmbunătățirea indicilor de utilizare a mașinilor ce intră în componența formațiilor de lucru.

Toate acestea vor permite reducerea simțitoare a volumului manoperei, în condițiile ridicării nivelului calitativ al produselor. Din studiile efectuate rezultă că, în 1977, **consumul de timp (minute/bucată) la confecționarea costumelor bărbătești va ajunge la 70% față de 1975, iar a cămășilor pentru bărbați la 89%.**

Iosif STEINBACH

director general
Centrala industriei confecțiilor

PROMOVAREA tehnologiilor avansate, creșterea și diversificarea sortimentelor de oțeluri și laminare cu performanțe funcționale ridicate, îmbunătățirea gospodăririi resurselor materiale și umane, constituie preocupări fundamentale ale întreprinderilor din industria siderurgică. Ca urmare a activității susținute desfășurate în anul recent încheiat, unitățile Centralei industriale siderurgice Hunedoara au obținut realizări de însemnătate deosebită: un spor al producției globale de 172 milioane lei, reducerea cheltuielilor totale la 1000 lei producție-marfă cu 42 mil. lei, principalele economii fiind obținute pe seama elementelor cu pondere hotărîtoare în costuri — cocs, metal, energie electrică și termică.

Toate aceste rezultate au avut la bază un program vast de măsuri. În domeniul producției de oțel, de exemplu, s-a definitivat tehnologia de fabricație a oțelurilor austenitice și ferritice, a semifabricatelor pentru execuția materialului tubular de înaltă rezistență la foraj, s-a asimilat tehnologia de degazare a oțelurilor pe instalații de concepție proprie; au fost realizate 5 noi mărci de oțeluri și tipodimensiuni de laminare, ceea ce a determinat ca, din totalul producției de oțel, 65% să reprezinte oțeluri de calitate, aliate și înalt aliate.

Prevederile planului pe 1977 au fost astfel stabilite încît să asigure creșterea continuă a producției, prin folosirea completă a capacităților de producție, reducerea cheltuielilor materiale, a consumurilor specifice, sporirea aportului cercetării științifice și ingineriei tehnologice la promovarea progresului tehnic și ridicarea nivelului calitativ al întregii activități. În ansamblu, indicatorii planului pe 1977 se înscriu la niveluri mai înalte decît cele prevăzute inițial. Combinatul hunedorean va produce, de pildă, cu aceleași capacități, peste nivelul anului 1976, 43 000 tone oțel, 70 000 tone laminare finite și semifabricate de relaminare, piese de schimb în valoare de 28 milioane lei, peste 700 tone mașini și utilaje pentru industria metalurgică.

Factorul esențial în atingerea acestor obiective îl constituie **îmbunătățirea indicelui de scoatere produs finit-lingou**. În acest scop, se are în vedere aplicarea unor măsuri pe toate fazele tehnologice de elaborare și turnare a oțelului, astfel: modernizarea tehnologiilor de turnare în oțelării, îmbunătățirea constructivă a ansamblurilor de turnare, extinderea procesului de degazare a oțelurilor, precum și realizarea primei instalații de retopire sub zgură. În secțiile de laminare, o contribuție substanțială la creșterea gradului de valorificare o va aduce îmbunătățirea activității în sectoarele de încălzire a lingourilor și semifabricatelor, utilizarea rațională a instalațiilor de ajustare, extinderea utilizării cilindrilor de laminare cu caracteristici funcționale ridicate, precum și valorificarea completă a producției prin evitarea pierde-

rilor sub formă de scurtături, capete, declasări dimensionale. Prin folosirea tuturor acestor căi se estimează valorificarea suplimentară, față de nivelul anului 1975, a cca. 150 000 tone metal.

Un alt domeniu prioritar îl constituie **utilizarea pe scară mai largă a resurselor indigene de materii prime**. În acest scop, vor continua cercetările privind elaborarea de rețete de coșificare cu o pondere crescută de cărbuni energetici din bazinul Văii Jiului. Încercările efectuate încă în cursul anului trecut ne îndreptășesc să scontăm pe rezultate satisfăcătoare. Odată cu intrarea în funcțiune a noii fabrici de oxigen, se va trece la tehnologia de elaborare prin insuflare de aer îmbogățit cu oxigen, ceea ce va conduce la creșterea indicilor de utilizare a agregatelor și, respectiv, la reducerea consumului specific de cocs cu peste 40 000 tone/an.

Asigurarea desfășurării normale a întregii activități de producție reclamă o preocupare susținută în direcția creșterii siguranței în exploatare, prin **ridicarea nivelului calitativ al activității de întreținere și reparație**, asigurarea cu piese de schimb și sporirea, pe această bază, a indicilor de utilizare extensivi. În acest scop, începînd cu 1977 se acoperă, din producție proprie, necesarul de piese de schimb curente, urmînd ca aprovizionarea din exterior să se limiteze la o gamă restrînsă de piese de performanță. Prin aceasta se realizează una din sarcinile principale trasate de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu prilejul vizitelor de lucru la Hunedoara.

Reducerea costurilor de fabricație impune o preocupare tot mai susținută pentru **valorificarea resurselor secundare**. Prin natura ei, industria siderurgică dispune de mari rezerve în această direcție. Tocmai de aceea se va acorda o atenție sporită valorificării deșeurilor metalice și refractare, utilizării resurselor energetice secundare și altor surse de materiale care, după date preliminare, vor aduce un aport de peste 295 mil. lei la diminuarea costurilor de fabricație. Sînt elaborate pentru acest cincinal, la nivelul întreprinderilor și combinatului hunedorean, un număr de 86 studii de organizare a producției și a muncii; aplicarea unora din acestea în 1976 a adus o eficiență economică de 8,5 mil. lei. Măsurile stabilite pe baza acestor studii vizează un domeniu larg de preocupări de ordin tehnic, tehnologic, economic și social. Tocmai de aceea, se va urmări cu consecvență aplicarea, în continuare, a acestor măsuri, menite să contribuie substanțial la îndeplinirea sarcinilor, la ridicarea pe trepte mai înalte a eficienței economice.

Sabin FAUR

director general
Centrala industrială siderurgică
Hunedoara

PROPUNERI ALE SPECIALIȘTILOR ÎN SPRIJINUL EFICIENȚEI

RAȚIUNI ȘI OPȚIUNI ECONOMICE ÎN ORGANIZAREA DESERVIRII ȘANTIERELOR DE CONSTRUCȚII-MONTAJ

— Avantajele unei concepții: economii de ordinul milioanei —

RAMURA de construcții-montaj prezintă încă mari rezerve de îmbunătățire în domeniul organizării și conducerii, inclusiv în ce privește activitățile de deservire a șantierelor cu servicii de producție. În condițiile tendinței actuale de adâncire a specializării și cooperării, ale necesității — impuse de rațiuni economice evidente — ca șantierele să devină un loc de montare și punere în operă a unor materiale realizate în industrie, ne-am format convingerea asupra utilității unor măsuri prin care activitățile de deservire cu servicii de producție să fie preluate de către unități specializate, de tip industrial.

Pe linia preocupărilor și cunoștințelor în domeniul organizării și conducerii, însușite la cursurile Academiei „Ștefan Gheorghiu”, am căutat să adâncesc această problemă, elaborând un studiu — localizat la zona Brașov — privitor la aprovizionarea cu beton proaspăt.

Cu un consum mediu de 400—450 mc. la un milion de lei producție de construcții-montaj, betonul pus în operă dă „pulsul” șantierului. Din acest considerent, activității de asigurare cu beton i se repartizează mijloace de producție sigure și cadre cu multă experiență.

Această activitate se regăsește la toate unitățile de construcții; fiecare din ele își asigură în mod independent betonul necesar, folosind metoda preparării centralizate în stații, sau separat la punctele de lucru.

În municipiul Brașov, la Poiana Brașov și în alte localități apropiate funcționează 15 stații de betoane, aparținând: Trustului de construcții industriale (T.C.I.), Întreprinderii de construcții industriale și montaje (I.C.I.M.), Trustului de construcții al consiliului popular județean (T.C.), Trustului de construcții pentru economia forestieră și materiale de construcții (T.C.E.F.M.C.), Întreprinderii de construcții, reparații și administrație locativă (I.C.R.A.L.) — unități de subordonare diferită și a căror activitate se suprapune în teritoriu.

Variații de la 1 la 24 în productivitate și alte anomalii economice

ANALIZÎND actualul sistem de asigurare cu beton a șantierelor din zona Brașov, au putut fi desprinse o serie

de aspecte care relevă o organizare de principiu necorespunzătoare imperatiului eficienței economice.

Capacitatea totală de producție a betonului este cu mult mai mare decât necesarul, deoarece fiecare unitate în parte a căutat să-și satisfacă vîrfurile solicitărilor, nefolosind posibilitatea cooperării cu vecinii. Din acest motiv, stațiile de betoane ale T.C.E.F.M.C. și I.C.R.A.L. au folosit capacitatea insta-

lată doar în proporție de 28% și, respectiv, 25%.

Stațiile de betoane ce deservesc un șantier au o durată de viață pe amplasament egală cu durata de execuție a obiectivului, ceea ce face să se

Pe linia sarcinilor privind economisirea terenului, reducerea consumurilor de materiale și creșterea productivității muncii în construcții, organizarea unui sistem de fabrici specializate în producerea și distribuirea betonului ar aduce, în zona Brașov: ● creșterea productivității muncii de 2,8 ori ● economisirea a 20 000 mp de teren ● reducerea personalului auxiliar cu peste 140 de oameni ● micșorarea costului unui metru cub de beton cu circa 12 lei.

repete procesul de proiectare, execuție, demolare a lor pentru fiecare organizare nouă.

Nivelul de dotare și organizare diferit — de la semiautomatizare (stațiile proprietatea I.C.I.M. și T.C. — locuințe) la dozare manuală (stațiile I.C.R.A.L. și T.C. — Poiana Brașov) — conduce la risipă de muncă, de materiale, la o calitate slabă și o eficiență scăzută. Productivitatea fizică (vezi fig. 1) variază între 340 mc beton/an

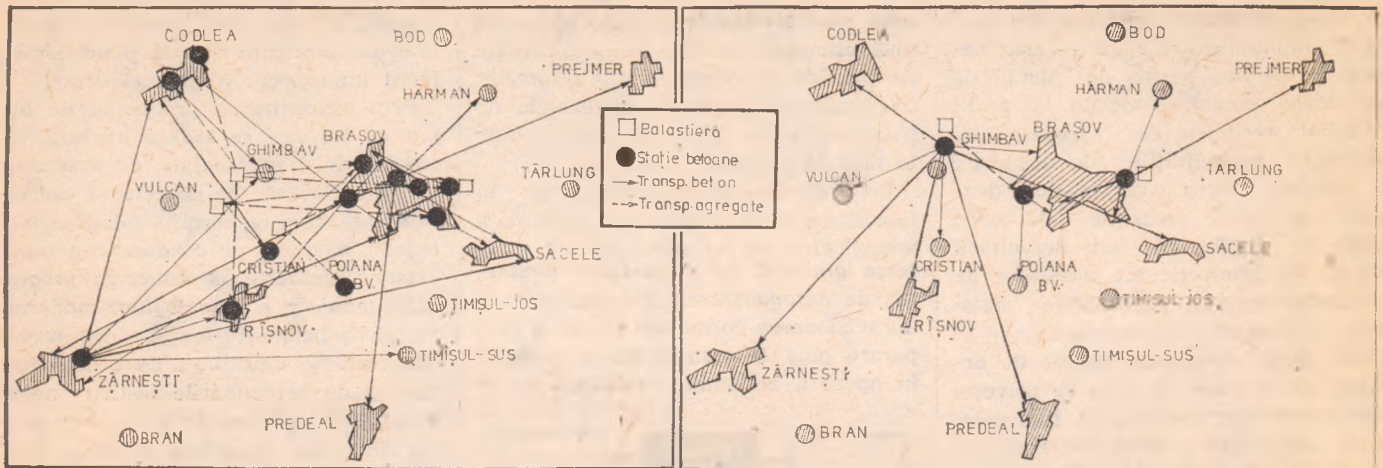

Fig. 2 : Asigurarea cu beton a șantierelor din zona Brașov. (stînga — sistemul actual ; dreapta — sistemul propus)

Indicatori	U/M	Sistemul existent	Sistemul propus	Economii
Nr. stații de betoane	buc.	15	3	12
Costuri anuale totale producție + distribuție (la volum constant)	mii lei	123 870	117 650	6 220
Personal utilizat	nr.	228	82	146
Productivitatea fizică a muncii (medie)	mc/om/an	2 200	6 300	
Consum de manoperă	om·ore/mc	1,10	0,43	0,67
Teren ocupat	mp	30 083	10 083	20 000

(stația de betoane Zărnești) și 8 250 mc beton/an (stația Mihai Viteazu a T.C.), iar costurile medii ale betonului oscilează între 193,75 lei/mc (la stația I.C.I.M.) și 244,74 lei/mc (la stația

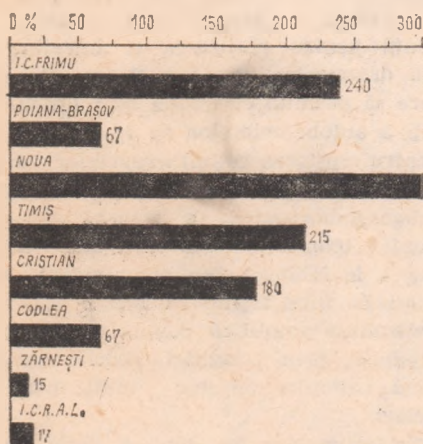

Fig. 1 : Variația productivității unor stații de betoane din zona Brașov (anul 1975). Media pe zonă = 2200 mc/om/an = 100%

T.C.I.). De notat că la stațiile mici s-au înregistrat cele mai multe cazuri de betoane necorespunzătoare, care au determinat efectuarea de cheltuieli pentru refacerea sau consolidarea unor lucrări.

Transportul agregatelor și betonului, nefiind optimizat la nivelul zonei, se caracterizează prin multe încrucișări (fig. 2, stînga, din pag. — ceea ce,

evident, determină creșterea cheltuielilor de ansamblu (deci, scumpirea investițiilor), un consum nerațional de carburanți, aglomerează traficul urban. În sfîrșit, multe din stațiile de betoane existente poluează, degradează, mediul, îngreunînd sau scumpind mult lucrările pentru protejarea lui, făcute de către consiliul popular județean.

Aspecte similare se regăsesc în majoritatea zonelor țării unde activitatea de investiții se realizează prin unități de construcții-montaj ce nu aparțin aceluiași minister.

Argumentele de eficiență ale unui sistem de fabrici specializate

PORNIND de la necesitatea satisfacerii cantitative și calitative a necesarului de beton proaspăt pentru toate șantierele dintr-o zonă teritorială, în condițiile unei eficiențe economice ridicate, propunem perfecționarea orga-

nizării și conducerii acestei activități, orientate spre atingerea următoarelor obiective :

- minimizarea cheltuielilor totale pentru prepararea și transportul betonului la consumatori ;

- creșterea gradului de industrializare a betonului monolit, deci mărirea productivității muncii pe șantiere și reducerea duratei de execuție a lucrărilor ;

- economisirea terenului pentru organizarea de șantier.

Considerăm că aceste obiective pot fi realizate prin organizarea unui sistem de fabrici specializate în producerea și distribuția betonului proaspăt tuturor consumatorilor dintr-o zonă teritorială.

Soluția propusă a rezultat ca urmare a abordării problemelor la nivel de teritoriu, etapă calitativ nouă în perfecționarea organizării și conducerii activității de aprovizionare cu beton proaspăt a tuturor șantierelor din zonă. Ea se încadrează în spiritul prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 70/1975 privind organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale.

Sistemul are în vedere organizarea unor fabrici de betoane, pentru a că-

ror dimensionare — ca și pentru alegerea amplasamentelor lor — este necesar să se țină seama de: planul de dezvoltare economico-socială în profil teritorial; resursele de agregate de balastieră; posibilitățile de asigurare cu utilități; starea rețelei de drumuri și străzi; rezervele de teren destinate amplasării sau dezvoltării bazelor de producție ale unităților de construcții-montaj; capacitățile existente de producție a betonului.

Date fiind restricțiile impuse de organele de avizare în ceea ce privește amplasamentele posibile, la dimensionarea capacităților fabricilor s-ar putea folosi calculatoarele electronice; informatica și cercetarea operațională pun la dispoziție modele matematice care permit găsirea variantei — ca dimensionare și amplasare — cu eficiență maximă în procesul de aprovizionare cu agregate de balastieră, preparare și transport al betonului la fiecare consumator.

Fabricile de beton incluse în sistemul de preparare și distribuție a betonului proaspăt tuturor șantiierelor dintr-o zonă ar urma să funcționeze ca secții ale unei „întreprinderi de beton“, subordonată consiliului popular județean și organizată pe principiul gestiunii economice proprii, cu cont la bancă și personalitate juridică. Pentru livrarea betonului în cantitatea și de calitate cerută de beneficiari și pentru obținerea lui în condiții economice optime, întreprinderea ar trebui să dispună de personalul necesar, mijloace pentru prepararea betonului, ateliere și magazine pentru întreținerea utilajelor, instalații pentru asigurarea utilităților, un sistem de radio-telefon pentru legătura cu toate fabricile, cu punctele de lucru și mijloacele de transport al betonului (mijloace auto specializate, închiriate).

Pentru aprovizionarea cu produse de balastieră, întreprinderea fie că ar încheia contracte cu furnizorii, fie că ar prelua balastierele din zonă. Ea ar urma să-și asigure relațiile cu beneficiarii printr-un sistem de dispecerat, investit cu autoritate și răspundere în dirijarea, corectarea, reevaluarea programului zilnic de lucru (fig. 3).

Aplicând sistemul la zona Brașov, rezultă: o simplificare evidentă a circulației (fig. 2 dreapta); o economie de personal auxiliar de peste 140 de oameni; creșterea productivității muncii de 2,8 ori; eliberarea a 20 mii mp de teren; reducerea cu 11,96 lei a cheltuielilor legate de producerea-livrarea unui metru cub de beton.

Avantajele prezumabile ale sistemului sînt multiple. În primul rînd, ridicarea orientărilor de optimizare de la nivelul și interesele unei singure unități de construcții-montaj, la nivelul

unei zone teritoriale permite obținerea unei eficiențe maxime în conformitate cu politica de utilizare a resurselor unei materii prime — agregatele de balastieră și de carieră — care trebuie exploatare rațional.

Concentrarea producției de beton în fabrici mari, ca formă de adîncire a specializării, va influența pozitiv creșterea gradului de mecanizare complexă, de automatizare, începînd de la aprovizionarea cu materii prime și prepararea pînă la transportul și punerea în operă a betonului, realizîndu-se un

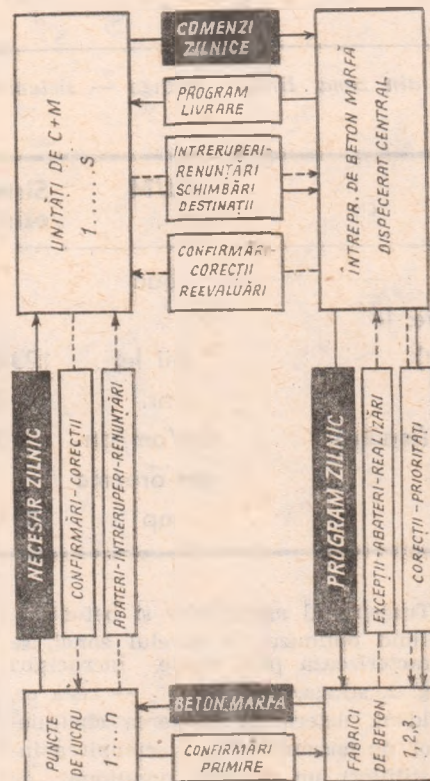

Fig. 3: Schema-bloc a relațiilor beneficiar-furnizor

pas important în direcția industrializării activității de construcții-montaj. Prepararea în cantitate mare a betonului proaspăt creează condiții pentru o producție omogenă, de bună calitate, prin automatizarea instalațiilor de dozare. Totodată, concentrarea producției și automatizarea dozării permit realizarea de economii la materialele folosite — ciment, agregate — și la energie.

Datorită existenței unei întreprinderi care livrează beton tuturor consumatorilor din zonă, se reduce durata de instalare a șantiierelor (executarea organizării de șantier), astfel încît lucrările de bază pot fi atacate îndată după obținerea aprobărilor legale pentru începere, puținîndu-se deci scurta termenul de punere în funcțiune a obiectivelor și, deci, durata de imobilizare a fondurilor de investiții. Nu mai este nevoie, pe șantiere, de teren pentru stații de beton, depozite de agregate și

ciment; se suprimă deșeurile rezultate din fabricație: se dă punctelor de lucru un aspect ordonat, civilizat.

Prin concentrarea producției de beton în fabrici se reduce aparatul de conducere și personalul de deservire, se concentrează mijloacele și cadrele calificate, ceea ce permite folosirea metodelor moderne de conducere și organizare, înlesnește introducerea progresului tehnic și a tehnologiilor moderne. Folosirea betonului-marfă degrevează șantierele și unitățile de construcții-montaj de preocupările pentru aprovizionarea cu agregate și ciment, pentru dirijarea, repararea, evidența mijloacelor și efectivelor afectate preparării betonului la punctele de lucru sau în bazele de producție.

Premise pentru aplicare

PENTRU A DA REZULTATE, sistemul impune o planificare și programare riguroasă, o respectare strictă a obligațiilor contractuale reciproce, ordine și disciplină. Deoarece costul unui metru cub de beton-marfă pus în operă devine mai mic decît costul betonului preparat pe șantier numai în condițiile în care furnizorul are asigurate constant comenzi la capacitate, considerăm că la nivelul consiliului popular județean, eliberarea autorizațiilor de amplasare a noi stații de beton să se facă numai în cazul în care fabricile de beton nu pot asigura cantitativ, calitativ și economic necesarele.

Totodată, se cere o atenție permanentă pentru realizarea și întreținerea drumurilor de acces din șantier, care să permită circulația fără dificultăți a autobetonierelor de 16—20 tone; pentru creșterea calității reviziilor tehnice, asigurarea de piese de schimb și subansamble, spre a preveni defecțiunile tehnice în fabricile de beton sau a le înlătura cu promptitudine — cunoscut fiind faptul că acest sistem centralizat amplifică pagubele ce s-ar produce prin stagnări, consecințele fiind resimțite de mai mulți beneficiari.

Perfecționarea pe „viu“ a detaliilor unei asemenea organizări, experimentarea funcționării și eficienței sistemului ar permite, ulterior, eventuala lui extindere și în alte județe și zone ale țării.

Corneliu ZOTTA
Brașov

„R.E.“ invită și alți specialiști să elaboreze asemenea analize și propuneri pe care să le supunem unui schimb larg de opinii și generalizării.

DIMENSIUNI ȘI EXPRESII NOI ALE EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR (I)

FACTOR PRIMORDIAL al creșterii forțelor de producție, al dezvoltării susținute a tuturor ramurilor și domeniilor de activitate, investițiile contribuie nemijlocit la progresul economiei, la sporirea venitului național.

Postulatul că ritmul creșterii economice este în strinsă corelație cu nivelul științific la care se desfășoară conducerea procesului reproducției socialiste largite dobândește noi valențe și se corelează armonios cu conceptul potrivit căruia concentrarea resurselor materiale, financiare și de muncă este orientată spre direcțiile și obiectivele de însemnătate hotărâtoare pentru progresul României socialiste.

Relația dintre procesul reproducției socialiste largite și nivelul eficienței economice reflectă calitatea deciziilor de investiții adoptate. Pentru ca deciziile ce se adoptă să asigure o concordanță deplină între cerințele etapei prezente și cele de perspectivă, să reducă posibilitatea de risc și, pe această cale, să sporească eficiența economică, este necesar ca în procesul decizional al investițiilor să se acorde toată atenția prognozei economice și tehnologice și, pe baza acestor elemente, să se cuprindă în calcul și consecințele de durată ale măsurilor ce urmează a se adopta.

Ținând seama de complexitatea fenomenelor și a proceselor economico-sociale, de cerințele extinderii cadrului previzional în vederea preîntâmpinării riscurilor, sub impulsul tehnicii moderne de calcul, știința conducerii și-a extins sfera de aplicare, și-a îmbunătățit metodele de cercetare, devenind un factor dinamic în procesul organizării și desfășurării activității de investiții.

Investițiile — purtătoare ale progresului tehnico-științific

REVOLUȚIA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ determină mutații radicale în baza tehnică a producției, cu efecte directe de etapă și de durată, asupra proceselor economice.

Transformările ce se produc prin faptul că știința devine din ce în ce mai mult factor de producție conduce la mutații însemnate și în structura fondurilor fixe, în chiar procesul luării deciziilor — care trebuie să urmărească în mod constant ca preocupările factorilor de resort să se concentreze în primul rînd asupra tehnologiilor de fabricație, a nivelului și performanțelor

pe care le prezintă instalațiile și utilajele, pentru a se asigura realizarea unor obiective cu înaltă eficiență economică și condiții pentru obținerea unor produse de calitate, într-o sortimentație și la un cost care să le facă competitive atît în țară cît și pe piețele externe; cuceririle revoluției tehnico-științifice aduc totodată schimbări importante atît în concepția construcțiilor, în natura materialelor de execuție a acestora, cît și în organizarea producției și a muncii.

În procesul îmbunătățirii activității de investiții și de construcții un rol major revine proiectării, care trebuie să pună accentul în tot mai mare măsură pe obținerea unor indicatori de calitate, de eficiență ridicată. Concepse ca procese de creație, ingineria tehnologică și proiectarea construcțiilor au ca sarcină să materializeze rezultatele cercetării și, prin aplicarea cu fermitate a cuceririlor științifice și tehnice, să asigure cadrul necesar pentru realizarea unor obiective de investiții în măsură să satisfacă nevoile societății în condiții de eficiență maximă.

Cu toate rezultatele pozitive obținute în acest domeniu, realizările nu se situează la nivelul cerințelor etapei actuale, așa cum a rezultat și la constăturile de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21 și 30 septembrie 1976 consacrate activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale, precum și al cercetării științifice și ingineriei tehnologice. Ampla acțiune organizată în toate județele țării, din inițiativa și sub directa îndrumare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, pentru găsirea unor soluții eficiente de reducere a costului investițiilor și a consumurilor de materiale de construcții, a confirmat, la scara întregii economii, marile rezerve existente în acest domeniu.

Concluziile au fost analizele concrete făcute la șantierele cu obiective în curs de execuție, cu care prilej s-a putut constata că, prin reducerea înălțimii hanelor industriale și a suprafețelor acoperite, prin reorganizarea fluxurilor tehnologice și creșterea gradului de îndesire a utilajelor, prin redimensionarea platformelor, drumurilor uzinale betonate, a unor instalații tehnice și edilitare, prin amplasarea de utilaje în aer liber, prin renunțarea la unele obiective și utilități și folosirea dotărilor existente — fără a se afecta capacitățile și indicatorii tehnico-economici aprobați — pot fi efectuate reduceri de cca. 30% asupra volumului lucrărilor de construcții și instalații rămase de executat.

Profunda semnificație economică și

socială a hotărîrilor luate de conducerea partidului și statului nostru pentru reducerea volumului lucrărilor de construcții și economisirea, pe această cale, a unor însemnate cantități de materiale de construcții (ciment, fier-beton, cherestea etc.) poate fi ușor dimensionată dacă se are în vedere faptul că volumul de investiții în țara noastră aproape se dublează de la un cincinal la altul și că numai în perioada 1976—1980 sînt prevăzute investiții de cca. 1 000 miliarde lei, din care cca. 450 miliarde lucrări de construcții-montaj. Înfăptuirea acestor hotărîri de importanță vitală pentru îmbunătățirea activității în domeniul investițiilor implică o revizuire radicală nu numai a modului de organizare a activității, ci a însuși conceptului privind cercetarea științifică, ingineria tehnologică și proiectarea construcțiilor.

Trebuie înțeles că *cercetarea trebuie să preceadă faza de elaborare a documentației, că ingineria tehnologică primează față de proiectarea construcțiilor*. Tehnologiile de fabricație condiționează nivelul calitativ și sortimentația producției, costul acesteia, productivitatea muncii și rentabilitatea. Nivelul eficienței economice a investițiilor este determinat încă în etapa de cercetare, dar amplificarea acesteia poate și trebuie să fie făcută pe planșetă, în procesul ingineriei tehnologice și al proiectării construcțiilor.

O nouă concepție în asigurarea documentației tehnico-economice

PENTRU TRADUCEREA în viață a obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea al partidului cu privire la creșterea eficienței economice în activitatea de investiții, ținînd seama de concluziile reieșite din verificarea proiectelor unor obiective de investiții, s-a legiferat *regimul care stabilește, într-un concept nou, procesul elaborării avizării și aprobării documentațiilor tehnico-economice pentru investiții*.

Deosebit de perfecționarea activității de investiții, prin noua reglementare s-a urmărit:

— simplificarea actualului sistem de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice;

— creșterea responsabilității titularilor și beneficiarilor de investiții în elaborarea documentațiilor tehnico-economice.

Activitatea de asigurare a documen-

tațiilor tehnico-economice este prevăzută să se desfășoare în două etape, și anume :

-- *Etapa I, de concepție*, în care se stabilesc soluțiile tehnologice și constructive după care urmează să se realizeze obiectivul ; odată cu soluțiile propuse a fi adoptate se prezintă și indicatorii privind efortul și efectele aferente obiectivului de investiții. Soluțiile și calculele economice de fundamentare se prezintă în două note de comandă.

-- *Etapa a II-a, de execuție* a proiectului, în care, prin confruntarea variantelor, în cadrul soluțiilor și al indicatorilor limită, se aleg soluțiile optime și se definitivează proiectul de execuție a obiectivului.

În contextul noii reglementări elaborarea, avizarea și aprobarea documentației tehnico-economice se fac după cum urmează :

Notele de comandă

Începerea proiectării obiectivelor de investiții este precedată de etapa alegerii concepției, care se determină prin :

a) nota de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică ;

b) nota de comandă pentru întocmirea proiectului de construcții și instalații.

Elaborarea notelor de comandă se face cu respectarea prevederilor de plan, pe baza : elementelor de fundamentare tehnico-economică cu care s-a justificat înscrierea obiectivelor în planurile cincinale și anuale ; studiilor de dezvoltare în perspectivă a ramurilor, subramurilor și unităților ; studiului de amplasament ; studiului de marketing, ofertelor pentru instalații și utilaje și a altor documente care asigură stabilirea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivelor de investiții.

Conținutul notei de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică (deosebit de datele caracteristice obiectivelor ca : denumire, capacitate și profil de producție, amplasament, durata de realizare a investiției și termen de punere în funcțiune) cuprinde unele elemente specifice și anume : principalele caracteristici de calitate ale produselor, comparativ cu cele realizate în țară și pe piața mondială ; tehnologiile pentru principalele procese de fabricație, cu indicarea utilajelor tehnologice conducătoare, a caracteristicilor tehnice și a modului de asigurare a acestora ; gradul de folosire a utilajelor tip, a celor care se repetă și a celor care se produc în țară ; principalele caracteristici ale materiilor prime și modul de asigurare din țară și import, natura combustibilului utilizat, inclusiv folosirea deșeurilor ; asigurarea desfacerii producției, în țară și la export ; indicatorii tehnico-economici limită (valoarea producției globale și marfă ; valoarea totală a investiției din care construcții-montaj ; valoarea importurilor pentru investiții și pentru producție pe relații ; productivitatea muncii, număr maxim de personal ; cheltuieli maxime la 1 000 lei producție-marfă ; valoarea acumulărilor anuale ; producție și acumulări la 1 000 lei fonduri fixe ; durata limită de realizare a indicatorilor tehnico-economici ; durată de recuperare a investiției) ; măsuri pentru asigurarea pregătirii

forței de muncă, de prevenire a incendiilor etc. : proiectantul general, furnizorul general de utilaje și antreprenorul general ; data pînă la care urmează să se prezinte spre aprobare proiectul de execuție al obiectivului.

În nota de comandă pentru întocmirea proiectului lucrărilor de construcții și instalații, ca elemente specifice, urmează să se prevadă : soluții de principiu pentru fundarea construcțiilor ; soluții și indici la principalele construcții și instalații industriale pentru reducerea volumelor și suprafețelor construite ; soluții și indici la principalele instalații și rețele exterioare ; soluții și indici de plan general, lucrări conexe și folosințe comune, soluții pentru organizarea de șantier ; data pînă la care se va prezenta proiectul de execuție.

Pentru obiectivele de investiții din sectorul agrozootehnic, de îmbunătățiri funciare, clădiri de locuințe, social-culturale și comerciale, conținutul cadrului al notelor de comandă este adaptat corespunzător.

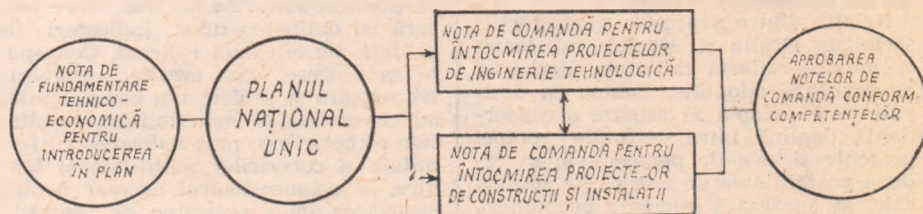
Elaborarea notelor de comandă trebuie concepută în ideea că faza de proiectare propriu-zisă trebuie precedată de o etapă de cercetare temeinică, de o documentare tehnico-economică complexă, care să dea posibilitatea ca de la început să se determine parametrii majori în care se concepe să se

realizeze și să se exploateze obiectivul de investiții ce urmează a se realiza.

Alegerea soluțiilor tehnologice și constructive, determinarea nivelului de eficiență economică a noului obiectiv implică o activitate de mare răspundere pentru titularul de plan și beneficiarul investiției ; toate aceste probleme trebuie să fie studiate încă din etapa de elaborare a notei de fundamentare tehnico-economică pentru înscrierea obiectivelor în planurile cincinale și anuale. Elementele cărora trebuie să le răspundă notele de comandă pentru întocmirea proiectului de inginerie tehnologică și a celui de construcții-instalații, impun ca soluțiile adoptate să se situeze la un nivel tehnic ridicat, astfel ca, în condițiile unui efort minim de investiții, să se asigure produse de calitate la un cost redus, competitiv pe piața mondială.

Notele de comandă se elaborează de ministere, centrale, întreprinderi, alte unități economico-sociale, comitete executive ale consiliilor populare, cu participarea institutelor centrale de cercetări și a altor unități de cercetare și inginerie tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații.

Fluxul elaborării, avizării și aprobării notelor de comandă este prezentat în schema de mai jos.

Consiliul de coordonare a activității de investiții, pe baza avizului unic al organelor economice de sinteză (Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale), Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Comitetul de Stat pentru Prețuri, Inspectoratul general de stat pentru investiții-construcții, precum și de băncile finanțatoare.

dr. Ioan L. CIOLAN

* Aprobarea se dă prin decret prezidențial pentru investițiile cu valori totale de peste : 70 mil. lei pentru sectorul industrial, cu excepția sectorului bunurilor de larg consum ; 50 mil. lei pentru silvicultură, transporturi, telecomunicații, industria ușoară și alimentară, construcții, depozite de cereale, lucrări de gospodărire a apelor, construcții de locuințe, inclusiv dotări edilitare ; 30 mil. lei pentru comerț și construcții turistice ; 20 mil. lei pentru învățământ, ocrotirea sănătății, gospodăria comunală și aprovizionarea tehnico-materială ; 10 mil. lei pentru știință, cultură, sport, administrație de stat și alte ramuri nespecificate mai sus.

În pregătirea celui de-al III-lea Congres al cooperativelor agricole:
semnificații, rezultate, obiective

AGRICULTURA ÎN 1977: acumulări cantitative, mutații calitative

ÎN CINCINALUL precedent și în primul an din cel actual, agricultura, ramură de bază a economiei naționale, se caracterizează printr-o dinamică continuă, bazată pe ritmuri ridicate de creștere a producției, de sporire a productivității muncii și a eficienței economice, mărindu-și, ca nivele absolute, contribuția la crearea produsului social și a venitului național. În condițiile specifice țării noastre, cu posibilități limitate de creștere a suprafețelor cultivate, agriculturii îi revine sarcina ca de pe cele aproape 15 milioane hectare de teren agricol și 9,8 milioane hectare teren arabil (adică mai puțin de 0,70 ha teren agricol și 0,46 ha teren arabil pe un locuitor) să asigure produsele agroalimentare necesare satisfacerii cerințelor crescînde ale populației, precum și unele disponibilități pentru export. În perspectivă, în condițiile creșterii populației la 24—25 milioane locuitori — iar în viitorul mai îndepărtat la 28—30 milioane — se măresc obligațiile ce revin agriculturii în cadrul economiei noastre naționale, pentru că de pe aceleași suprafețe de teren va trebui să realizeze produsele agroalimentare de care va avea nevoie populația țării noastre nu numai ca urmare a sporului numeric ce se va înregistra, ci și corespunzător cu nevoile de îmbunătățire continuă a alimentației. Totodată, agricultura va fi chemată și în viitor să participe, în cadrul diviziunii internaționale a muncii, la schimbul de produse cu alte țări, prin crearea de disponibilități pentru export.

Continuitatea creșterii producției agricole

REZULTATELE înregistrate de agricultură pînă în prezent și, mai ales, realizările din ultimii doi-trei ani arată că ea și-a îndeplinit în mod satisfăcător sarcinile ce i-au revenit, existînd premisele necesare pentru a aprecia că prin măsurile luate pentru întărirea bazei tehnico-materiale și modernizarea acestora, prin cele ce sînt prevăzute în continuare, se creează condițiile necesare creșterii producției în toate subramurile și sectoarele sale, în așa fel încît să fie satisfăcute tot mai deplin cerințele crescînde de produse agroalimentare.

În perioada 1971—1975, cu doi ani afectați de inundații și alți doi ani în care seceta a cuprins unele zone ale țării, producția globală agricolă a înregistrat totuși o creștere de 25,5%, cu un ritm mediu anual de 4,7% față de perioada anterioară — ritm ce depășește substanțial pe cel al sporirii populației, precum și pe cele obținute de agricultura altor țări.

În 1976, primul an din actualul cincinal, potrivit datelor preliminare, s-a obținut o creștere a producției globale agricole cu 16% față de realizările din anul precedent. La principalele produse vegetale este de menționat recolta de 19—20 milioane tone de cereale, cu 2,8 milioane tone peste nivelul maxim obținut pînă în prezent, precum și recoltele de sfeclă de zahăr, de cartofi, de legume care, de asemenea, sînt cele mai mari producții obținute

în istoria agriculturii țării noastre. Creșteri însemnate au fost obținute și la alte culturi. În zootehnie au fost realizate producții mai mari decît în anii anteriori la carne, lapte, lînă și ouă și se prelină și o sporire a efectivelor de animale.

Realizările din ultimii doi ani sînt rezultatul unor importante acțiuni de investiții — desfășurate în perioada ultimelor două cincinale — pentru crearea unei baze materiale puternice, mai ales în ceea ce privește irigațiile, mecanizarea, chimizarea, construirea de complexe zootehnice și alte unități de tip industrial, ca și ale formării și specializării cadrelor, ale îmbunătățirii formelor de cointerese materiale.

Anul 1977 pune în fața agriculturii sarcini mari pe linia sporirii producției vegetale și animale, a creșterii productivității muncii, a reducerii cheltuielilor totale și îndeosebi a cheltuielilor materiale, a realizării unei eficiențe economice ridicate în toate unitățile agricole socialiste, corespunzător cu eforturile făcute pînă în prezent pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale.

În 1977, sporuri fizice considerabile

ÎN COMPARAȚIE cu realizările preliminate pe anul 1976, în acest an producția globală agricolă trebuie să crească cu 1,9—13,6%. Dintre principalele produse agricole, obținerea în anul viitor a 21,2 milioane tone de cereale (cu 1,4 milioane tone peste realizările anu-

lui 1976), a 1,1 milioane tone de floarea-soarelui, 8,5 milioane tone de sfeclă de zahăr, 4,1 milioane tone de legume, 3,8 milioane tone de fructe și struguri, precum și sporirea substanțială a efectivelor și producție animalieră reprezintă obiectivele principale ale anului 1977.

Creșterea producției agricole, îmbunătățirea calității produselor — cu influențe favorabile în procesul de industrializare — sporirea productivității muncii (ca cerință obiectivă pentru realizarea producției prevăzute în perspectivă, în condițiile scăderii ponderii populației active din agricultură de la 37—38% în prezent la 12—15% în 1990, precum și obținerea unei eficiențe economice ridicate, impune aplicarea unui complex de măsuri corelate armonios în toate sectoarele de producție agricolă, care să dea posibilitatea punerii depline în valoare a resurselor pe care le oferă fondul funciar al țării și celelalte elemente ale bazei tehnico-materiale.

Direcțiile prioritare în cadrul acestor măsuri sînt reprezentate de: trecerea pe scară cît mai largă la aplicarea unor fluxuri tehnologice de tip industrial, cu un grad ridicat de mecanizare și automatizare, ce contribuie la transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale, intensificarea cercetării științifice și generalizarea în producție a rezultatelor acesteia; introducerea de tractoare de mare productivitate, care să permită executarea concomitentă a mai multor lucrări, și folosirea mecanizării în corelare cu irigațiile și chimizarea.

Începînd îndeosebi din cincinalul precedent, în agricultură s-a trecut pe scară tot mai largă la introducerea tehnologiei de tip industrial, mai ales în creșterea animalelor, în producerea legumelor de seră, a răsadurilor. Construirea complexelor de tip industrial în zootehnie a permis sporirea producției în unitățile agricole socialiste în anul 1976 față de anul 1970 cu 89% la carne de porc, de 5 ori la carnea de pasăre, de 3,2 ori la ouă. Pe baza experienței de pînă în prezent, se prevede ca prin extinderea creșterii animalelor în complexe de tip industrial să se realizeze în anul 1980 o creștere a producției la carne de porc cu 43%, la carne de pasăre cu 47% și la ouă cu 24% față de realizările preliminate din 1976. Totodată se vor extinde complexele de îngrășare a tineretului bovin și a ovinelor, astfel încît pînă în anul 1980 să se

generalizeze acțiunea de îngrășare intensivă.

Dezvoltarea unor asemenea unități de producție în agricultură trebuie îmbinată cu cercetări intense pentru găsirea de noi soluții constructive și perfecționarea tehnologiilor de producție, spre a se reduce permanent investiția specifică, a sporii producția pe unitatea de suprafață și productivitatea muncii. Posibilitățile pe care le oferă tehnica actuală în acest domeniu și previziunile de perspectivă sînt, practic, nelimitate. La carnea de pasăre, dacă în urmă cu cîțiva ani creșterea în complexe a adus modificări radicale în comparație cu sistemul gospodăresc, în prezent prin introducerea de baterii se poate ajunge la o producție de 200 kg pe metru pătrat de spațiu construit, față de 90 kg cît se realizează în condițiile creșterii la sol cu așternut, iar prin perfecționarea în continuare a tipurilor de baterii și a tehnologiilor se va putea trece într-o perioadă scurtă la 280—300 kg carne de pasăre pe metru pătrat.

În creșterea și îngrășarea porcilor, prin îmbunătățirea tehnologiilor și introducerea bateriilor la porci și tineret, se poate reduce suprafața de construcții pentru un porc livrat aproape cu 50%, iar la complexe avicole pentru producerea ouălor, întregul spor de producție prevăzut pentru actualul cincinal va putea fi obținut din actualele unități, prin introducerea creșterii găinilor ouătoare în baterii.

Actualele complexe de creștere și îngrășare a animalelor oferă un grad ridicat de mecanizare și automatizare, iar condițiile de muncă sînt asemănătoare celor din industrie.

Prin raza sa mare de activitate, prin faptul că timpul de producție depinde de evoluția biologică a plantelor și animalelor, prin nivelul mai scăzut de mecanizare, agricultura are o productivitate mai mică decît cea din industrie. În complexe de creștere a animalelor, cu actualele tehnologii se obține o productivitate similară, sau chiar mai mare decît cea obținută în multe ramuri ale industriei — așa cum este cazul complexelor avicole pentru puii de carne, cu o productivitate anuală a muncii de peste 900 mii de lei pe o persoană, sau al complexelor avicole pentru găini ouătoare, cu peste 800 mii de lei pe o persoană. Prin introducerea bateriilor și perfecționarea tehnologiilor, productivitatea muncii va crește mult peste aceste nivele, devenind comparabilă cu a ramurilor industriale cu productivitatea cea mai ridicată.

Integrarea : cercetare — producție și...

PERFECȚIONAREA soluțiilor constructive și a tehnologiilor de producție în complexe zootehnice trebuie să fie îmbinată cu ample cercetări pentru realizarea de animale și păsări din rase și hibrizi care să răspundă cît mai bine unor asemenea tehnologii, să dea producții mari, cu un grad ridicat de conversiune a furajelor consumate în produse animaliere.

La toate speciile și categoriile de animale, ponderea principală în costul produselor o dețin furajele, gradul de

rentabilitate și eficiența fiind condiționate de reducerea cantitativă și valorică a consumului de furaje pe unitatea de produs. Introducerea creșterii și îngrășării animalelor în complexe a dus la o reducere a consumului de furaje cu 25—50% în comparație cu nivelele înregistrate în sistemul gospodăresc. Știința a făcut și face mari progrese în acest domeniu. De la un consum de furaje de 4,5—4,8 kg pe kg de carne de porc în viu și 3,2—3,3 kg pe kg de carne de pasăre, s-a ajuns în unele țări la 3,2—3,4 kg furaje pe kg de carne de porc și la 1,92—2 kg pe kg de carne de pasăre, cu tendință de scădere în continuare.

Consumul de furaje are o asemenea tendință în condițiile în care se fac eforturi pentru a găsi soluții de mobilizare a noi resurse și creștere pe această cale a gradului de asimilare și, respectiv, a valorii nutritive a produselor secundare și subproduselor vegetale și animale (paie, cocieni, resturi vegetale, reziduuri de la complexe avicole etc.), precum și a subproduselor industriale. Asemenea soluții vor duce la economii însemnate de furaje și, pe această cale, la reducerea costului produselor animaliere.

O analiză a acțiunilor ce pot fi întreprinse pe linia „înnobilării” furajelor arată că în condițiile reducerii consumului de furaje pe unitate de produs cu 10—12%, numai la porcinele și păsările din întreprinderile agricole de stat și unitățile agricole cooperatiste s-ar realiza economii, la nivelul unui an, de aproape un miliard de lei; aceasta ar contribui la o substanțială sporire a rentabilității în creșterea animalelor — ramură deosebit de intensivă a agriculturii, dar în care, cu toate eforturile materiale și financiare făcute pentru dezvoltarea ei, la actualele consumuri de furaje și la parametrii de producție, natalitate etc. nu se obține întotdeauna o eficiență corespunzătoare.

Cercetarea științifică trebuie să aducă un aport însemnat în multiple domenii, pentru realizarea sarcinilor de sporire a producției agricole în actualul cincinal și în perspectivă. În cultura plantelor este necesar să fie create soiuri și hibrizi cu potențial de producție ridicat, în așa fel ca prin folosirea lor să se obțină în perspectivă, de pe o suprafață similară cu cea cultivată în prezent, o recoltă de 28—30 milioane tone de cereale și creșteri similare la celelalte produse vegetale. Noile soiuri și hibrizi cu potențial de producție ridicat vor trebui să aibă și parametri calitativi superiori, corespunzători cu destinația lor; astfel, grîul să aibă calități panificabile superioare celor actuale (prin conținut și indice glutenic), la porumb și celelalte cereale furajere să fie sporit conținutul de proteine, lizină și alți indici care influențează calitatea furajării. Creșterea conținutului în proteină la porumbul care se folosește în furajarea animalelor cu 2% față de nivelele obținute deja în cercetare, echivalează cu proteina ce se asigură de aproximativ 200 mii tone de șroturi de soia.

În ce privește produsele destinate industrializării, creșterea producției pe unitatea de suprafață trebuie îmbinată cu obținerea unui conținut ridicat în substanță uscată, ulei, zahăr, amidon etc. la produsele vegetale, cu sporirea ponderii părților anatomice cu valoare superioară și un randament ridicat la

sacrificarea animalelor, lungime și fi-nețe la firul de lînă, conținut mare de grăsimi la lapte etc.

Acești parametri — de care depinde cantitatea de produs finit destinat consumului — vor trebui introduși, treptat, ca elemente ale stabilirii prețurilor de contractare a produselor agricole.

... industrie — agricultură

CREȘTEREA gradului de mecanizare și aplicarea acesteia în corelare cu perfecționările aduse tehnologiilor de producție reprezintă factorul dinamic de cea mai mare importanță pentru creșterea productivității muncii și transformarea treptată a muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale.

Pentru mecanizarea proceselor de muncă și de producție din agricultură au fost investite mari fonduri atît în această ramură, cît și în industria constructoare de mașini; efectele acestor eforturi sînt concretizate în rezolvarea mecanizării la cerealele păioase, soia și în pentru ulei și în realizarea unui grad avansat de mecanizare la alte culturi, precum și la unele categorii de animale, existînd premisele încheierii mecanizării în actualul cincinal.

Cerințele dezvoltării agriculturii în perspectivă impun modificări calitative în domeniul mecanizării, caracterizate în principal prin desfășurarea acestei activități în două direcții esențiale: creșterea puterii și, respectiv, a randamentului mașinilor și agregatelor și asigurarea mecanizării pe întregul flux tehnologic al executării lucrărilor agricole și proceselor de muncă.

În cadrul diversificării gamei de tractoare cu care este înzestrată agricultura, s-a trecut la producerea tractorului de 180 C.P. cu sistema de mașini aferentă acestuia; se asigură astfel, executarea unui volum mai mare de lucrări în aceeași unitate de timp, cupluri de mașini ce permit executarea concomitentă a mai multor operații și, ca urmare, reducerea numărului de deplasări ale tractorului în cursul anului pe aceeași suprafață de teren, cu influențe pozitive pentru menținerea și îmbunătățirea structurii solului. Schimbările esențiale pe care actuala etapă a revoluției tehnico-științifice le aduce și în agricultură duc la creșterea în ritm rapid a puterii și productivității tractoarelor. În țările cu agricultură dezvoltată, în care unitățile de producție sînt de dimensiuni mari, s-a trecut deja la folosirea tractoarelor de 220—250 C.P. sau chiar de puteri mai mari.

Agricultura țării noastre, avînd o structură reprezentată de întreprinderi agricole de stat cu o suprafață medie de circa 5 000 hectare și cooperative agricole de producție cu o suprafață medie de 2 000 hectare, oferă condiții foarte favorabile pentru folosirea la întreaga capacitate a tractoarelor, inclu-

Ion STANCIU
adjunct al ministrului
agriculturii și industriei
alimentare

(Continuare în pag. 13)

Reflexe ale modernizării structurilor asupra reducerii cheltuielilor materiale

STRUCTURILE ECONOMIEI SUB INCIDENȚA REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

PENTRU ȚARA NOASTRĂ, angajată cu fermitate pe drumul progresului și bunăstării, problema asimilării în toate ramurile economiei a celor mai bune realizări științifice naționale, a rezultatelor obținute pe plan mondial capătă o semnificație profundă. Făurirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, modernizarea în continuare a structurii economiei naționale — imperative majore ale creșterii eficienței — sînt condiționate nemijlocit de înfăptuirea revoluției tehnico-științifice. „**Tinind seama de progresul tot mai rapid al științei și tehnicii contemporane — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XI-lea al P.C.R. — este necesar ca cincinalul viitor să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești.**”

Interferența dintre progresul tehnic și modernizare

ÎN EPOCA CONTEMPORANĂ, revoluția tehnico-științifică exercită influențe multiple asupra modernizării structurilor economiei naționale. După cum se știe, modernizarea structurilor economice este definită prin creșterea continuă a ponderii activităților cu un grad ridicat de complexitate în crearea produsului social și a venitului național. Or, înfăptuirea revoluției tehnico-științifice în țara noastră, prin asimilarea și integrarea în economie a produselor, metodelor și tehnologiilor noi, asigură dezvoltarea și consolidarea structurilor moderne, permițînd, totodată, adaptarea rapidă a structurilor în general la cerințele și condițiile mereu schimbate pe care revoluția în știință și tehnică le generează. Ea condiționează astfel direct modernizarea structurilor economiei noastre. Exprimînd proporțiile în care se îmbină diferite ramuri ale activității și factorii de producție, structurile economice devin — pe o anumită treaptă a modernizării lor și sub influența directă a revoluției tehnico-științifice — un factor activ de creștere economică.

Fundamentînd un amplu program de modernizare a economiei românești în lumina acțiunii revoluției tehnico-științifice, a condițiilor concrete de existență ale țării, a cerințelor determinate de schimbarea în perspectivă a statutului României de „*fară în curs de dezvoltare*” cu cel de „*fară dezvoltată*”, documentele Congresului al XI-lea al partidului stabilesc cu claritate direcțiile în care se va acționa pentru edificarea în următorii 20—25 de ani a unei economii la nivelul exigențelor socialismului multilateral dezvoltat și ale înaintării spre comunism.

În cadrul acestei linii generale, pe primul plan se situează, așa cum se specifică în Programul partidului, „*creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a societății*”. Factorul propulsor, osatura întregului proces de modernizare a structurilor economice îl reprezintă continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă.

Acest proces este susținut de repartizarea în continuare a unei rate înalte din venitul național pentru fondul de dezvoltare. Se vor crea astfel posibilități pentru alocarea, corespunzător marilor obiective ale cincinalului 1976—1980, a unor fonduri de investiții de circa 1.000 miliarde lei. Cea mai mare parte din acestea va fi dirijată, ca și pînă acum, spre creșterea producției materiale, îndeosebi în industrie și agricultură. Repartizarea diferențiată pe ramuri a investițiilor, creșterea astfel a fondurilor fixe productive, precum și măsurile de introducere largă în întreaga economie a cuceririlor științei și tehnicii moderne, de pregătire și formare a cadrelor, de valorificare la un nivel superior a resurselor țării etc. determină și vor deter-

mina schimbări calitative în structura economică și socială a României, expresii ale unui prezent luminos, ale unor perspective înfloritoare (tabelul nr. 1).

O caracteristică fundamentală a deplasărilor în structura pe ramuri o constituie faptul că acestea și-au schimbat locul în crearea venitului național. În mod deosebit se remarcă accentuarea poziției conducătoare a industriei, consolidîndu-se rolul ei de principal propulsor al dezvoltării economice și sociale a țării. Dezvoltarea rapidă a industriei este însoțită de schimbări care vizează modernizarea structurilor sale, definite prin creșterea prioritară a ramurilor promotoare de progres tehnic. Construcția de mașini și chimia, denumite pe drept cuvînt „*industrie industrializante*”, ramuri prin care se materializează rapid rezultatele cuceririlor științei și tehnicii contemporane, vor cunoaște cele mai înalte ritmuri de creștere (11,9—12,6% și, respectiv, 15,2—16,5%), superioare ritmului mediu de dezvoltare pe ansamblul industriei (10,2—11,2), în aceste două ramuri urmînd să se realizeze aproape jumătate din producția industrială a țării din anul 1980.

Procesul de modernizare a structurii industriei sub incidența revoluției tehnico-științifice este susținut de mutațiile ce vor interveni la nivelul subramurilor, prin dezvoltarea prioritară a subramurilor de vîrf, care aduc o contribuție hotărîtoare la asimilarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice în întreaga economie și asigură o valorificare superioară a resurselor. De pildă, creșterea producției în subramurile electronică, mașin-unelte, mecanică fină și optică va devansa cu 1,7—3 ori pe cea a industriei constructoare de mașini în ansamblu. În cadrul industriei chimice, se va dezvolta prioritar petrochimia, care permite realizarea unei valorificări a țiteiului de 7,5 ori mai mare decît aceea ce s-ar obține numai prin rafinare. În acest sector urmează să se realizeze creșterea accentuată a producției de fire și fibre artificiale sintetice, de produse macromoleculare de bază, cauciuc sintetic ș.a.

Tabelul nr. 1
Modificări de structură pe principalele ramuri ale economiei naționale
— % din total —

	Ani	Populația ocupată *)	Fonduri fixe productive *)	Investiții *)	Venitul național
Industrie	1950	12,0	40,6	43,6	44,0
	1975	30,6	56,0	51,9	56,2
	1980	35,9	59,6	51,5	68,0
Construcții	1950	2,2	1,1	0,5	6,0
	1975	8,1	4,3	5,6	7,6
	1980	10,2	4,4	3,3	8,1
Agricultură	1950	74,1	38,7	10,3	27,8
	1975	37,8	14,9	13,5	16,0
	1980	27,7	14,0	11,7	11,0
Transporturi și telecomunicații	1950	2,2	17,7	17,3	4,3
	1975	5,0	19,2	11,3	5,8
	1980	6,4	16,5	11,7	4,3

*) La sfîrșitul anului.

O orientare similară cunosc practic toate ramurile economiei naționale. În agricultură se prevede — odată cu creșterea și mai buna structurare a producției vegetale — intensificarea producției zootehnice, activitate complexă și eficientă, care va ajunge să reprezinte circa 40% în 1980 și aproape 50% în 1990 din totalul producției agricole. Concomitent va spori gradul de dotare cu tractoare și mașini agricole, se va extinde aplicarea cuceririlor științei și tehnicii moderne, făcîndu-se un pas important pe calea transformării proceselor din agricultură în variante ale producției industriale. În construcții politica de modernizare vizează realizarea unor construcții ușoare, durabile, cu consumuri reduse de materiale, concentrarea obiectivelor productive pe platforme mari, intensificarea procesului de industrializarea lucrărilor ș.a.

Locul creației tehnico-științifice proprii în creșterea economică

ÎN STRÎNSĂ intercondiționare cu modernizarea structurii economiei, înlăptuirea revoluției tehnico-științifice urmează să joace un rol deosebit și în modernizarea structurii producției, ceea ce impune, ca o condiție esențială, dezvoltarea creației tehnico-științifice proprii. Legat de aceasta trebuie precizat că, pentru țara noastră, concentrarea eforturilor materiale, financiare și umane ale întregii națiuni spre dezvoltarea prioritărilor creației tehnico-științifice proprii prezintă importanță din mai multe puncte de vedere. În primul rând, o asemenea activitate creează premisele și contribuie în mod hotărâtor la lichidarea decalajelor ce despărțeau încă România de țările dezvoltate. În al doilea rând, ea ușurează cunoașterea mai bună a mijloacelor tehnice moderne cu care este sau trebuie înzestrată economia națională, ca și folosirea acestora la nivelul unor parametri ridicați, prevenindu-se, astfel, pierderile ce ar fi provocate de utilizarea necorespunzătoare a mijloacelor tehnice respective. Totodată, dezvoltarea creației tehnico-științifice proprii reprezintă o condiție fundamentală pentru asimilarea în economie a produselor, materialelor și tehnologiilor noi, ca și pentru perfecționarea și adaptarea acestora la noile cerințe ale progresului economiei naționale. În sfârșit, ca problemă deosebit de importantă, dezvoltarea cercetării tehnico-științifice proprii înlătură dependența față de alte țări în privința procurării unor creații tehnico-științifice, mai ales în ramurile de vîrf ale științei și tehnologiei, făcînd posibilă intensificarea legăturilor de cooperare și colaborare pe plan internațional.

Potrivit prevederilor actualului plan cincinal, prin aplicarea în producție a rezultatelor cercetării științifice, 45 % din producția marfă a ramurilor prelucrătoare a industriei republicane va reprezenta produse noi și reproiectate. În acest scop, planul cincinal cuprinde sarcini de mare importanță privind asimilarea de mașini și utilaje, precum și de materiale noi și modernizate, în perioada 1976—1980 urmînd să se asimileze 734 tipuri și grupe de mașini și aparate, utilaje și instalații noi și reproiectate, din care 587 prin concepție proprie, precum și 323 materiale noi și modernizate, din care 297 din concepție proprie.

Fără îndoială că o atenție deosebită se acordă **laturii calitative a inovării**, în sensul creării unor produse cu performanțe tehnice ridicate, însușiri necesare pentru realizarea unor importante nevoi sociale interne, pentru creșterea competitivității produselor românești pe plan mondial. Un aport substanțial în această direcție îl aduc ramurile purtătoare de progres tehnic: industria constructoare de mașini, de pildă, va realiza în anul 1980 circa 70% din valoarea producției sale industriale pe seama produselor noi și reproiectate puse în fabricație cu începere din primul an al cincinalului.

Tehnologiile noi, purtătoare de progres tehnic, formează — alături de produsele noi și reproiectate — substanța de bază a revoluției tehnico-științifice. În scopul de a asigura tehnologiile necesare noilor obiective de investiții și modernizarea celor existente, actualul plan cincinal prevede aplicarea a 275 tehnologii noi și extinderea a 86 tehnologii avansate; din acestea aproape 88% vor fi elaborate pe bază de concepție proprie.

Cele arătate demonstrează elocvent că, prin promovarea intensă a rezultatelor cercetării tehnico-științifice proprii, se asigură modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale, intensificarea ritmului de inovare și modernizare a produselor, introducerea tehnologiilor avansate etc. Se creează în acest fel o bază reală pentru reducerea importurilor de mașini și utilaj, a apelului la tehnologia străină, ca și pentru creșterea însemnată a producției destinată exportului, pentru creșterea în ritm rapid a venitului național și avuției naționale.

Modernizare și eficiență

RELATIA dintre progresul tehnico-științific, modernizarea economiei și a producției, economisirea muncii vii și a celei materializate și a sporirea, pe această bază, a venitului național presupune abordarea și a unor alte aspecte. În condițiile modernizării structurii economiei naționale, revoluția tehnico-științifică determină mutații cantitative și calitative în acțiunea factorilor primari — clasici — ai creșterii economice: fonduri fixe, muncă și resurse naturale. Tocmai de aceea, în determinarea orientărilor fundamentale, a căilor și sarcinilor concrete de acțiune în vederea modernizării structurii economiei, partidul nostru ține seama de multiplele valențe ale progresului tehnico-științific contemporan, capabil să favorizeze — alături de ridicarea continuă a calificării cadrelor — nu numai creș-

terea productivității muncii vii, ci și economisirea, în mai mare măsură, a muncii materializate.

Trebuie menționat că acțiunea revoluției tehnico-științifice în economia națională accentuează caracterul contradictoriu al unor factori și procese de care este neapărat necesar să se țină seama în proiectarea modernizării structurii economiei. În cadrul acestora, se cuvine a se menționa, înainte de toate, faptul că modernizarea structurii economiei presupune creșterea înzestrării tehnice a muncii, proces puternic stimulat de revoluția tehnico-științifică, ceea ce duce în mod obiectiv la **mărirea ponderii cheltuielilor materiale în totalul cheltuielilor de producție**. Totodată, în condițiile progresului tehnico-științific crește ponderea acelor categorii de fonduri fixe formate din mașini și utilaje, în general a elementelor care au un circuit mai scurt, scăzînd ponderea clădirilor și construcțiilor care au o perioadă de funcționare mai lungă, proces ce va acționa de asemenea în direcția creșterii ponderii cheltuielilor materiale și a sporirii mai rapide a produsului social în comparație cu venitul național.

Modificările în structura celorlalte elemente ale mijloacelor de producție — ca de pildă ritmul tot mai rapid care se cere imprimat amortizării mijloacelor tehnice, pentru a contracara, pe cît posibil, efectele uzurii morale — pot exercita și ele influențe asupra corelației amintite.

Pe de altă parte, există unele procese economice care, sub influența revoluției tehnico-științifice, determină **micsorarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social**. Fără a scăpa din vedere realizarea unor măsuri menite să pondereze rațional acțiunea factorilor enumerați mai sus, este limpede că în această ultimă direcție trebuie acționat cu precădere pentru sporirea eficienței.

În primul rând, aplicarea cercetării tehnico-științifice contemporane are drept rezultat crearea unor mijloace de muncă mult mai perfecționate, cu parametri tehnico-economici superiori, ce asigură creșterea productivității muncii, ca și un consum de materiale și combustibil mai redus, contribuind prin aceasta la reducerea masei valorii transmise asupra valorii produsului.

Economia în consumul mijloacelor de producție, ca și folosirea rațională a acestora acționează în direcția reducerii cheltuielilor materiale, a investițiilor sau a fondurilor fixe pe unitatea de produs sau de venit național, permițînd obținerea unei cantități sporite de produse din același volum al cheltuielilor materiale. Această economie este reflectată statistic prin compararea dinamicii volumului fizic al fondurilor de producție — fixe și circulante — și a producției globale, pe de o parte, cu dinamica înzestrării muncii cu fonduri fixe productive și a productivității muncii pe de altă parte, pe principalele ramuri și pe economia națională, precum și prin compararea dinamicii produsului social (global) și celei a venitului național (produsul net), pe de o parte, cu dinamica investițiilor și a fondurilor fixe, pe de altă parte. Economia respectivă este reflectată, de asemenea, de evoluția normelor de consum de materii prime și materiale pentru fiecare produs. Datele din tabelul nr. 2 ce

Tabelul nr. 2
Evoluția unor indicatori sintetici ai eficienței economice

Perioada	Total economie	Industria	Construcții	Agricultură	Transporturi și telecomunicații
Cheltuieli materiale specifice pentru obținerea unei unități de venit național					
1970/1965	1,048	0,945	0,943	1,134	0,981
1975/1970	0,965	0,946	0,972	1,069	0,923
1980/1975	0,930	0,915	0,977	0,912	0,985
Investiții specifice pentru obținerea unei unități de venit național					
1970/1965	1,173	0,907	1,119	1,720	1,242
1975/1970	1,007	0,961	1,413	1,082	1,029
1980/1975	0,957	0,987	0,851	1,007	1,331
Fonduri fixe specifice pentru obținerea unei unități de venit național					
1970/1965	1,041	1,022	0,989	1,381	0,961
1975/1970	0,924	0,995	1,396	1,215	0,929
1980/1975	0,976	0,969	1,081	1,014	1,039

prezintă, în această idee, evoluția unor indicatori sintetici ai eficienței economice pe ansamblul economiei și pe principalele sale ramuri, scot în evidență tendința de îmbunătățire a eficienței economice, tendința de ridicare a gradului intensiv al producției în perioada 1976—1980 comparativ cu cele două cincinale anterioare, de ameliorare sensibilă a unor corelații de bază ce caracterizează procesul creșterii economice a României.

După cum arată analiza datelor din tabel investițiile specifice pentru obținerea unei unități de venit național se vor reduce de la 1,173 în cincinalul 1966—1970, la 0,957 în cincinalul

CITITORII AU CUVÎNTUL

Cheltuieli neeconomice

NUMĂRĂȚI furnizori, dintre care amintim „Industria Sirmii” — Cîmpia Turzii, „Viitorul” — Oradea, „Farmec” — Cluj-Napoca, „Nivea” — Brașov și „Miraj” — București, deși ne expediază produsele lor în cantități vagonabile, nu acceptă să îndrume vagoanele respective spre unitățile noastre din orașele Baș, Caracal sau Corabia. Primind toate mărfurile numai în orașul de reședință al județului, Slatina, sîntem nevoiți să le descărcăm, să chemăm oamenii din subunități pentru a le lua în primire și a le transporta în depozite, fapt care provoacă cheltuieli însemnate. Cheltuieli și mai mari suportăm în cazul transbordărilor efectuate la produse ca: porțelanuri, articole chimice, geamuri, deoarece furnizorii acestora acceptă livrarea numai prin I.C.R.M. Pitești.

Printr-o înțelegere adecvată din partea unora din furnizorii noștri am putea să realizăm o mai mare operativitate în dotarea magazinelor cu mărfurile solicitate de populație și, în același timp, s-ar putea evita cheltuieli cu totul nejustificate. Un calcul recent ne-a arătat că numai la un volum de mărfuri de 50 milioane lei plimbate prin județ s-au cheltuit nejustificat 1,5 milioane lei.

Ion ALDEA
contabil șef, U.J.C.C. Olt

Optimizarea producției de șuruburi

ÎN domeniul organelor de asamblare se remarcă o diversificare a cererilor beneficiarilor pentru noi sortimente, tipuri, forme, grupe de caracteristici mecanice și dimensiuni. Numai pentru dimensiunile care fac parte din profilul întreprinderii noastre și numai la cinci standarde pentru șuruburi obișnuite, se repartizează trimestrial peste 1400 de poziții. Fărămițarea excesivă a cantităților pe un mare număr de sorto-tipo-dimensiuni duce la utilizarea nerațională a utilajelor de mare productivitate cu care sînt dotate unitățile producătoare.

Pornind de la această situație propunem restringerea grupelor de caracteristici mecanice pentru principalele standarde de șuruburi de la 8 la 3; fixarea unor loturi minime de fabricație; constituirea de stocuri curente și de siguranță în bazele Ministerului Aprovizionării.

Mihai POPA
contabil șef,
Întreprinderea de șuruburi Bacău

Cheltuieli pentru cămine

CONSIDERĂM că prevederile art. 10 din Normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale ar trebui îmbunătățite în sensul includerii cheltuielilor privind căminele de nefamiliști ale unităților. Ne referim la aceste cămine deoarece ele au o mare importanță pentru asigurarea stabilității forței de muncă, pe de o parte, și pentru asigurarea unor condiții de locuit cores-

punzătoare pentru tineret, pe de altă parte. Cuprinderea în costul planificat și efectiv și a cheltuielilor pentru întreținerea și reparațiile efectuate la clădiri și la instalațiile aferente căminelor de nefamiliști ar da posibilitate unităților să-și planifice cheltuielile necesare pentru a asigura deplina lor funcționalitate.

Viorel TEODOR
Alexandru PARASCHIV
economisti în centrala industrială
siderurgică Galați

Sere legumicole experimentale

O MARE cantitate de căldură conținută de apa de răcire din instalațiile unor surse de energie, existente aproape în fiecare oraș din țara noastră, se pierde și azi în riuri sau în aer prin intermediul tururilor de răcire. În scopul folosirii corespunzătoare a acestei ape și pentru realizarea indicațiilor conducerii partidului nostru de a se extinde, în fiecare județ, suprafețele de sere legumicole, propun experimentarea unui nou tip de sere care să fie încălzite cu apa de răcire de temperatură scăzută (20—30°C) provenită din industrie.

Este vorba de sere care să aibă acoperișuri orizontale din sticlă sau mase plastice, între care ar circula un strat de apă de 6—10 cm.

După părerea mea, folosirea serelor care să utilizeze căldura apei de răcire din industrie ar deschide perspectivele organizării unor unități legumicole foarte economice. Costul căldurii procurate în acest mod ar fi, în jurul a 10—15% din cel care se plătește, în prezent, furnizorilor de apă fierbinte. Demnă de remarcat este economia de combustibil și costul redus de construcții. În plus, piața fiecărui oraș ar putea fi aprovizionată cu legume proaspete în orice sezon.

Ion MUNTEANU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

Inițiativă

SÎNT conducătorul unei unități din județul Prahova și am terminat facultatea de mai bine de două decenii. De mai multă vreme am ajuns la concluzia necesității unei specializări postuniversitare. Reciclările de specialitate pe care le-am făcut nu acoperă carența în pregătire privind cunoștințele economice de conducerea și organizarea activității unei unități. Am aflat, de curînd, de laudabila inițiativă a Academiei de Studii Economice din București și a organelor locale din Mediaș pentru organizarea unui curs postuniversitar de inginerie economică. Nefiind singurul interesat din Ploiești și chiar din județul Prahova, propun Academiei de Studii Economice și organelor locale din municipiul nostru organizarea unor cursuri de inginerie economică.

C. GHËORGHIU
Ploiești

Expertiza economică

ȘTIM că în prezent sînt două feluri de expertize: tehnică și contabilă. De ce la

expertiza contabilă nu i se spune expertiză economică? Cînd spun aceasta mă gîndesc la faptul că pentru a obține calitate de expert contabil trebuie să fii absolvent al unei facultăți cu profil economic. Expertiza presupune o multitudine de cunoștințe economice cum sînt: economia politică, organizarea și planificarea întreprinderilor, finanțe, dreptul economic, procesual și civil etc. Pornind de la aceste premise propun schimbarea denumirii din „expertiză contabilă” în „expertiză economică”.

I. CIOBANU
economist în cadrul Combinatului
de îngrășăminte chimice
Piatra-Neamț

Ecouri

Valorificare eficientă

REFERITOR la nota cu titlul de mai sus, publicată în numărul 49/1976 al revistei, vă comunicăm că, în conformitate cu prevederile art. 15 din H.C.M. nr. 2335/1967 și pct. 71 din instrucțiunile aprobate cu Ordinul nr. 108/1975, ambalajele de transport și paletele provenite de la mărfurile din import trebuie valorificate obligatoriu de către unitățile I.C.V.A. Reglementarea are în vedere ca materialele rezultate din ambalajele provenite de la mărfurile din import să fie introduse în circuitul economic. În situația în care unitatea I.C.V.A. din Cluj-Napoca nu ridică ambalajele de la mărfurile din import, ea se face vinovată de încălcarea prevederilor legale, conducerea unității fiind pasibilă de sancțiuni contravenționale.

Propunerea ca aceste ambalaje și palete să fie valorificate prin magazinele comerțului de stat nu poate fi acceptată. Numai acele ambalaje sau palete care nu pot fi utilizate și nu sînt necesare industriei se pot valorifica către populație, dar numai de către unitățile I.C.V.A. care au sarcini exprese în acest sens.

R. HAGIAC
director adjunct în Ministerul
Aprovizionării Tehnico-Materiale
și Controlului Gospodăririi
Fondurilor Fixe

Raționalizarea transporturilor interne

APRECIEM ca binevenit articolul intitulat „Raționalizarea transporturilor interne” apărut în numărul 41/1976 al „R.E.”. Deoarece în articol nu s-au precizat greutățile concrete întîmpinate de unele întreprinderi în vederea asigurării fondurilor pentru aplicarea studiilor întocmite în acest domeniu, arătăm că asigurarea resurselor de finanțare este condiționată de cuprinderea în prevederile de plan economic a lucrărilor respective. Finanțarea acestora este condiționată și de eficiența economică.

V. GHEORGHIU
director în Ministerul Finanțelor

Puncte de vedere pe marginea problematicii platformelor industriale

CREȘTEREA EFICIENȚEI PLATFORMELOR EXISTENTE

Problematica pusă în discuție de „Revista economică” (nr. 47/1976), în legătură cu platformele industriale, este deosebită importanță, și actualitate.

Construirea pe același amplasament a mai multor întreprinderi din aceeași ramură, din ramuri conexe sau diferite, care pot prelucra în faze succesive materia primă și semifabricatele sau care folosesc în comun utilitățile, constituie unul din obiectivele politicii partidului nostru în domeniul planificării teritoriale a forțelor de producție.

Se pune însă și problema modului cum ar trebui organizate și conduse platformele industriale mai vechi, care nu au beneficiat de un concept unitar în dezvoltarea lor.

După opinia mea, spiritul și litera Decretului nr. 70/1975, indicațiile de excepțională importanță date de tovarășul Nicolae Ceaușescu trebuie să constituie, în același timp, jaloane fundamentale ale unei orientări generale de înaltă eficiență, privind organizarea și conducerea și a platformelor industriale existente, care să fie considerate nu ca sume de întreprinderi producătoare de valori materiale și aparținând de centrale industriale și ministere economice diferite, ci ca subsisteme în cadrul orașului sau municipiului respectiv, ca organisme vii, care trebuie să se dezvolte în totalitate — nu numai prin dezvoltarea fiecărei întreprinderi, ca parte componentă a lor, ci și prin găsirea unor soluții economico-sociale, de organizare și conducere care să grăbească evoluția platformei în ansamblul său, să sporească eficiența sa economică generală ca și a fiecărei unități luate individual, să rezolve unele probleme sociale comune.

Cred că teoria și practica organizării și conducerii unităților economice ar trebui să se îmbogățească și cu capitolele specifice platformelor (zonelor) industriale, ca elemente situate între teoria și practica conducerii macroeconomice și a celei microeconomice. În acest context ar trebui apoi tratate, de asemenea, conducerea și organizarea activității sociale a fiecărei întreprinderi componente, ca și a platformei industriale, ca sistem.

Organizarea conducerii

● Dacă fiecare platformă industrială ar fi tratată ca un subsistem socio-economic al orașului sau municipiului și, în același timp, ca un sistem economico-social de sine stătător, ar trebui început printr-un „studiu preliminar al sistemului de organizare și conducere a platformei industriale...“ (analiză-diagnostic), realizat prin grija cabinetului teritorial de organizare științifică a producției și a muncii și pus la dispoziția organelor locale de partid și de stat. În acest studiu ar trebui depistate punctele critice ale platformei industriale în ansamblul său, sugerându-se soluții principale care să se concretizeze ulterior în proiecte, studii, analize etc. Un asemenea studiu ar trebui reînnoit cel puțin o dată la cinci ani, înainte de începerea fiecărui cincinal sau, mai ales, atunci când prin investițiile ce se efectuează sau prin modificarea structurilor de producție, se schimbă radical aspectul respectivei platforme industriale. Titularul și beneficiarul analizei-diagnostice ar trebui să fie consiliul popular respectiv, prin comisia teritorială de planificare.

Având în vedere complexitatea platformelor industriale, ale căror unități aparțin de obicei unor centrale și ministere diferite, apreciez ca oportună constituirea unui

organ colectiv de coordonare a activităților economico-sociale. Un asemenea organism ar putea avea ca președinte pe directorul sau secretarul de partid al unei unități din zona industrială, ori un reprezentant al comitetului municipal sau orașenesc de partid, iar ca membri — secretarii de partid și U.T.C., directorii și președinții comitetelor sindicatelor întreprinderilor respective, precum și reprezentanți ai organelor municipale (orașenești) ale sindicatelor și U.T.C. El ar urma să ia decizii privind mai buna folosire a avantajelor date de existența pe un teritoriu restrâns a mai multor întreprinderi economice din ramuri diferite.

În condițiile sarcinilor privind dimensionarea și folosirea cât mai rațională a personalului TESA și restringerea personalului muncitoresc neproductiv, s-ar putea lua în considerare realizarea unor experimente privind organizarea de unități economice eterogene pe aceeași platformă industrială (pentru început — cele aparținând aceluiași minister, dar în subordinea mai multor centrale industriale) — ceea ce ar fi, de altfel, în spiritul art. 2 din Decretul nr. 70/1975. Întreprinderea integrată ar urma să fie subordonată centralei cu ponderea de producție cea mai importantă, iar pentru dezvoltarea tehnologică, fiecare centrală industrială și-ar spune cuvântul prin linii de direcționare. În acest fel, o parte a aparatului de conducere și operativ din compartimentele de deservire generală (conducere, aprovizionare, desfacere, mecano-energetic, transporturi, depozitare, oficiu de calcul etc.), ar putea fi îndrumată către activitățile de cercetare-dezvoltare sau către cele direct productive; s-ar pune în valoare noi rezerve de economisire a muncii și de creștere a productivității; s-ar folosi mai bine spațiile de producție pe care se desfășoară activități comune, indiferent de profilul tehnologic.

● În ideea — deja formulată în revistă — ca pe platformele industriale să se organizeze de la caz la caz centre de calcul electronic, fie mari oficii de calcul, care să treacă la P.A.D., sarcina acestora ar fi nu numai colectarea-stocarea datelor și furnizarea de informații pentru fiecare întreprindere în parte, ci și furnizarea de elemente necesare procesului de conducere la nivelul sistemului economico-social pe care-l constituie platforma industrială, cum ar fi: situația stocurilor disponibile de materii prime, materiale, piese de schimb — pe fiecare întreprindere și pe total platformă; situația încărcării fondurilor fixe și a disponibilităților de capacitate (indeosebi utilaje prelucrătoare de metal și mijloace de transport); situația necesarului sau disponibilului de forță de muncă, pe meserii; programarea și urmărirea transporturilor uzinale pe întreaga platformă industrială, precum și alte activități comune.

● În marea majoritate a cazurilor, pe platformele industriale sunt amplasate numai întreprinderi ale industriei republicane. Această structură ar trebui completată cu secții sau chiar unități anume profilate ale industriei locale ori ale coope-

rației meșteșugărești, care să realizeze, de pildă: prestații pentru industria republicană (de genul intervențiilor și reparațiilor planificate, întreținerii de clădiri, a conductelor etc.); prelucrarea industrială a deșeurilor de fabricație. Aceasta ar contribui la perfecționarea activității industriei locale, în spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Constațuire de lucru de la C.C. al P.C.R.

Organizarea producției

● Actualmente, în cadrul platformelor industriale fiecare întreprindere are propria sa locomotivă Diesell pentru manevrarea vagoanelor, cu personal de deservire (pe toate cele trei schimburi, inclusiv sărbătorile legale), care sînt uneori mult prea puțin încărcate. O centralizare a activității de transporturi uzinale C.F., fie prin preluarea de către C.F.R. fie prin crearea unui oficiu de deservire, ar reduce — după opinia noastră — cel puțin la jumătate cheltuielile și ar elibera o forță de muncă foarte bine calificată, de care stațiile de cale ferată din zonele industriale duc permanent lipsă pentru manevrarea parcului propriu.

● Laț și alte aspecte care solicită o așdincire a cooperării pe probleme. Majoritatea întreprinderilor au opriri planificate, anual și lunar; fiecare însă își rezolvă în mod individual problema forței de muncă în perioada respectivă. Ar fi posibilă, de la caz la caz, prin „consiliul de coordonare al activității economico-sociale de pe platformă“, fie o planificare care să permită intrajutorarea cu forță de muncă între întreprinderi, fie organizarea unor echipe specializate de intervenție. Multe întreprinderi au ateliere proprii de întreținere și reparații, cu personal ce reprezintă între 10 și 20 la sută din numărul total al muncitorilor; tocmai datorită acestei dispersări, rezultă un grad mic de încărcare atât al oamenilor, cât și al utilajelor. Abordarea ca sistem a platformelor industriale ar obliga, de la caz la caz, la una din următoarele soluții: organizarea de către „consiliul de coordonare de pe platformă“ a unui sistem riguros de inspecție preventivă, cu grafice, care să permită intrajutorarea între întreprinderi; centralizarea activităților mecano-energetice de intervenții planificate, confecții de organe de asamblare, piese de schimb nespecifice etc., pe lângă o uzină constructoare de mașini de pe platformă (sau constituirea unor secții specializate ale industriei locale); realizarea unor secții de deservire comună pentru unitățile aparținând aceluiași minister și care să funcționeze în cadrul întreprinderii cu cele mai bune condiții pentru această activitate.

Aceleași probleme se pun și în legătură cu întreținerea și repararea aparatelor de ridicat, a aparatelor de măsură și control, a utilajelor de transport uzinal etc., care se folosesc în toate întreprinderile, indiferent de profilul tehnologic al acestora.

● Soluții economice ar putea fi, de asemenea, realizate prin; gruparea centrelor telefonice, măcar pentru întreprinderile învecinate; centralizarea personalului de pază; crearea pe platforma industrială a unei remize P.C.I. puternic dotate, subordonată direct unității teritoriale de pompieri; rezolvarea problemelor de curățenie, zone verzi etc., de către municipalitatea orașelor, prin întreprinderile de gospodărie comunală.

Adoptarea de soluții moderne, îndrăznețe, prin care să se renunțe la tratarea de către fiecare întreprindere a propriilor probleme fără a ține seama de avantajele ce se pot asigura de către platforma în care se dezvoltă, poate determina un adevărat salt în creșterea eficienței platformelor industriale existente. Aceasta presupune o acțiune concertată a ministerelor economice și a organelor locale.

Ionel DUMBRĂVA
Constanța

In ajutorul candidaților la examenul de admitere in învățămîntul economic superior

POLITICA INDUSTRIALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

PENTRU a veni in ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică”, în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică în mod regulat, consultații pe anumite **teme selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977”.

FIDEL CONCEPȚIEI MARXIST-LENINISTE după care dezvoltarea forțelor de producție determină progresul economic și social, Partidul Comunist Român a acordat și acordă o importanță primordială creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, a cărei verigă principală este industrializarea socialistă.

Necesitatea industrializării socialiste

FĂURIREA unei industrii puternice, pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată, constituie singura cale prin care se poate asigura dezvoltarea rapidă a întregii economii naționale, ridicarea sistematică a nivelului de trai al populației. **Industrializarea socialistă reprezintă procesul de creare și dezvoltare planificată pe baza proprietății socialiste și a tehnicii celei mai înalte, a marii industrii moderne și, în primul rînd, a industriei grele cu subramurile ei principale, capabile să reorganizeze întreaga economie pe baza marii producții mecanizate și a tehnicii avansate, în vederea asigurării progresului economic rapid, al ridicării nivelului de trai al poporului.**

1. Necesitatea industrializării socialiste decurge în primul rînd, din **scopul fundamental al producției socialiste, satisfacerea nevoilor materiale și culturale crescînde ale poporului eliberat de exploatare.**

Realizarea acestui scop este posibilă numai în condițiile înzestrării tuturor ramurilor economiei naționale cu tehnica modernă creată de industrie, de ramurile ei principale — construcții de mașini, chimie, siderurgie, energetică — care produc cele necesare mecanizării, automatizării, electrificării și chimizării întregii economii.

Toate acestea permit realizarea unui nivel și ritm înalt al productivității muncii, obținerea unei producții sporite, diversificate și de calitate superioară.

2. Industrializarea socialistă asigură baza tehnico-materială necesară transformării socialiste a agriculturii, prin crearea și furnizarea de mașini-unelte pentru lucrarea pămîntului, îngrășăminte chimice și alte produse industriale care permit modernizarea agriculturii și sporirea continuă a producției agricole. Prin aceasta industria determină transformări fundamentale în condițiile economice și de viață ale țărănimii, contribuie la creșterea aportului agriculturii la aprovizionarea populației cu produse alimentare și a industriei cu materii prime agricole.

3. Prin industrializare se asigură **repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial**, ridicarea economică a județelor și zonelor rămase în urmă, valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale și de muncă ale țării. Totodată, ea permite ca cetățenii din toate zonele țării să beneficieze deuceririle științei și tehnicii contemporane.

4. Pentru țările care au trecut la construirea socialismului de la un nivel scăzut al dezvoltării forțelor de producție, printre care a fost și țara noastră, **industrializarea asigură apropierea și egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare cu cel al țărilor socialiste avansate și al celorlalte țări industriale ale lumii**

5. Un rol deosebit de important îl are industrializarea în **creșterea cantitativă și calitativă a clasei muncitoare**, a ponderii ei în ansamblul populației și, prin aceasta, a rolului ei în societate. Ea duce la creșterea populației urbane, la apariția unor noi orașe și centre industriale, la ridicarea continuă a nivelului tehnic și de cultură generală a populației.

6. Prin industrializare se asigură **independența economică și politică a țării**, întărirea capacității de apărare a țării, dezvoltarea relațiilor economice externe.

Industrializarea socialistă se deosebește în **esență** de cea capitalistă, datorită condițiilor economice și social-politice în cadrul cărora se realizează. **În primul rînd**, este un proces care se desfășoară planificat, condus de partid și subordonat țelului suprem al politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al populației. **În al doilea rînd**, fondurile necesare procesului de industrializare, de construire de noi obiective economice au ca sursă munca proprie a poporului respectiv, acumulările socialiste.

Odată cu creșterea potențialului economic al țării cresc posibilitățile de alocare a unor fonduri tot mai mari pentru dezvoltarea continuă a economiei și culturii socialiste. **În al treilea rînd**, industrializarea socialistă, cunoaște un ritm rapid de creștere a producției. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție face posibilă folosirea cu maximum de eficiență a tuturor resurselor materiale și anume, promovarea largă în întreaga economie națională a științei și tehnicii.

Rolul industrializării în crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ este formată din **totalitatea elementelor materiale ale forțelor de producție**. Ea cuprinde atât mijloacele de muncă și obiectele muncii cît și elementele materiale ale științei folosite în producție, formînd **aparatură de producție al societății** pe o anumită treaptă a dezvoltării sale.

Fiecare orînduire socială își creează o bază tehnico-materială proprie, superioară vechii orînduiri, plecînd de la nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție în orînduirea anterioară.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, dominantă în toate ramurile economiei naționale și bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Ea reprezintă o treaptă superioară în dezvoltarea marii producții mașiniste, corespunzătoare celui mai înalt nivel al științei și tehnicii contemporane. **Caracteristicile principale ale bazei tehnico-materiale a socialismului** constau în: gradul înalt de concentrare a producției; nivelul tehnic ridicat al producției, determinat de gradul înalt de mecanizare, automatizare, chimizare și cibernizare a producției; gradul ridicat de specializare și cooperare în producție; valorificarea superioară a resurselor naturale și repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial.

Sarcinile în domeniul făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului sînt diferite de la o țară la alta în funcție de nivelul și structura forțelor de producție moștenite, gradul de concentrare a producției, de resursele naturale și condițiile istorice concrete ale dezvoltării. Pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată cum a fost și România, industrializarea socialistă constituie calea principală de creare și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului.

Partidul Comunist Român, pe baza realităților din țara noastră, aplicînd în mod creator învățătura marxist-leninistă, a fundamentat încă la Conferința Națională din 1945, necesitatea obiectivă a industrializării socialiste a României, arătînd că progresul țării noastre este legat indisolubil de industrializare.

În toată perioada construcției socialiste, **industrializarea a constituit și constituie obiectivul central al politicii economice a P.C.R.** Politica de industrializare s-a reflectat în toate planurile de dezvoltare economică a țării, concretizîndu-se în orientarea investițiilor, în ritmurile și proporțiile planificate, în măsurile menite să asigure transformarea industriei în ramură conducătoare a economiei naționale. Prin modul cum a conceput procesul de industrializare partidul nostru și-a adus contribuția la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare a industrializării socialiste.

Planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965, au asigurat — așa cum se subliniază în **Programul P.C.R.** — crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, iar cincinalul 1966—1970 a avut rolul de a consolida și dezvolta baza tehnico-materială a noii societăți. În întreaga perioadă de construcție socialistă, au fost obținute importante succese în făurirea bazei tehnico-materiale, în industrializarea socialistă și dezvoltarea generală a economiei. Rezultatele dobîndite în perioada 1950—1970 au marcat pași importanți în lichidarea înapoierii economice a României, transformarea ei dintr-o țară agrară, într-o țară industrial-agrară în plin proces de dezvoltare.

Cincinalul 1971—1975, primul cincinal al etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, a însemnat în domeniul industrializării sarcini noi, calitativ superioare. Continuînd în ritmul susținut procesul de industrializare socialistă, realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. a dus la modificări importante în structura și volumul producției industriale. Industria a devenit **ramură conducătoare a economiei naționale, rol pe care și-l consolidează în continuare.**

Astfel, în 1975 producția industrială a României era de 31 de ori mai mare decît în 1938 și de 21 de ori mai mare față de 1950. Ca urmare a ritmului rapid de creștere a producției — de aproape 13% în perioada 1951—1975 — a crescut contribuția industriei la crearea venitului național la 56% în 1975 față de 30,8% în 1938 și 44,0% în 1950.

S-a acordat **prioritate dezvoltării ramurilor industriale de care depinde înzestrarea tehnică superioară a economiei:** energia electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia a căror pondere în totalul industriei a ajuns la peste 57,0% față de 25,8% în 1950. S-au dezvoltat mai rapid, datorită măsurilor speciale luate, subramurile industriei nemijlocit legate de progresul tehnic contemporan: electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, petrochimia etc. Ritmul de creștere al acestor subramuri a fost în cincinalul 1971—1975 de 2—3 ori mai mare decît cel al creșterii producției industriale în ansamblu.

Concomitent cu dezvoltarea producției de mijloace de producție a crescut și s-a diversificat producția bunurilor de con-

sum, s-a îmbunătățit repartitia forțelor de producție în profil teritorial, asigurîndu-se o ridicare generală a nivelului de trai și civilizație a poporului.

Congresul al XI-lea al P.C.R. despre obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării industriale a României în cincinalul 1976—1980

TRĂSĂTURA DEFINITORIE a prevederilor cincinalului 1976—1980 o constituie **continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă,** asigurîndu-se întărirea necontenită a poziției conducătoare a industriei în economie, creșterea contribuției acesteia la crearea venitului național, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației. Obiectivele cincinalului reflectă concepția partidului nostru cu privire la **formarea unei economii de înaltă eficiență, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, care să pună în valoare la un nivel calitativ superior potențialul material și uman al României.**

Ritmul înalt de creștere a producției industriale va continua să fie o caracteristică esențială a dezvoltării noastre economice. Prin creșterea producției industriale într-un ritm mediu anual de 10,2—11,2% va crește rolul industriei, astfel că în 1980, industria va participa cu peste 2/3 la producerea venitului național și cu 75% la înzestrarea tehnică a economiei. Va avea loc un proces **de adîncire a modernizării industriei,** prin orientarea fermă a dezvoltării mai rapide a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate și care asigură un nivel superior de valorificare a resurselor. Industria construcțiilor de mașini se va dezvolta într-un ritm mediu anual de 11,8—12,6%, industria chimică de 15,2—16,5%, ritmuri superioare celui prevăzut pentru ansamblul industriei, fapt ce va determina creșterea în 1980 a ponderii celor două ramuri la 55—60% în totalul producției industriale. Va continua dezvoltarea în ritmuri superioare a subramurilor de vîrf ale industriei (electronică, electrotehnică, optică, mecanică fină), care vor înregistra creșteri de 2—3 ori în 1980 față de nivelul atins în 1975. În același timp, va avea loc o creștere a producției bunurilor de consum, intensificîndu-se înnoirea sortimentelor, diversificarea și ridicarea calității produselor.

O caracteristică importantă a perioadei 1976—1980 o constituie **creșterea aportului științei și tehnicii în producție, afirmarea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane în toate ramurile și sectoarele industriei.** Pentru asigurarea unei valorificări superioare a resurselor naturale, cercetarea științifică este orientată spre creșterea potențialului național de rezerve de materii prime și energetice, spre producerea de substanțe și materiale noi, cu valoare economică ridicată. Un accent deosebit se va pune pe elaborarea de noi tehnologii, pe conceperea de noi mașini, utilaje și instalații moderne, pe accelerarea procesului de mecanizare și automatizare a producției. Tehnologiile noi sau perfecționate vor reprezenta aproape 88% din tehnologiile introduse în producție la obiectivele ce vor fi date în funcțiune în perioada 1976—1980. Prin folosirea cuceririlor științei și tehnicii se va asigura ridicarea calității produselor, a competitivității lor pe piața externă.

Industrializarea socialistă determină schimbări importante în **repartitia forței de muncă pe ramuri de activitate.** Caracteristica esențială o constituie deplasarea unei părți a forței de muncă din agricultură în ramurile neagricole. În perspectivă, populația ocupată în agricultura țării noastre va scădea, ajungînd în 1990 să reprezinte 12—15% din totalul populației ocupate, crescînd cea din industrie și construcții la peste 50%. Caracteristic actualului cincinal este creșterea gradului de pregătire a forței de muncă în concordanță cu cerințele revoluției tehnico-științifice și utilizarea la un nivel superior a potențialului uman al țării.

Repartizarea teritorială a industriei va fi în continuu îmbunătățită, urmînd ca pînă în 1980 să se realizeze în toate județele țării o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei.

Prin realizarea obiectivelor propuse pentru această etapă, cincinalul 1976—1980 va marca ridicarea României pe o treaptă superioară de dezvoltare, parcurgîndu-se astfel o parte însemnată a drumului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

conf. dr. Dumitru PUGNA

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

UNITATEA ECONOMICĂ
ȘI SUVERANITATEA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
REFLECTATE ÎN PRESA TRANSILVĂNEANĂ
(Secolul XIX)

În presa transilvăneană din secolul trecut numeroși publiciști patrioți au militat cu ardoare împotriva tuturor încercărilor unor puteri străine de a cucerii și subordona economia românească din toate cele trei țări românești existente până în anul 1859. După Unirea Moldovei și Țării Românești și după cîștigarea independenței de stat a României apărarea independenței economice, a suveranității naționale și de stat devine una din preocupările principale ale reprezentanților presei transilvănene. O atenție deosebită au acordat-o publiciștii transilvăneni demascării tendințelor Austro-Ungariei de a-și subordona economia României prin stabilirea supremației în navigația pe Dunăre și mai ales prin cucerirea Porților de Fier și a gurilor Dunării, ca și prin impunerea unor convenții inrobitoare.

PREOCUPAȚI de apărarea unității naționale, cărturarii ardeleni din secolul trecut au demonstrat că această unitate se bazează nu numai pe originea etnică comună, unitatea de limbă, de cultură, psihică sau de altă natură, ci și pe o unitate economică generată de un trai și o conviețuire comune de-a lungul mileniilor. Conștienți că pămîntul românesc, cu toate bogățiile sale, de pe ambele versante ale Carpaților, a constituit leagănul formării și viețuirii tuturor românilor din toate provinciile românești, despărțite vremelnice de granițe politice artificiale, ei au apărut acest pămînt împotriva încercărilor unor puteri străine de a-l acapara sau de a desființa naționalitatea locuitorilor autohtoni urmași ai dacilor și romanilor.

Dorința de a se contopi într-un singur stat național

PRESA ROMÂNEASCĂ transilvăneană a constituit o adevărată tribună de apărare a intereselor economice, naționale și politice ale românilor. În **Gazeta de Transilvania**, încă înainte de 1848, au apărut articole care demascau tendințele Austriei și ale altor state germane de a transforma țările române în provincii germane. Astfel, într-un articol din 1 aprilie 1843 intitulat „Priviri de la Rin spre Dunăre“ gazeta atrăgea atenția că numeroase publicații austriece duceau o campanie susținută prin care cereau ca Dunărea să se transforme într-un fluviu exclusiv austriac. George Barițiu, redactorul **Gazetei de Transilvania**, descifrează însă în spatele acestor cerințe tendințele îndelungate de a ocupa și supune complet toate popoarele riverane cu Dunărea de jos : sîrbii, bulgarii, românii etc.

Pentru a împiedica pericolul de ocupare a tuturor țărilor românești de către Austria, Barițiu îi îndeamnă pe toți românii să se preocupe mai mult de interesele lor în legătură cu Dunărea, s-o exploateze ei înșiși pe porțiunea care le revine. Prin instaurarea dominației totale asupra Dunării marile puteri economice ale vremii ar fi căpătat forțe sporite de a acapara economia și teritoriul țărilor române. Dacă Dunărea va deveni un fluviu exclusiv austriac atunci și țările române — atrăgea atenția **George Barițiu** în **Gazeta de Transilvania** vor deveni provincii austriece și în felul acesta lupta lor pentru independență, unitate și suveranitate națională va deveni imposibilă.

Presa din Transilvania încă de la începuturile sale a servit

ca mijloc de luptă împotriva unor încercări directe ale unor puteri apusene de a coloniza teritoriile românești. **Gazeta de Transilvania** din 22 și 25 ianuarie 1845 publică articolul „**Colonizația**“ în care se fac reflecții generale despre colonizare și colonialism, alături de îndemnul de a apăra pămîntul românesc împotriva unor încercări ale marilor puteri de a-l coloniza. Prin colonizare, se arată în articol, marile puteri economice și politice urmăresc nu numai scopuri economice ci și desființarea elementului național autohton care se opune acaparării țării respective. Atrăgînd atenția împotriva pericolului colonizării **Gazeta de Transilvania** scria că : „...patriile noastre care numără locuitori prea puțini, nu mai pot privi cu nepăsare și cu sînge rece la mișcările și planurile de colonizație a Angliei, Germaniei, Franței ș.a. Ungaria, Transilvania, Țara Românească și Moldova... sînt acele țări, asupra cărora mai de curînd își aruncă ochii mai virtos guvernul și locuitorii Germaniei ca asupra unora, care ar avea mare trebuință de coloniști atît din pricina rărimei locuitorilor, cit și pentru că aceștia s-ar deprinde mai puțin cu meserii și nu s-ar pricepe din ajuns la lucrarea pămîntului“¹. Denigrînd populația autohtonă, considerînd-o incapabilă să-și dezvolte economia și chiar incapabilă de a se autoconduce, politicienii și cercurile economice dominante din Austria și alte țări, demonstrează redacția **Gazetei de Transilvania**, se conduceau tot după principiul forței și violenței ca și colonialiștii englezi cînd au colonizat India, francezii Algeria, spaniolii și portughezii America etc. Dar, scria **Gazeta de Transilvania** : „...cînd publiciștii străini vorbesc de colonizație pe malurile Dunării și printre Carpați, ei parte mare vădeseu de prea slabă cunoaștere a acestor țări ale noastre“². Nu cunoașteau setea de unitate și de libertate a românilor, lupta pe care o duceau pentru eliberare de sub orice dominație națională, dorința de a se contopi într-un singur stat național unitar.

În **Gazeta de Transilvania** de la mijlocul secolului trecut se demonstrează că țările dezvoltate tind să supună și să acapareze țările slab dezvoltate nu numai prin metode violente extra-economice, ci, mai ales, prin metode economice — adeseori, prin concurența pe care industria lor dezvoltată o făcea țărilor mai slab dezvoltate. În articolul „**De la Buzăul Românesc**“ scris de **George Barițiu** în **Gazeta de Transilvania** din 1852 se demonstrează că toate cele trei țări românești : Moldova, Țara Românească și Transilvania, fiind slabe din punct de vedere economic, erau exportatoare de materii prime și importatoare de produse fabricate. Aceasta avea drept consecință scurgerea unei

părți din avuția acestora spre țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Se demonstrează că țările dezvoltate din punct de vedere economic aveau posibilitatea să scoată din țările române mărfuri cu valori de întrebuințare de mare utilitate (cereale, lână, vite, piei de animale etc.) și să le impună consumul unor mărfuri de utilitate redusă, adeseori dăunătoare sănătății populației, ori de lux, necesare numai unor vîrfuri sociale exploataatoare. Aceste metode, se demonstrează, erau foarte asemănătoare cu cele pe care le-au folosit cercurile colonialiste în acapărarea de noi teritorii și subordonarea economiei unor țări care erau libere. Țările dezvoltate ne impuneau asemenea comerț și relații economice prin care tindeau „ca să ne otrăvească și să ne scurteze viața fizică și morală, adică să ne corupă societatea pînă la simbură, să ne îmbrîncească la cea mai din urmă calitate, să arunce sămînța care crescînd mare, să sugrume în prejur de sine tot ce mai este sănătos în noi, mai în scurt, să ne îngroape viitorul odată pentru totdeauna, precum s-au îngropat ei mai multor popoare asiatice și americane mai virtuos prin sugerea și stoarcerea sucului și a măduvei vieții lor căsunate de măiestritul comerț de lux introdus de europeni. Pentru ce se să ne mai amăgim noi pe noi și să nu cunoaștem odată că popoarele industriale din Europa meridională și apuseană, deși nu ne-o spun totdeauna pe față, nu privesc în popoarele danubiene nici mai mult nici mai puțin, decît privesc în sălbaticii din America și Australia... adică ne iau de popoare barbare și proaste, pe care să ne facă tributare fabricilor, intereselor și plăcerilor lor“³. În același articol se demonstra că cercurile industriale din Europa apuseană vor putea fi contracarate în tendințele lor expansioniste numai de acele țări „unde fabricile se află înăuntrul patriei“. unde materiile prime sînt prelucrate și valorificate în mod superior. În acest scop presa transilvăneană de la mijlocul secolului trecut a militat pentru dezvoltarea industriei, comerțului, pentru reforma în agricultură, a publicat date statistice despre starea economiei țărilor românești pentru a arăta căi și metode în vederea dezvoltării lor.

Publiciștii transilvăneni au apărut interesele țărilor române nu numai împotriva unor tendințe directe de a acapara țările române sau împotriva încercărilor de a li se impune relații economice defavorabile. Este demonstrată cu mult curaj și competență politica economică deliberată a imperiului habsburgic de menținere a Transilvaniei în înapoiere economică și politică și de a o separa din punct de vedere economic de celelalte părți ale teritoriului românesc carpatic.

„Orice popor sărac va fi șerbul altor popoare“

PUBLICIȘTII TRANSILVĂNENI au criticat adeseori politica habsburgilor de neglijare a creării și întreținerii unor căi de comunicație bune între Transilvania, Moldova și Țara Românească. Neglijarea căilor de comunicație a frînat mult dezvoltarea economiei Transilvaniei. Deosebit de mult a fost frînată economia acesteia, în condițiile de la mijlocul secolului trecut, se demonstra în **Telegraful Român**, prin neglijarea și chiar ignorarea construirii de căi ferate locale. În anul 1864, după aproximativ două decenii de discuții sterile: dacă să se construiască sau nu căi ferate în Transilvania, **Telegraful Român** făcea următoarele remarci: „Țara noastră a rămas exclusă de la comerțul cel mare european, enormele avuții ale ei zac necăutate prin sinurile pămîntului, și noi a căror stare ar putea fi atît de înfloritoare, sîntem unii dintre cei mai săraci locuitori ai monarhiei austriece. Drumul ferat e lîngă noi, dar noi asemenea lui Tantalus care în mijlocul apei moare fript, de sete, nu putem pune mîna pe el. În toată Monarhia Austriacă Transilvania e unica provincie ce nu are drum de fier“⁴. Construirea drumului de fier în Transilvania, se demonstrează în presa de la mijlocul secolului trecut, ar fi stimulat dezvoltarea industriei prelucrătoare, a industriei extractive și a agriculturii dar numai **cu condiția ca aceste căi ferate să facă joncțiunea cu cele din România**. Acest lucru era condiționat tocmai de unitatea economică a pămîntului românesc formată de-a lungul mileniilor.

Conștienți că românii de pe ambele versante ale Carpaților formează o singură patrie și o singură națiune, cărturarii ardeleni, în ultima treime a secolului trecut, au acordat problemelor unității economice, apărării suveranității naționale și de stat a României o atenție din ce în ce mai mare. Războiul de independență din 1877/1878 a stimulat aceste discuții. Publiciștii transilvăneni au luat atitudine vehementă împotriva unor tendințe acaparatoare din partea marilor puteri economice și politice ale vremii. Chiar în timp ce se desfășura războiul de independență din 1877 **Gazeta de Transilvania** scria că România își apără independența și ființa sa națională nu numai împo-

triva Turciei. **Poetica României**, scria **gazeta amintită**, față de toată lumea, „este dictată, formulată și impusă exclusiv de interesele proprii ale patriei și națiunii“.

După cîștigarea independenței naționale de către România, cărturarii transilvăneni au atras mereu atenția că marile puteri n-au renunțat la intențiile de a cucerii România și de a-i încălca independența națională. Libertatea, suveranitatea și independența națională se cereau în continuare apărate și întărite. Condiția esențială a păstrării acestora era însă dezvoltarea forțelor de producție și întărirea economică a României. Pentru că, avertiza **Observatoriul** din 1880 „Orice popor sărac, va fi și va rămîne totdeauna șerbul altor popoare bogate“⁵. Acesta era, după autorul articolului, „un adevăr, o axiomă“, de care erau convinși toți politicienii vremii. Libertatea, se demonstra, nu se poate menține fără multă știință, fără un grad mare de cultură, iar știința și cultura sînt condiționate de un înalt grad de dezvoltare economică. Demonstrîndu-se necesitatea dezvoltării economiei și a științei, condiție a menținerii independenței și suveranității de stat, în același articol din care am citat mai sus se scria că este foarte necesară cultivarea economiei naționale în mod științific, pentru orice popor ajuns la conștiința de sine și a demnității sale. Cu alte cuvinte, fiecare popor trebuie să poarte o luptă necurmată pentru existența sa și pentru apărarea avuției naționale. Au fost puține acele epoci în viața, în trecutul popoarelor Europei — sesiza autorul articolului — în care lupta pentru existență să fi fost „mai cerbicioasă și mai desperată“, decît este aceea ce curge în acele vremuri. „Acea luptă este adesea mascată sub forme diverse, precum: tratat de comerț, tarife de vamă, dreptul corăbierii pe riuri și pe mări, drept de colonizare etc. tot atîtea căi, prin care un popor, un stat se încearcă să smulgă, să stoarcă pe cit s-ar putea mai multă avere materială de la celălalt, iar dacă nu-i poate răpi pe căi de acestea (...) clandestine, pierzîndu-și răbdarea (...) se aruncă cu războiul asupra poporului vecin“⁶. România, Serbia și Bulgaria, susținea **Observatoriul** erau printre cele mai amenințate popoare din partea marilor puteri în ultimul sfert al veacului trecut. Pe motiv că nu știu cum să-și cultive pămîntul, că n-au industrie dezvoltată, reprezentanții burgheziei din țările dezvoltate încercau să se impună drept „dascăli“ ai popoarelor slab dezvoltate din punct de vedere economic. Acestea din urmă erau amenințate cu pierderea bogățiilor țărilor, a naționalității și limbii. În cazul pierderii independenței economice și a dreptului de a dispune de avuția națională, independența politică și națională deveneau o ficțiune. „Toate împrejurările ne învață cu voce tare și răsunătoare — se scrie în același articol mai sus citat — că ne aflăm în război național-economic din cele mai periculoase (...)“⁷.

„Neadormita atențiune“ față de colonialismul cotropitor

DIND DOVADĂ de patriotism, de luciditate și maturitate politică cu privire la urmările negative asupra transilvănenilor în cazul în care Austria va cucerii România, publiciștii ardeleni au demascat atît metodele violente, brutale cît și pe cele diplomatice, voalate, prin care habsburgii încercau în continuare să cucerească țara noastră. Un loc deosebit l-a ocupat în presa transilvăneană problema Porților de Fier. Publiciștii au atras atenția asupra repetatelor încercări directe și a luptelor de culise ale cabinetelor de la Viena pentru a pune mîna pe Porțile de Fier. În vederea acapărării Porților de Fier, Austria a dus aceleași lupte ca și pentru cucerirea gurilor Dunării. Înainte de 1877 chestiunea Porților de Fier era tratată de Austro-Ungaria cu Turcia fără a ține seama de interesele României sau ale Serbiei. Dar cîștigarea independenței de către România, sesizează **Observatoriul** din 1881, în loc să liniștească burghezia și moșierimea din Austro-Ungaria cu privire la problema Dunării a înverșunat și mai mult spiritul acestora de expansiune și cucerire a României.

Într-un articol intitulat „Cestiunea Dunării“ se scria: „A-

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 24)

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

IN CONCERTUL discuțiilor care au însoțit trecerea teoriei keynesiene în cel de-al cincilea deceniu de la apariția „Teoriei generale a folosirii forței de muncă, a dobinzii și a banilor” se află și neîndoielnicul antikeynesian, octogenarul neoliberal francez, J.L. Rueff. Măscând parcă semnificativ timpul scurs, J.R. publică anul trecut acidul său pamflet „Sfârșitul erei keynesiene”).

Judecând, pe drept cuvânt, încercarea vanitoasă a lui J.M. Keynes de a izbăvi lumea capitalistă de flagelul șomajului cronic, ca generatoare de flagele cel puțin la fel de grave — de felul inflației — J.R. găsește un motiv de a-și etala meritele în fața apologeticii capitalismului, contrapunându-i studiile sale din 1925²⁾ și 1931, dezvoltate de-a lungul anilor, și confirmate mai ales de șomajul anilor '70 și de creșterea costului vieții din cele mai avansate state capitaliste. Dovada eșecului terapiei keynesiene fiind făcută J.R. își putea crogi beneficiul istoriei. Numai că...

În demonstrație J.R. invocă faimoasa sa „descoperire”, care ar putea fi chiar numită, desigur convențional, „efectul Rueff”, prin care se pune în evidență o corelație statistică între salariul real și șomaj: variația lor concomitentă sincronă. Explicația rueffiană a acestei corelații avea la început un caracter vădit antimuncitoreasc: folosea teza neoliberală (în germene, atunci) conform căreia sindicatele muncitorești sînt un exemplu caracteristic de monopol asupra pieței libere (salariile fiind și ele un fel aparte de preț), viciind compartamentul „normal” al forței de muncă, pe de-o parte, prin menținerea neschimbată a salariului în condițiile reducerii prețurilor în timpul depresiei, pe de altă parte stimulând șomajul, prin plata indemnizațiilor de șomaj. Simțind că o asemenea „explicație” a șomajului ar putea dauna veleităților reformatoare ale neoliberalismului, J.R. pune de astă dată problema în alți termeni: politicile

Jacques Rueff și „sfârșitul erei keynesiene”

keynesiene de stimulare a investițiilor pentru sporirea folosirii forței de muncă se soldează, pînă la urmă, cu tensiuni inflaționiste, care, reducînd salariul real — prin aceasta și cererea de consum — reduc și cererea de forță de muncă ș.a.m.d. Denunțînd aceste atribute ale politicilor de tip keynesian drept „delicii înșelătoare ale creației monetare” J.R. nu se poate opri să nu observe, pe bună dreptate, că imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial, teza folosirii depline a forței de muncă se transformase într-o adevărată „religie” a politicilor guvernamentale din statele capitaliste cele mai avansate, reluată și de conferințe și organisme internaționale (cu o insistență care ar fi putut fi invidiată poate numai de modelele creșterii economice). Deficitele balanței de plăți a S.U.A. care au urmat, au început să propage efectele acestei politici inflaționiste în Occidentul capitalist — mai întii moderat, prin sistemul gold-exchange standard (putîndu-se resorbi prin scurgerea aurului din S.U.A.), pînă la 17 martie 1968, apoi accelerat, după declararea inconvertibilității dolarului la 15 august 1971, pentru că apoi inflația să devină galopantă. S-a adăugat și urcarea prețului petrolului la 15 martie 1973. Fenomenul stagflației ar fi provocat, ca reacție, după opinia lui J. R. (și nu este o teză deloc originală), impunerea de către sindicate a unor creșteri de salarii care anticipau creșterile de prețuri. Astfel s-a discreditat celebra curbă Phillips — stagflația coexistînd cu șomajul!

Una dintre cele mai aprige dispute — acum în plină actualitate — este cea dintre keynesieni și adversarii lor nemarxiști pe tema explicării actualelor stări de lucruri din economia capitalistă, în primul rînd pe tema folosirii forței de muncă. Nu este de prisos să reamintim că teoria keynesiană este o teorie a folosirii forței de muncă, în care se recunoaște că pînă la un punct șomajul nu este incompatibil cu echilibrul economiei capitaliste. „Dialecticianul” de o incomparabilă abilitate, după părerea lui J.R., care era Keynes recunoștea în „Teoria generală”, în alți termeni decît preopinentul său, Rueff, că pentru creșterea folosirii forței de muncă s-ar cuveni ca salariul real să scadă (pentru a permite profiturilor să crească³⁾). Dar acesta era un caz-limită, în care el era de acord cu unele postuleri ale teoriei burgheze „clasice”, anterioare lui. Dintr-un asemenea punct s-a putut afirma de către E.M. Claassen că teoria keynesiană recunoaște și ea „efectul Rueff”. Dincolo de această recunoaștere, teoria keynesiană are, însă, propriul arsenal de raționament, în care anticipările cu privire la factorii creșterii producției și folosirii forței de muncă ocupă un loc de seamă, iar, în ultimă analiză, folosirea forței de muncă este în dependență directă de salariul nominal⁴⁾. Iar, ca replică directă împotriva lui J. Rueff, în „Teoria generală” am găsit pasajul nu prea reverențios: „Numai un om lipsit de bun simț va prefera o politică flexibilă a salariilor unei politici monetare flexibile, cît timp nu este capabil să indice avantaje ale celei dintii care nu se pot obține prin cea de a doua”⁵⁾.

Șansa providențială a lui J. Rueff de a supraviețui adversarului său de idei a fost desigur, larg speculată de venerabilul neoliberal pentru a-și etala (pentru a cita oară, și cu ce șanse de această dată?) încrederea obsesivă că actualele stări de lucruri din capitalism sînt solubile în termenii restabilirii

FIȘE

Emilian Dobrescu

Optimul economiei socialiste

EDITURA POLITICĂ

brescu, recent apărută în „Editura politică” (1976, 482 pag’), îmbogățește patrimoniul gândirii economice românești cu o amplă și aprofundată cercetare asupra unei probleme esențiale a teoriei economice socialiste. Bazîndu-se pe concepția politică a partidului nostru în domeniul orientării creșterii economico-sociale în România, acest valoros studiu investighează sistemul categorial al economiei politice a socialismului ca punct inițial al optimului economic.

Așa cum remarcă Emilian Dobrescu, mecanismul economic nu poate fi privit în sine, ci în directă conexiune cu evoluția economiei înseși. Stabilitatea acestui mecanism are multiple consecințe pozitive, asigurînd condiții pentru desfășurarea mai ordonată a proceselor producției, organizarea într-o con-

cepție de perspectivă a activității economice, mai buna valorificare a experienței cadrelor; un mecanism stabil își creează o serie de „reflexe” care-i sporesc siguranța funcționării, contribuind la diminuarea sau chiar anihilarea influenței unor elemente perturbatoare. Stimulînd dezvoltarea economico-socială, stabilitatea mecanismului economic duce, în același timp, la modificarea factorilor care îl determină; apar, astfel, contradicții între diferitele sale laturi, datorită capacității inegale a acestora de a se adapta la modificări, cît și deosebirilor de ritm și amplitudine în care se produce însăși schimbarea factorilor determinanți. Corelația dintre stabilitatea și schimbarea mecanismului economic reprezintă, de aceea, o problemă esențială

a economiei politice a socialismului.

Sucesiunea „optimul macroeconomic — optimul microeconomic — compatibilitatea lor” oglindește, după părerea autorului, logica internă a dezvoltării economice a noii orînduirii, constituînd osatura sistemului categorial al economiei politice a socialismului, și tocmai în acest plan este concepută prezenta lucrare. Analiza teoretică are, de aceea, prioritate, dar în măsura în care a fost necesar pentru fundamentarea sistemului categorial, ea s-a efectuat în strînsă legătură cu unele probleme de politică economică și cu evoluția unor concepții economice.

Asupra valențelor teoretice și a importanței pentru practica economică a acestei importante lucrări, revista va reveni mai pe larg într-un număr viitor.

convertibilității monetare. J.R. este incredințat că restabilirea convertibilității în aur a dolarului va aduce o stabilitate acceptabilă a prețurilor, rata dobânzii va reveni la un nivel rezonabil, investițiile productive vor spori și prosperitatea Occidentului capitalist va suride ca „în veacurile de aur” 1714-1914. Aici și astfel se și încheie pamfletul antikeynesian al octogenarului neoliberal francez. Desigur, în expunerea raționamentelor am prescurtat și am simplificat, dar concluziile nu sînt viciate. Ni se oferă un transfer de atașamente: de la „nesăbuintă” keynesiană la „raționalitatea” rueffiană. Trebuie spus însă că ambele aceste atașamente și-au dovedit, în felul lor, inconsistența. Dacă inconsistența și primejdiile politicilor proinflaționiste sînt dovedite în primul rînd și hotărîtor de realitățile curente, nemijlocite din economia capitalistă a anilor '70, aceleași realități dovedesc și neorealismul sugestiilor de restabilire a convertibilității-aur în relațiile valutare intercapitaliste. Pentru a se ajunge ACUM la restabilirea convertibilității-aur ar trebui să aibă loc, din punctul de vedere al dolarului, discreditarea aurului, scăderea prețului lui pe piață. Dar aceasta ar face neconvenabilă convertibilitatea-aur pentru deținătorii de dolari, care mizează TOCMAL pe menținerea sau creșterea prețurilor actuale ale aurului. Cine și cum ar putea concerta asemenea viziuni asincrone în lumea capitalistă? Dar, dincolo de rațiunile practice nemijlocite, sugestia restabilirii convertibilității are resurse de raționalitate? Vizează ea cauzalități fundamentale ale economiei capitaliste? La aceste întrebări nici keynesismul, nici neoliberalismul și nici chiar mixturile lor eclecticice, noile sinteze neoclasice samuelsoniene, nu pot da un răspuns.

Adevărul istoric arată că șomajul este un însoțitor inevitabil al economiei

capitaliste — expresia legii capitaliste a populației. Între „armata de rezervă” a capitalului, ca expresie a limitelor valorificării capitalului și „armata activă” a capitalului este, desigur, o relație dialectică: ele coexistă și se contrapun, totodată, în totalul populației apte, susceptibile de muncă. Capitalistul are nevoie de un anumit procent al șomajului pentru negocierile cu muncitori activi; pe de altă parte, muncitorii activi sînt cei ce suportă indemnizațiile de șomaj. Acestea reprezintă o diminuare NETĂ a salariului nominal, iar prin aceasta, caeteris paribus, și a celui real. De aceea, lupta organizată a clasei muncitoare pentru creșterea salariilor nominale nu este și nu poate fi un exemplu de monopol. Cu atît mai mult se justifică această luptă în condițiile tensiunilor inflaționiste, care diminuează nemijlocit și permanent salariul real. În raportul de forțe din capitalism, atîta vreme cît fondul social al exploatării nu este subminat, capitaliștii sînt cei ce domină pe salariați, și în nici un caz nu se poate susține teza inversă. Cum se explică, în acest context, „curba Rueff” a evoluției sincrone a salariilor reale și a șomajului, mai ales în condiții de depresiune (stagnare)? Explicația nu poate fi alta decît reducerea activității productive, care face de prisos noi contingente de muncitori pentru necesitățile de valorificare a capitalului. Nu salariul real al muncitorilor activi apărut de sindicate este de vină pentru creșterea șomajului, ci business-cycle proiectează în sfera șomajului pe muncitori. Care ar fi justificarea economică (nu morală, evident!) a reducerii salariilor nominale ale muncitorilor activi din punctul de vedere al capitaliștilor? Desigur, numai compensarea reducerilor de profit în condițiile reducerii activității productive,

și eventual ale reducerilor de prețuri (Această ultimă clauză, nu poate fi invocată în condiții de stagflație). Și atunci, ce revendică „efectul Rueff”? Numai neacceptarea de către capitaliști a unor eventuale reduceri ale profiturilor în condițiile depresiunii. Ce-i drept, neacceptînd să-și reducă profiturile, capitaliștii vor recurge la noi concedieri, atunci cînd condițiile luptei de clasă nu le permit să reducă salariile nominale. Astfel șomajul capătă proporții și durată sporite. Are, în acest context, un efect favorabil politica creșterii salariilor nominale, paralel „monedei ieftine”, a menținerii, respectiv cu creșterea, întotdeauna mai rapidă, inflaționistă, a prețurilor? Evident, în ultimă analiză, nu poate avea decît un efect agravant. În acest sens, are dreptate J. Rueff. Dar eliminarea tensiunii inflaționiste prin restabilirea convertibilității, măsură în principal ponderatoare a activității productive deflaționistă, reduce doar aspectul suprapus depresiunii. Depresiunea rămîind — șomajul persistă și el. Diagnosticul se dovedește superficial, iar terapia neeficientă! Este, desigur, „sfîrșitul erei keynesiene”, cu care ne-au obișnuit și exegeții din tabăra adeptilor și discipolilor, dar și sfîrșitul altor diagnostice și terapii — inclusiv de pe poziții diametral opuse keynesismului, în ceea ce privește mijloacele — puse în slujba menținerii și perpetuării capitalismului.

dr. Ioan CRISTESCU

¹) Le Monde, nr. 9666 și 9667, din 19, respectiv 20—21 februarie 1976

²) Les variations du chômage en Angleterre. Revue politique et parlementaire, 10 decembrie 1925.

³) J.M. Keynes, Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobânzii și a banilor. Ed. Științifică 1970, p. 54

⁴) Ibid., p. 262

⁵) Ibid., p. 279

Progresul tehnico-științific și conducerea societății

● În Editura „Progress Publishers” a apărut cartea lui V. G. Afanasiev The Scientific and Technological Revolution — Its Impact on Management and Education (Revoluția științifică și tehnică — influența ei asupra managementului și educației), Moscova, 320 p. Iată cîteva din ideile cărții. Esența intensificării producției este economia de timp, ca indicator; deosebit de important ai progresului social. Mijloacele realizării economiei de timp sînt știința, tehnologia, managementul și educația. Semnificativă nu este însă considerarea separată a acestor factori de economisire, ci integrarea lor, unificarea și interacțiunea lor. Progresul științific și tehnic este factorul cel mai important de intensificare, dar rit-

mul progresului depinde în mare măsură de eficiența controlului asupra sa. La rîndul ei, perfecționarea conducerii este de neconceput fără știință și fără o infrastructură de echipament de control modern. În sfîrșit, știința, tehnologia și conducerea cer o creștere permanentă a nivelului de educație și profesional al celor ce muncesc. Conexiunea întregului sistem al factorilor intensivi (progres științific și tehnic — conducere — educare și calificare profesională) este, afirmă V. G. Afanasiev, conducerea. Odată cu tendința de întărire a centralismului în sistemul conducerii societății socialiste, se dezvoltă o altă tendință — spre o redistribuire a funcțiilor de conducere dinspre vîrf în jos, spre un cerc tot mai larg de instituții și indivizi, de oameni ai muncii.

Ecologii nu sînt conservatori

● Sub titlul L'écologie est devenue réactionnaire? au apărut în revista Le Nouvel Observateur nr. 622/1976 reflexiile lui Michel Bosquet, o scrisoare a „Prietenilor Terrei” și răspunsul lui Charles Hernu. Primul afirmă că ecologia este știința cea mai dialectică, deoarece studiază lumea ca o totalizare continuă, și că economia producțiilor umane se încadrează în economia ciclurilor naturale. Ecologia, spune M.B., nu se confundă cu protecția naturii, ci reprezintă știința unui echilibru dinamic, spre a face posibilă realizarea unor forme superioare de viață. Distrugerea stocurilor naturale — aer, apă, resurse minerale, spațiu, pădure, faună oceanică — nu se contabilizează nicăieri.

FIȘE

Astfel, creșterea produsului național ar duce la o deteriorare a calității vieții.

În scrisoarea „Prietenilor Terrei” se afirmă că ecologiiștii nu sînt conservatori, ci iau poziții pentru lupta anti-nucleară, fiind dovedit că deșeurile nucleare reprezintă un grad avansat de pericolozitate socială. Charles Hernu, ai cărui articoli din nr. 621/1976, al aceleiași reviste a provocat sus-arătatetele luări de poziții, răspunde afirmînd că progresul fiind una din caracteristicile socialismului, energia nucleară trebuie folosită într-un plan de ansamblu cu structuri și mijloace de anchetă și de avizare a deciziilor politice ce se vor lua.

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

(Urmare din pag. 21)

ceastă cestiune de importanță supremă, pe an ce merge devine tot mai critică, tot mai periculoasă. În România țara întregă cu guvern, cu legislativ, cu tot ce are țara mai bun și mai lămurat, au conștiința clară de marile pericole ce ascunde acea fatală cestiune în sinul său. Tot așa sînt și guvernele din Viena și B. Pesta, nu de ieri nici de alaltăieri, ci mult mai de înainte, pe cînd românii nu vedeau nici prin vis aceea ce-i așteaptă. De la 1830 adică de ani cincizeci, de cînd s-a început mai întîi corăbierea pe Dunăre, regimul central își avuse privirea necîntită asupra Dunării românești, pe atunci însă cestiunea se trata în întregime la Constantinopol, nu în București și nici la Belgrad. Într-aceea societatea de corăbiere pe Dunăre cumpără mereu locuri pe la porturile românești, pe care-și înființa stabilimentele sale, tot așa precum făceau odinioară fenicienii, grecii, cartagenii în porturi străine, și precum fac în timpii noștri, englii, holandii, americanii și alții. După o serie de ani coloniștii pătrund ceva mai înlăuntru pe uscat, acum au și trupele alăturate; după un period străbat cu armele în mînă. În anul 1878 Congresul de la Berlin se învoise ca insula Adakaleh să fie ocupată de către austrieci, iar Porțile de Fier să le spargă Ungaria, dacă are la îndemînă cîteva milioane⁸. Dar, arăta redacția „Observatoriului“, cerurile reacționare de la Viena și Buda-Pesta nu se vor mulțumi cu Adakalehul și Porțile de Fier. Stăpînirea acestora va fi numai un motiv și o împrejurare de a-și crea condiții pentru a cuceri Dunărea cu toate porturile și piețele sale comerciale și gurile Dunării în scopul expansiunii economice și politice în Orient a Austro-Ungariei. Numeroase afirmații ale politicienilor din cele două capitale ale imperiului — Viena și Buda-Pesta — despre intențiile guvernelor lor de a cuceri întreaga Dunăre demonstreu că românii vor fi nevoiți să lupte tot-mai mult pentru a și-o păstra și o dată cu ea independența și suveranitatea națională. Politicienii și publiciștii României, se scria în „Observatoriului“, trebuiau să învețe din istoria războaielor de zeci de ani pentru navigația pe Rin și gurile Rinului. Se făcea cunoscut că numeroși politicieni reacționari din imperiul austro-ungar au declarat pe față că dacă România nu le va lăsa Dunărea întreagă de bunăvoie, o vor lua cu forța. Aducînd la cunoștință unul din numeroasele cazuri în care România era insultată și somată să cedeze Dunărea. „Observatoriului“ scria: „Între altele, aristocraticul „Pesti Naplo“ insultă pe români și pe guvernul lor (...) și pe camere le numește „insolente“. Ziarele redactate de renegați ca „N. Peste Journal“ etc., scriu și mai spurcat contra României. Între împrejurări ca acestea... repetăm refrenul nostru enunțat de multe ori mai virtos de doi ani încoace ca să fim cu neadormită atențiune la cestiunea Dunării cu care merge în linie paralelă cestiunea Carpaților, să căutăm drept în fața ei și să o urmărăm. Răcnetele presei ungurești (se are în vedere presa cerurilor reacționare, expansioniste) să nu ne confunde, ci să vedem ce zice presa Angliei, Franței, Rusiei etc. În momentele de față chiar presa cea liberală din Germania ține cu România. În Praga ziarul „Politik“ dă toată dreptatea României, ca să se apere“⁹. Într-adevăr, după cum au prevăzut publiciștii transilvăneni, România a fost nevoită să se apere pentru a-și păstra independența și suveranitatea și în anii următori. Porțile de Fier au rămas și în continuare una din „porțile“ prin care habsburgii încercau să cucerească România și alte țări balcanice.

„România, un stat care nu voiește subjugarea economică“

ÎN „Observatoriului“ din 1883, ziar în care independența economică și suveranitatea țării erau apărate cu aceeași intensitate ca și în ziarele patriotice din vechiul regat se scriau următoarele: „Austriecii și cu ei capitala voesc să se spargă cît mai curînd Porțile de Fier, atît pentru ei să poată avea produsele crude din staturile danubiene de-a dreptul la Viena cu transport cît mai ieftin și mai accelerat, cît și ca să-și transmită de vale produsele industriei lor tot sub acele condiții favorabile, spre a combate mai ușor concurența ce le face staturile apusene în proporțiuni colosali, inundînd tot Orientul cu manufacturile și fabricatele lor“¹⁰. Dar, observă redacția „Observatoriului“, aceste tendințe ale Austriei de acaparare a Porților de Fier veneau în contradicție nu numai cu interesele României, ci și cu

interesele aristocrației funciare maghiare interesată în a-și menține piața de desfacere în cadrul imperiului dualist, mai ales piața Vienei. Marii proprietari funciari de la Buda-Pesta încercau însă un dublu joc. Pe de o parte, se opuneau ca Viena să amenajeze Porțile de Fier pentru navigație, pe de altă parte susțineau că România să renunțe la drepturile sale asupra Dunării în întregime, să permită flotei austro-ungare să navigheze fără nici un control din partea autorităților românești într-un cuvînt Dunărea să fie lăsată la discreția intereselor cerurilor economice din Austro-Ungaria. Redacția „Observatoriului“ demonstrează că față de toate presiunile externe, guvernul român are dreptul și datoria de a se apăra. Cel mai bun mijloc de apărare va fi însă nu provocarea unui nou război, care s-ar putea transforma într-o conflagrație europeană, ci dezvoltarea unei industrii proprii, a comerțului, crearea unei flote comerciale proprii puternice etc. Semnalînd eforturile României de a-și crea o flotă proprie publiciștii ardeleni scriau cu legitimă mîndrie și simț patriotic că „După toate știrile cite le avem din România, statul acela, este prea decis a-și forma o marină proprie, nu atît belică cît mai virtos comercială. Chiar pînă acum se vede filfiind tricolorarea României pe mai bine de două sute de corăbii de comerț, atît permanente cît și de ale altor particulari de protecțiune străină, care își țin de onoare ca să abordeze la catargele lor bandiera românească“¹¹. Publiciștii transilvăneni demonstrează că eforturile României de a-și apăra independența față de societățile austriece de navigație, cît și împotriva altor societăți capitaliste, care și ele încercau să-și impună această supremație erau pe deplin justificate.

De asemenea, justificată era și tendința României de a încheia un tarif vamal autonom după expirarea convenției înrobitoare cu Austro-Ungaria. În acest sens Observatoriului, care alături de Gazeta Transilvaniei și Telegraful Român a scos în relief numeroase aspecte negative pentru România din timpul convenției cu Austro-Ungaria din perioada 1876—1885 scria că: „După nenumăratele conflicte și urgii cite se întîmplă pe fiecare zi pe la vămi din cauza convențiunii comerciale încheiate între Austro-Ungaria și România la 1874 și după alte informațiuni România e decisă a nu mai încheia nici o convențiune comercială cu nici un stat care voește subjugarea ei economică, ci a-și introduce tarifa așa-numită autonomă, fără nici o învoială cu nimenea și fără a fi silită să facă la concesiuni fără număr. Acei cărora le va conveni tarifa autonomă, vor face comerț cu România, cărora nu le va plăcea, vor merge airea“¹².

Cu atît mai remarcabile ne apar aceste acte de justificare și de îndemn spre apărarea suveranității economice și naționale a României cu cît publiciștii transilvăneni erau nevoiți să scrie în condițiile în care publicațiile lor erau supuse cenzurii severe a dualismului austro-ungar.

Se poate aprecia că în ultimul sfert al veacului trecut publiciștii transilvăneni au dus o adevărată campanie de apărare a intereselor și independenței economice și naționale a României. În cercurile dominante din imperiul habsburgic ei vedeau cei mai înverșunați dușmani ai suveranității și independenței României. Ei au arătat că în timpul convenției cu Austro-Ungaria în perioada 1876—1885 erau amenințate de concurență toate ramurile economiei naționale ale României. În Gazeta Transilvaniei, de exemplu, într-o serie de numere din perioada amintită se arăta că economia Austro-Ungariei amenința cu concurența pînă și producția de vinuri, creșterea animalelor, cultivarea cerealelor și alte ramuri tradiționale ale economiei românești. Cu atît mai mult erau amenințate, cu ruina, cum de altfel s-a și întîmplat, ramurile industriei românești care de abia atunci se înființau.

Împlinirea unui veac de la cucerirea independenței de stat a României, realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, realizările remarcabile ale României socialiste, ne demonstrează că eforturile depuse de reprezentanții presei românești din Transilvania — în memoria cărora au fost scrise însemnările de față — pentru apărarea unității economice, a suveranității noastre naționale și de stat n-au rămas fără rezultate. Centenarul independenței de stat este sărbătorit de poporul român în România socialistă, liberă și independentă la care și-au adus contribuția și militanții patrioți din secolul trecut.

¹ Gazeta de Transilvania, anul VIII, nr. 7 din 22 ianuarie 1845.

² Idem, nr. 8 din 25 ianuarie 1845.

³ Gazeta de Transilvania, nr. 28 din 9 aprilie 1853.

⁴ Telegraful Român, anul XII, nr. 41 din 24 mai 1864.

⁵ Luptele pe terenul național-economic, în „Observatoriului“, anul III, nr. 87 92/30 nov. 1880.

⁶ Ibidem.

⁸ Cestiunea Dunării și Conflictul, în „Observatoriului“ anul IV, nr. 99 din 9/21 decembrie 1881.

⁹ Porțile de fier, în „Observatoriului“, anul VI, nr. 42 din 2 martie 1883.

¹⁰ Ibidem

¹¹ Ibidem

¹² Ibidem

PROGNOZE ASUPRA CONJUNCTURII ECONOMICE ÎN OCCIDENT

- Ce aduce anul 1977 țărilor capitaliste ? ● Handicapuri importante în calea redresării ● Un amestec toxic — creștere lentă și inflație ridicată ● Șomajul — niveluri maxime pe cale de a fi depășite

INCERCĂRILE de a descifra evoluția conjuncturii țărilor capitaliste în anul care a început pornesc de la o situație actualmente încărcată de incertitudini. Economia acestor țări pare să ezite la o răscruce de drumuri — între continuarea acelei încetiniri a creșterii care a fost semnalată în ultimele luni, și revenirea la cursul spre redresare care începuse la jumătatea anului 1975. Cântărind diferitele elemente favorabile și nefavorabile reluării unei activități economice mai susținute, experții occidentali semnalează posibilitățile de creștere existente încă, dar și handicapurile importante care amenință să periclitizeze creșterea anemică de până acum.

Printre studiile publicate recent poate fi semnalat acela al unui prestigios organism de cercetare din S.U.A., Asociația Wharton pentru previziuni economice (W.E.F.A.) de pe lângă Universitatea Pennsylvania. Asociația, prezidată de profesorul Lawrence R. Klein, publică trimestrial în revista *Newsweek* evaluări și prognoze cu privire la economia țărilor nesocialiste. Impresia dominantă care se desprinde din ultimul studiu W.E.F.A. privind situația economiei țărilor capitaliste, apărut la sfârșitul anului trecut, este aceea de îngrijorare și în oarecare măsură de pesimism. Această notă izvorăște din aprecierile asupra anumitor caracteristici ale încetinirii actuale care, în opinia autorităților, complică situația și pot constitui o piedică importantă în obținerea efectului așteptat de la măsurile de politică economică în curs de aplicare.

Incetinire sincronizată...

UN ASTFEL de handicap este faptul că, spre deosebire de alte perioade de încetinire din trecut, aceea care se face simțită acum se manifestă sincronizat în principalele țări capitaliste.

Simultaneitatea evoluției respective în țări cu pondere hotărâtoare în economia lumii nesocialiste reduce sau exclude posibilitatea unor „adaptări” în cadrul sau pe seama schimburilor reciproce, de exemplu pe calea exportului de mărfuri sau a mișcărilor de capital, pe măsură ce recesiunea se „deplasează” în sens geografic. Econometricienii de la W.E.F.A. apreciază că efectul conjunctural al încetinirii se

amplifică datorită simultaneității cu până la 50% ; cu alte cuvinte, dacă încetinirea va continua simultan, în toate sau în principalele țări capitaliste, ritmul creșterii în fiecare țară în 1977 va tinde să fie de aproximativ o dată și jumătate mai scăzut decât în alte condiții.

Tabelul nr. 1
Evoluția produsului național brut al unor țări membre ale O.C.D.E.
modificarea în % față de anul precedent, pe baza P.N.B. în prețuri constante

	1975	1976	1977
S.U.A.	-1,8	+6,5	+5,0
Canada	+0,6	+5,0	+4,0
Japonia	+2,1	+6,0	+6,0
R.F.G.	-3,2	+5,5	+5,0
Franța	-1,2	+5,0	+3,5
Anglia	-1,7	+1,0	+2,5
Italia	-3,7	+4,5	+0,0
Total cele 7 țări	-1,3	+5,5	+4,5
Belgia	-1,4	+3,5	+3,0
Danemarca	-0,7	+5,5	+2,5
Finlanda	+0,1	+0,0	+5,0
Irlanda	-0,5	+3,5	+3,0
Olanda	-1,1	+4,0	+3,0
Norvegia	+3,3	+5,5	+8,0
Austria	-2,0	+4,0	+5,0
Suedia	+0,6	+1,5	+3,0
Elveția	-9,2	+0,0	+1,5
Total cele 9 țări	-1,6	+3,0	+3,5
Ansamblul țărilor O.C.D.E.	-1,2	+5,0	+4,5
Țările O.C.D.E. din Europa	-1,9	+4,0	+3,5
Țările Piețel comune	-2,2	+4,5	+3,5

Sursa : Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsberichte 11/1976.

Prognozele disponibile pentru 1977 consemnează în orice caz o tendință de creștere încetinită într-un număr apreciabil de țări occidentale, așa cum se poate vedea din datele tabelului nr. 1 referitor la evoluția previzibilă a produsului național brut. Cinci din țările cu ritm încetinit de creștere a PNB figurează printre țările industriale mari care dețin o pondere precumpănitoare în ansamblul țărilor O.C.D.E. și influențează astfel hotărâtor în sensul ritmurilor mai lente prognozate pentru întreaga zonă.

Autorii prognozelor occidentale se opresc cu aprehensiune asupra unui alt parametru hotărâtor al situației actuale, inflația — acest însoțitor paradoxal al încetinirii —, cântărind factorii ce ar putea să-i influențeze ritmul. În anul care a trecut s-a constatat o oarecare încetinire a creșterii prețurilor într-o serie de țări capitaliste industrializate (Elveția, R.F.G., S.U.A., Canada, Japonia), în timp ce în altele (Anglia, Franța, Italia) prețurile au continuat

ascensiunea lor rapidă, în 1977 situația putându-se înrăutăți din nou în unele țări occidentale. O certă influență în acest domeniu se atribuie de către analiștii apuseni evoluției prețurilor pe piețele internaționale de materii prime. Econometricienii de la W.E.F.A. apreciază că cele mai multe țări industriale sînt nu mai puțin vulnerabile acum la creșterea prețului petrolului, decât în 1973—74. Pe de altă parte, în direcția frînării inflației ar putea să acționeze factorii ca scăderea recentă a prețurilor la majoritatea metalelor de bază, ca urmare a cererii reduse pe piața internațională în contextul încetinirii conjuncturale, și coborîrea prețurilor mondiale la unele produse agricole, în special la grîne, ca urmare a unor recolte bune obținute în 1976.

Experții de la O.C.D.E. nu contează, în ultimele lor previziuni pentru 1977, pe o reducere substanțială a ratei inflației. Pe ansamblul țărilor din zonă, indicele prețurilor bunurilor de consum care în 1976 a crescut conform evaluărilor actuale cu 8%, ar urma să sporească anul acesta cu 7,75%, rata inflației mărindu-se ușor în S.U.A., de la 5% la 5,25%, scăzînd întrucîtva în R.F.G., de la 4,75% la 4%, și rămînînd constantă în Japonia la 9,5% în cei doi

Tabelul nr. 2
Evoluția comerțului internațional al țărilor nesocialiste, media exporturi — importuri, pe baza prețurilor în dotari

	1975	1976	1977
		prelim.	progn.
Suma totală, în prețurile curente	800	890	1 020
Modificarea procentuală față de anul precedent :			
suma în prețurile curente	4	11	15
nivelul prețurilor	9	1	6
volumul fizic	-	6	8

Sursa : Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung, Monatsberichte 11/1976

ani comparați. Conform prognozei O.C.D.E. aceste rezultate s-ar obține îndeosebi datorită unor evoluții din a doua jumătate a anului, căci pentru sem. I 1977 în raport cu sem. II 1976 se prevede o accelerare. Pe ansamblul zonei ritmul de creștere al indicelui prețurilor bunurilor de consum trece de la 7,5% în sem. II 1976 (față de sem. I al aceluiași an) la 8,25% în sem. I 1977 (față de sem. II 1976), din care în țările europene membre ale grupării

de la 9,75% la 10,25, iar în Japonia de la 9,25% la 10,75%.

...inclusiv în schimburile externe

ÎN ceea ce privește efectul stimulator pe care l-ar putea avea comerțul internațional asupra conjuncturii, prin intermediul cererii externe, așa cum s-a întâmplat în unele recesiuni din trecut, din prognoza W.E.F.A. rezultă că astăzi acest efect nu mai este considerat posibil în aceeași măsură. Pe lângă simultaneitatea fenomenelor de criză sau stagnare, se atribuie aici un rol faptului că astăzi, spre deosebire de situația din ultimii 25 de ani, schimburile internaționale nu se mai desfășoară în contextul unor cursuri valutare fixe, ci al unor cursuri fluctuante, și că incertitudinea în privința cursurilor joacă un rol de frână în dezvoltarea schimburilor comerciale. Pe de altă parte, dacă în contextul cursurilor de schimb fixe urcările interne ale prețurilor afectau competitivitatea externă a țării respective, astăzi acest lucru nu se mai întâmplă, cursurile valutare scăzând odată cu creșterea prețurilor interne. Rolul evoluției cursurilor în disciplinarea internă a politicii economice este astfel eliminat, sporește instabilitatea economică — și odată cu ea nesiguranța generală — și apar situațiile când este nevoie de mari împrumuturi internaționale pentru sprijinirea economiei unor țări occidentale.

Aceste raționamente par să-și găsească o confirmare în prognozele existente cu privire la evoluția comerțului internațional al țărilor nesocialiste în anul care a început. Una dintre acestea, prezentată de Institutul austriac de cercetări economice — Wifo. (vezi tabelul nr. 2), consemnează o dublă evoluție negativă: încetinirea ritmului de creștere al schimburilor în expresie reală în 1977 față de 1976 și erodarea accentuată a sumei schimburilor în prețurile curente, printr-o accelerare simțitoare a creșterii prețurilor internaționale. Pentru țările membre ale O.C.D.E. prognoza experților organizației publicată în ultima parte a lunii decembrie 1976 consemnează că exportul acestei zone poate să înregistreze o încetinire pronunțată în cursul anului

3. Totodată, este vorba de deosebiri pronunțate care ies la iveală dacă se examinează situația pe țări în cadrul zonei O.C.D.E. După expertii acestei organizații, concentrarea deficitului mai ales în Anglia, Italia, Franța, Canada și câteva dintre țările mici nu va cunoaște modificări substanțiale în 1977. Dacă în cursul acestui an o parte din deficitul zonei ar putea fi înregistrat de către S.U.A., excedentul curent al R.F.G. va marca probabil o nouă creștere. Datoria cumulată a țărilor cu balanță pasivă, apreciază experții, va continua să crească, chiar dacă în cazul unora dintre ele plățile curente tind să se apropie de echilibru. De la înce-

tului Hudson, situa în fruntea listei „criza de capital“. Dar numeroși economiști de frunte din lumea capitalistă, la fel ca și autorii studiului W.E.F.A., consideră că de fapt tocmai criza de capital, prin care înțeleg slăbiciunea investițiilor, este principalul element îngrijorător pentru perspectivele redresării.

Cu puțin timp în urmă, săptămânalul american *Business Week* arăta că în a doua jumătate a anului 1976, în comparație cu a doua jumătate a anului 1973, nivelul investițiilor era cu 24% mai scăzut în Japonia, cu circa 11% mai scăzut în R.F.G., Anglia, Franța și Italia și cu 9% mai scăzut în S.U.A. În această

Tabelul nr. 4
Rata șomajului în țările O.C.D.E., în procente din populația activă totală (după eliminarea oscilațiilor sezoniere)

	Rate anuale		Rate semestriale		
	1976 prelim.	1977 progn.	1976 II	1977 I	1977 II
Ansamblul țărilor O.C.D.E.	5	5,2	5	5,2	5,2
din care :					
S.U.A.	7,7	7,5	7,7	7,7	7,5
Japonia	2,1	1,9	2	2	2
R.F.G.	4,8	5,6	4,7	5,2	6
Țările europene ale O.C.D.E.	4,2	4,7	4,2	4,5	5

Sursa : O.C.D.E., Presse/A (76) 45, 20 decembrie 1976

putul anului 1974, ansamblul țărilor O.C.D.E. a înregistrat un deficit curent cumulat de circa 60 mlrd. dolari; dar un grup de țări care, deși numeros, deține numai 30% din PNB-ul zonei, a acumulat un deficit de 75 mlrd. dolari.

O notă net pesimistă se desprinde din prognozele occidentale pentru anul 1977 în ceea ce privește perspectivele în domeniul șomajului. „Ocuparea incompletă a brațelor de muncă, scria recent *Le Monde* într-un bilanț economic al anului încheiat, se prelungește dincolo de ceea ce era considerat imaginabil numai cu puțin timp în urmă. Anumiți responsabili patronali evocă acum posibilitatea unei deteriorări a situației care să dureze pînă în 1978, deoarece sporurile de productivitate sînt suficiente pentru a asigura creșterea încetinită, fără noi angajări“ (21 decembrie 1976). Cifrele arată că în țările din zona O.C.D.E. numărul șomerilor, care în prima jumătate a anului trecut vădea o tendință de ușoară scădere, a reînceput să crească în semestrul II, apropiindu-se din nou de nivelul maxim

precedent — circa 15,2 mil. persoane în octombrie 1975. Noua prognoză O.C.D.E. indică posibilitatea ca în 1977 nivelul șomajului să depășească cifrele record de pînă acum, în raport cu situația care existase în perioada postbelică pînă la criza din anii 1973—1975. cifrele din tabelul nr. 4 oferă câteva ilustrații ale acestor tendințe.

„Non-eveniment“ în sfera investițiilor

INTOCMIND o listă de „25 de catastrofe“ care au fost prevăzute, dar nu au avut loc, și pe care le denumim de aceea „non-evenimente“, viitorologul Herman Kahn, conducătorul Insti-

din urmă țară, unde investițiile erau relativ mai importante decît în alte țări occidentale industriale, creșterea lor a fost considerabil mai lentă decît în oricare din celelalte perioade post-recesiune de după al doilea război mondial.

Industria funcționa cu numai 73% din capacitate, pe cînd în timpul celorlalte perioade postbelice de redresare lucra cu 85% din capacitate.

Practic toate prognozele disponibile pentru 1977 pormesc tacit sau explicit de la ideea că persistența inflației și creșterea economică lentă care îi servește ca fundal tîn în loc investițiile. În același timp responsabilii politicii economice par să nu uite nici un moment că măsurile de stimulare a creșterii sporesc probabilitatea menținerii inflației, iar politica anti-inflaționistă poate duce la încetinirea creșterii. În politica economică este de aceea posibil să se impună mai departe așa-numitul „gradualism“, constînd dintr-o stimulare moderată a economiei. „Amestecul toxic de creștere lentă și inflație ridicată, care frînează investițiile de capital, pare sortit să se mențină. Guvernele nu par capabile să găsească doza necesară de politică monetară și fiscală care să-i pună capăt“, conchidea revista americană amintită mai sus.

Pe acest fond, prognoze recente ale unor economiști occidentali care încearcă să deslușească nu numai viitorul imediat al economiei țărilor capitaliste, pledează insistent pentru depășirea stagnării investițiilor. „O sporește netă a ratei investițiilor peste nivelul atins înainte de recesiune este necesară pentru a asigura o creștere pe termen mai lung“, se arată într-o analiză a Institutului german de cercetări economice, intitulată „Redresarea într-o fază critică“ (*D.I.W. Wochenbericht* 50/76, 16 decembrie 1976). Felul în care va fi sau nu va fi urmat acest îndemn caracteristic ar putea în orice caz să-și lase urmele pe evoluția concretă a conjuncturii economice din Occident încă în anul al cărui prag abia l-am trecut.

I. VASILIU

Tabelul nr. 3
Balanța plăților curente, pe grupe mari de țări din lumea nesocialistă, în mlrd. dolari

	1974		1975		1976		1977	
	prelim.	progn.	prelim.	progn.	prelim.	progn.	prelim.	progn.
Țările O.C.D.E.	— 33	— 6,5	— 22,5	— 18	— 33	— 6,5	— 22,5	— 18
Țările O.P.E.C.	65,5	34,5	42	36,5	65,5	34,5	42	36,5
Țările în curs de dezvoltare nepetroliere	— 21,5	— 32,5	— 24	— 26	— 21,5	— 32,5	— 24	— 26

Sursa : O.C.D.E., Presse/A (76) 45, 20 decembrie 1976

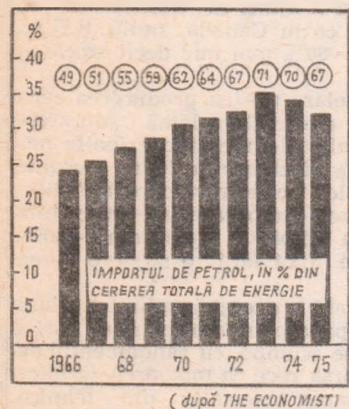
care a început, ritmul anual reducîndu-se la circa 6%, adică aproximativ la jumătate față de cel realizat după estimările actuale în 1976. Încetinirea se va datoră probabil în cea mai mare parte evoluției schimburilor între țările membre, în timp ce exportul spre țările terțe s-ar putea accelera.

Prin mari disparități se va caracteriza în continuare domeniul conex al balanțelor de plăți. Este vorba de disparitățile deosebit de adînci care au apărut în ultimii ani între grupele mari de țări din lumea nesocialistă așa cum le reflectă datele din tabelul nr.

TENDINȚE - CONIUNCTURI

O.C.D.E. : importul de petrol din nou în creștere

CIFRE date publicității la sfârșitul anului recent încheiat relevă că importul de petrol pe ansamblul țărilor membre ale O.C.D.E. a scăzut în 1975 cu 8%, adică mai mult decât activitatea economică, a cărei reducere a fost de 1,3%. Procentul mai mare al reducerii importului de petrol se explică, dincolo de factorii pur conjuncturali, prin aplicarea unor măsuri menite să reducă ponderea petrolului în acoperirea necesarului total de energie. Așa cum rezultă din grafic, concomitent cu scăderea cererii totale de energie în ultimii doi ani, în țările membre s-a redus ponderea importului de petrol în volu-

cererea totală de energie în țările O.C.D.E., mil. barili pe zi mul cererii de energie. Dar în prima jumătate a anului 1976 importul de petrol al țărilor membre ale O.C.D.E. a sporit cu 12% comparativ cu primul semestru din 1975, și perspectivele importului sint în continuare de creștere. Intrarea în arenă a petrolului din Alaska în toamna acestui an nu va face decât să mențină staționară extracția de petrol din S.U.A., astfel încât orice creștere a cererii va trebui acoperită din import. Studii recente situează necesarul suplimentar, de petrol al S.U.A. în 1977 la 1 milion de barili pe zi; cantitate echivalentă cu totalul producției zilnice a Algeriei, de pildă.

Țările Americii Latine în 1976

POTRIVIT datelor Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.), în anul 1976 țările latino-americane au înregistrat în ansamblu o intensificare a acti-

vității economice concretizată într-o creștere a produsului intern brut cu 5%. Îmbunătățirea s-a făcut simțită și la nivelul comerțului exterior, înregistrându-se o creștere a volumului exporturilor cu 14% și a volumului importurilor cu 3%.

Cu toată redresarea situației balanțelor comerciale, se estimează că s-a produs o înrăutățire a situației balanțelor de plăți, evoluție de natură să slăbească posibilitățile acestor țări de a recurge în viitor la piețele financiare internaționale. Cele mai multe țări latino-americane au continuat să fie confruntate cu o rată ridicată a inflației.

Piața europeană a materialelor lemnoase

DUPĂ CUM s-a apreciat la ultima reuniune a Comitetului forestier al F.A.O./C.E.E. conjunctura pe piața europeană (fără U.R.S.S.) a produselor lemnoase s-a îmbunătățit întrucâtva în cursul anului trecut, atât cererea cit și producția crescând la o serie de sortimente, îndeosebi în semestrul I.

Între altele, se apreciază că consumul de cherestea de rășinoase a rămas în 1976 (și va rămâne și în 1977) sub nivelul atins în 1973. În ceea ce privește importul de cherestea de rășinoase al țărilor europene (fără U.R.S.S.), se consideră că acesta însumează 24,1 mil. mc în 1976 (+17% față de 1975); în privința evoluției importului lor în cursul anului 1977, opiniile specialiștilor diferă, oscilând între o ușoară reducere față de nivelul anului precedent și depășirea acestuia.

Exporturile Iugoslaviei în țările în curs de dezvoltare

ÎN PRIMELE nouă luni ale anului 1976, din totalul exporturilor Iugoslaviei, de 3,59 miliarde dolari, exporturile către țările în curs de dezvoltare au reprezentat 520,24 milioane dolari (14,6%), față de 500,59 milioane dolari (17,1% din total) în perioada corespunzătoare a anului anterior. În același timp, potrivit agenției „Taniug”, importurile Iugoslaviei din țările în curs de dezvoltare au fost în perioade citată de 770,66 milioane dolari (14,6% din total), față de 828,05 milioane dolari (14,4% din total) în primele nouă luni ale anului 1975.

EVOLUȚII MONETARE

PE FUNDALUL unui calm relativ, determinat de reducerea volumului operațiilor de pe piețele valutare ca urmare a încheierii bilanțurilor la sfârșit de an calendaristic, perioada 23—31 decembrie 1976 s-a caracterizat printr-o depreciere de ansamblu a dolarului american. Continuarea scăderii dobinzilor (alte citeva mari bănci americane reducându-și dobânda preferențială „prime rate” de la 6 1/4% p.a. la 6% p.a.), alături de publicarea cifrelor balanței comerciale pe luna noiembrie 1976 care a înregistrat unul din cele mai mari deficite comerciale lunare din ultimii ani (peste 900 mil. dolari), precum și a celor ale balanței de plăți curente pe trim. III (1976, cu un deficit de 1,06 miliarde dolari (cel mai mare după trim. III, 1974), au fost factorii negativi care au contribuit la deprecierea dolarului S.U.A. pe piețele de schimb occidentale.

Lira sterlină a fost principala beneficiară a mișcărilor de pe piețele valutare, repreciindu-se față de dolarul american cu peste 10% (de la 1,6875 la 1.7050 dolari pentru 1 liră sterlină); această evoluție s-a datorat, între altele, perspectivelor obținute de către Anglia — din partea F.M.I. — a împrumutului de 3,9 miliarde dolari. Același efect au avut și facilitățile acordate sub formă de „swap” de către S.U.A. și R.F.G. (în sumă de 500 mil. și, respectiv 350 mil. dolari).

Marca vest-germană, beneficiară a unor dobinzi în continuă creștere, a continuat să se reprecieze față de dolarul S.U.A., cu toată scăderea excedentului comercial pe luna noiembrie 1976 la 3 miliarde mărci (față de 3,6 miliarde mărci în octombrie 1976), terminând intervalul la un nivel de 2,3560 mărci pentru 1 dolar, față de 2,3670 mărci la începutul lui. Această tendință a urmat-o și francul belgian.

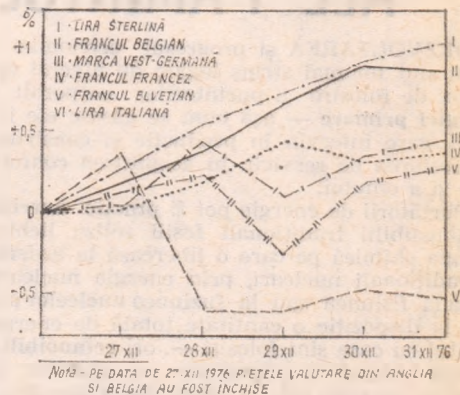
Francul francez și francul elvețian s-au repreciat cu circa 0,3% terminând intervalul la circa 4,9680 franci francezi, respectiv 2,4430 franci elvețieni pentru 1 dolar.

O evoluție deosebită a avut lira italiană. Reducerea taxei asupra cumpărării de devize de la 70% la 3,5%, începând cu 27 decembrie 1976, a determinat scăderea cursului valutei italiene pe piețele de schimb, (de la nivelul de 865 lire pentru 1 dolar înainte de această măsură), care — în pofida intervențiilor destul de importante ale Băncii Italiei pe piață — a terminat intervalul la un nivel de circa 875 lire pentru 1 dolar.

Dobinzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au oscilat în jurul nivelului de 5,375% p.a. la eurodolari, de 5,0625% p.a. la euromărci vest-germane și de 2,625% p.a. la eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară tendință de creștere, de la circa 133 dolari/uncie la începutul perioadei la circa 135 dolari/uncie la sfârșitul ei.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor derize vest-europene în perioada 27—31 XII 1976, luând ca bază de comparație cursul dolarului S.U.A. din ziua de 23 XII 1976.

Perspectivile prețului la cupru

COMITETUL interguvernamental al țărilor exportatoare de cupru (C.I.P.E.C.) a hotărât recent să modifice „bazele actuale de fixare a prețului pentru contractele de vânzare a cuprului”. Comunicatul final elaborat de ministrii din Australia, Chile, Indonezia, Mauritania, Peru, Papua-Noua Guinee, Zair și Zambia exprimă do-

rința unitară de a obține „o formulă mai dreaptă decât cea care a fost în vigoare în prezent”. În acest scop C.I.P.E.C. va supune hotărârile concrete grupului interguvernamental al experților în domeniul cuprului al U.N.C.T.A.D., apoi, în cursul primului semestru al anului 1977, va fi convocată o conferință extraordinară a C.I.P.E.C.

În sfârșit, comunicatul anunță că viitoarea conferință ministerială a C.I.P.E.C. va avea loc la Djakarta, în noiembrie 1977.

CÎT DE MARI SÎNT REZERVELE DE ENERGIE ALE PĂMÎNTULUI?

DEZVOLTAREA și progresul economiei și al civilizației lumii sînt tot mai strîns legate de nivelul de dezvoltare și de modul de folosire a purtătorilor corporali sau de cîmp ai energiei primare — așa cum se găsesc ele în natură — ai globului, care intervin în producție și construcții, în transporturi și prestarea de servicii, în asigurarea confortului vieții de fiecare zi a omului.

Purtătorii de energie pot fi practic **nereînnoibili** — cum sînt combustibilii tradiționali fosili solizi, lichizi și gazoși, prin energia chimică pe care o liberează la ardere, sau combustibilii netradiționali nucleari, prin energia nucleară pe care o liberează la fisiunea sau la fuziunea nucleelor atomilor lor — care pun la dispoziție o cantitate totală de energie independentă de debitul cu care sînt folosiți —, ori **reînnoibili**, ca radiația solară, sursele hidraulice, cele eoliene, ale mărilor, ale mareelor și cele geotermice, care pun la dispoziție o anumită energie în fiecare unitate de timp.

Dintre purtătorii reînnoibili de energie s-au amenajat pînă în prezent cu tehnologii economice — și se pretează bine pentru producerea centralizată de energie — numai sursele hidraulice. Sursele mareelor și cele geotermice sînt încă la începutul amenajării lor, iar cele eoliene nu se pretează pentru producția centralizată de energie, ca și, în parte, radiația solară — și acestea mai așteaptă toate dezvoltarea de tehnologii noi. Dar chiar și amenajate integral, sursele hidraulice ale planetei noastre nu ar acoperi decît în parte consumul actual de energie al omenirii.

O fază tranzitorie

DINTRE COMBUSTIBILII clasici s-au amenajat cu tehnologii economice pentru folosirea lor energetică la început lemnul, apoi cărbunii și lignitul, iar în secolul nostru țițeiul și gazele naturale, a căror pondere se găsește de mai multe decenii în creștere necontenită fiindcă sînt mult mai economice. Ponderea lor în balanța energetică mondială a depășit 90% din total.

Graficul arată evoluția ponderilor combustibililor clasici folosiți pentru generarea de energie — și indică o trecere succesivă de la preponderența lemnului la faza preponderenței cărbunelui și de la aceasta la faza preponderenței țițeiului și a gazelor naturale, care de asemenea va fi tranzitorie, deoarece rezervele de hidrocarburi ale planetei noastre sînt relativ mici față de consumul din epoca noastră. Rezervele de purtători de energie nucleară fiind mult mai mari decît cele de combustibilii tradiționali, purtătorii de energie nucleară vor reprezenta una din principalele soluții viitoare, pe termen lung, de generare industrială de energie, iar radiația solară, care e inepuizabilă, va putea constitui de asemenea o soluție pentru generarea de energie, însă din cauza disponibilității ei difuze, în principal necentralizată, pentru nevoi specifice.

Resursele de purtători de energie **reînnoibili** ale Pămîntului, care afluează în permanență, însă numai cu debitul cu care se reînnoiesc, le vom indica prin debitul de energie pe an, pe care-l pun la dispoziție, la sol, fie în terawați-oră pe an (TWh/an), fie în gigatone de combustibil convențional pe an (Gtcc/an), ca și rezervele respective, o tonă de combustibil convențional fiind fizic echivalentă cu 8.140 megawați-oră fie în megawați-oră (1 MWh=10⁶Wh).

Resursele de purtători de energie **nereînnoibili** ale Pămîntului, care se găsesc numai în stoc, în cantitate totală, independent de debitul cu care vor fi folosite, le vom indica prin energia primară totală pe care o conțin, fie în gigatone de combustibil

convențional (Gtcc), fie în gigacalorii (1 Gcal = 1/7 tcc), fie în megawați-oră (1 MWh = $\frac{1}{8.14}$ tcc).

Prin rezervele totale globale de purtători epuizabili de energie ale Pămîntului se înțeleg purtători de energie prezenți în sol, care rezultă din prospecțiuni sau prin similitudine de condiții geologice cu zăcămintele cunoscute și favorabile existenței lor.

Dintre resursele nereînnoibile, cele ce pot acoperi, cu tehnici abordabile în prezent sau în viitor, consumuri ale omenirii la niveluri de sute de ori mai înalte decît cele de astăzi și pentru durate imprevizibile, ca deuteriul și — prin litiu — tritiul, prin liberarea de energie nucleară de fuziune, au practic rolul de resurse inepuizabile. De asemenea, sursele nereînnoibile recirculabile în procesele tehnologice de punere a lor în valoare economică nu sînt epuizabile la cantitatea disponibilității lor fizice limitate, ci la o cantitate cu atît mai mare decît aceasta, cu cît degradările și pierderile lor din fiecare elaborare sînt mai mici. Numai sursele fizic limitate, cum sînt combustibilii fosili, a căror folosire tehnologică consistă în trecerea lor prin procese care le scad ireversibil potențialul energetic, se epuizează la nivelul lor fizic cantitativ.

Energia tuturor resurselor reînnoibile și nereînnoibile ale Pămîntului, cu excepția energiei surselor nucleară, geotermică și a mareelor, provine din energia reînnoibilă și practic inepuizabilă a radiației electromagnetice a Soarelui.

Astăzi consumul anual de energie al omenirii a ajuns să reprezinte vreo 9%, iar în anul 2000 va prezenta pondere foarte mare de vreo 26% din totalul de energie solară care se stochează anual în materiile prime organice. În țări ca Japonia, R.F.G. și Anglia consumul a ajuns să depășească de 2—5 ori stocarea locală, în vreme ce în Canada, India, S.U.A., de pildă, consumul mai este cu 10—60% mai mic decît stocarea locală.

Colectarea directă a energiei solare pentru producerea centralizată de energie mecanică sau electrică reclamă suprafețe de recepție foarte mari. Spre a realiza temperaturile înalte necesare pentru motoarele termice de efectuare de lucru mecanic cu randamente acceptabile s-au folosit concentratoare metalice, fie paraboloidale de revoluție, care cer o orientare variabilă odată cu poziția Soarelui față de Pămînt, fie cilindric-parabolic, care pot funcționa în poziție fixă fără a scădere prea mare a randamentului lor.

Convertirea directă descentralizată a energiei radiației solare în energie electrică se realizează prin pile fotoelectrice. Astfel sînt celulele solare cu siliciu, foarte scumpe, cu randamentul de circa 13%, care nu au nevoie de sursă rece ca motoarele termice și se folosesc numai pentru echiparea obiectelor din tehnica navigației spațiale, deoarece energia electrică pe care o produc e foarte scumpă. O centrală electrică de 1 GW pe sursă solară din Sahara, unde s-ar putea valorifica 0,33 kW/m² cu un randament de 10%, ar avea nevoie de o suprafață a colectorului ei de 33 km². Colectoarele de energie solară, pentru cei vreo 7200 GW de care va avea nevoie omenirea în anul 2000 ar ocupa deci chiar și în condițiile de latitudine și insolație din Sahara o suprafață mai mare decît a țării noastre. Cercetările urmăresc de aceea captarea unei puteri mai mari pe unitatea de arie — și s-au propus în acest scop stațiuni geostaționare de captare, cu panouri orientabile, care ar transmite energia prin microunde la bănci solare situate la sol, unde s-ar realiza conversiunea în energie utilizabilă — ca și sporirea randamentului pilelor, spre a micșora aria captoarelor pe unitatea de putere, precum și costul. Pile mai noi, de exemplu cu sulfură sau cu telură de cadmiu, sînt mult mai ieftine și suplă și sînt dezvoltate pentru convertirea directă a energiei solare în energie electrică în locuri depărtate, izolate.

Resursele de energie hidraulică ale Pămîntului, utilizate numai în parte pînă în prezent, sînt evaluate în total la 4700 TWh/an sau 0,15 Q/an (1Q=292,8 GMWh=252 GCal=36 Gtcc), din care se apreciază că vreo 30% sînt tehnic și economic amenajabile și se găsesc în mare parte în regiuni încă în curs de dezvoltare, sau foarte departe de centrele de consum intens.

Ponderea acestor rezerve în acoperirea consumului a scăzut repede, în special în numeroase țări industrializate: pe cînd în anul 1929 circa jumătate din producția mondială de energie electrică era produsă hidraulic, în cursul ultimelor decenii aportul respectiv al acestei energii a coborît la sub un sfert din acea pondere. Tehnologiile amenajării acestor rezervoare sînt bine cunoscute și nu se așteaptă în viitor progrese spectaculare în acest domeniu.

Fluxul de energie eoliană a Pămîntului, reînnoibilă și nepoluantă a mediului, e evaluat la vreo 0,6 Q/an=22 Gtcc/an (de vreo 44 de ori mai mare decît al energiei hidraulice). Utilizat complet, ar fi acoperit consumul mondial de energie primară, de 0,275 Q din anul 1975, însă nu l-ar mai acoperi pe cel de

0.785 Q prevăzut pentru anul 2000. Energia eoliană prezintă dezavantajul că are densitate slabă, e intermitentă și cu fluctuații mari, cere pentru amenajarea de centrale de energie structuri înalte și solide, neestetice și cu funcționare zgomotoasă, de puteri unitare mici pentru producerea descentralizată de energie, până la sub 100 kW cu funcționare de durată lungă, și de puteri mai mari, până la 1 MW, cu funcționare de durată scurtă. Acestea pot fi utile pentru irigații, pentru stocarea de energie prin producerea de hidrogen, dar sînt mult mai scumpe decît centralele hidro — sau termoelectrice.

Debitul de energie al mărilor e nepoluant și foarte mare dacă se observă că răcirea cu 2°C a apei oceanelor din regiunile tropicale ar permite să se extragă un debit de energie de 10 Q/an. La ecuator, temperatura oceanelor depășește 25°C pînă la adîncimea de 50 m, însă este de numai 5°C la adîncimea de 500 m, ceea ce permite în principiu să se realizeze turbine cu abur cu condensare pe bază de amoniac sau de bioxid de carbon, cu randamentul de ciclu termodinamic Carnot de vreo 2—3%. Ar implica însă instalații foarte mari pe unitatea de putere și debite mari de apă rece de adîncime, de condensare a fluidului energetic — și ar fi deci scumpe. Se apreciază că vor putea fi realizate abia în secolul viitor, putînd deveni eventual interesante pentru producerea de hidrogen din apa de mare.

Nu s-a realizat propunerea de valorificare asemănătoare a diferenței dintre temperatura apei mărilor și a aerului din regiunile polare.

Debitul de energie a marelor, reînnoibil și nepoluant, e evaluat la 0,002 Q/an. Amenajarea pentru producerea de energie electrică în centrale cere însă diferențe destul de mari între nivelurile de flux și reflux și posibilitatea de realizare a unor bazine de apă de asemenea mari (din cauza disponibilității discontinue a acestor energii) care sînt scumpe.

Debitul de energie geotermică generată prin dezintegrarea spontană a substanțelor radioactive din nucleul Pămîntului, reînnoibilă, e evaluat la 0,75 Q/an, din care vreo cîteva procente sînt liberate prin apă și abur umed sau uscat în regiunile vulcanice, seismice.

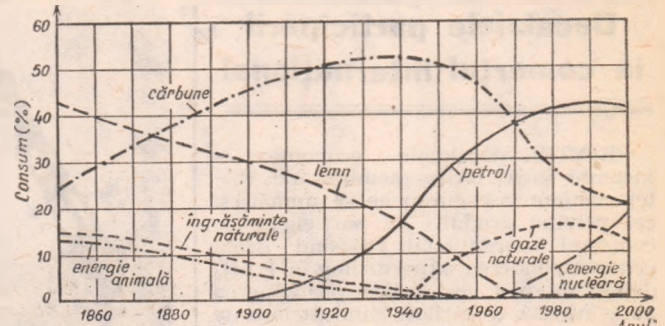
Energia electrică produsă pe aceste surse este mai ieftină decît cea produsă pe cărbune, pe țigeli sau gaze naturale, însă condensatul centralelor geotermice conține substanțe minerale ca sulf, amoniacul, borul și deci e poluant și nu poate fi evacuat în cursurile de apă. În Islanda, de exemplu, se folosește pentru încălzit apă termală care atinge suprafața la presiune atmosferică și la temperaturi de cel mult 80°C. Are încă nevoie de perfecționarea procedurilor de prospecțiune și a tehnicilor de foraj.

Optimiști și pesimiști

EVALUĂRILE majorității specialiștilor privitoare la resursele de purtători de energie nereînnoibili și în special prevederile privitoare la ritmul în care se vor descoperi noi purtători de acest fel și se vor inventa noi tehnologii de valorificare a purtătorilor încă nevalorificați, sînt foarte divergente.

Optimiștii dintr-o extremă afirmă că printre purtătorii nereînnoibili energia solară și a marelor, cea eoliană și geotermică au tehnologii gata și sînt deci în curs de a fi larg folosite; că diferențele de temperatură dintre apele din diferite profunzimi ale mărilor deschise și ale oceanelor sînt susceptibile de a fi exploatate serios pentru generarea de energie; că în domeniul purtătorilor nereînnoibili n-am luat decît un lustru trecător de pe sisturile și nisipurile bituminoase; că în trecut s-au descoperit mereu noi zăcăminte de țigeli și gaze naturale pe măsură ce acestea au fost exploatate și consumate în industria petrochimică și în producția de energie — la care au participat masiv — și că acest trend, care s-a caracterizat de exemplu în deceniul 1960—1970 prin descoperirea a 70 Gt de rezerve noi față de 17 Gt consumate, va continua și în viitor timp de generații: că slăpînim tehnic energia nucleară de fisiune, din care avem mari rezerve — și că energia nucleară de fuziune așteaptă după colț, cu rezerve copioase de mari. Ce atîta zarvă, se întrebă ei, dacă sacul de rezerve e întesat cu atîtea bunătăți?

Pesimiștii, din cealaltă extremă, afirmă că Pămîntul nu eșt un sac fără fund și totuși plin — și că vom descoperi rezerve tot mai puține, pe măsură ce ne apropiem de limita resurselor Pămîntului; că minerii nu vor mai trebui să-și petreacă floarea vieții sub pămînt, după cărbunii care se vor epuiza mai degrabă decît se crede; că purtătorii încă netradîționali de energie se vor dovedi impresionant de scumpi; că consumul nostru nesăbuit de combustibili clasici și nucleari de fisiune va polua în în curînd într-o astfel de măsură mediul de pe Pămînt, încît îl va face nelocubil — și că energia nucleară de fuziune nu va putea fi adusă niciodată sub control tehnic.

Structurile consumului mondial anual de purtători de energie în anii 1850—2000

Între aceste două extreme, se situează cu o anumită imprecizie numeroase evaluări de rezerve bazate pe valorificarea rațională a experienței cîștigate în domeniile cunoștințelor și explorărilor geologice și al duratelor cercetărilor științifice, ale noilor construcții industriale și ale dezvoltărilor experimentale de noi tehnologii.

Specialiștii evaluează rezervele totale de combustibili fosili ale continentelor Pămîntului la cel puțin 8600—9000 Gtcc, din care vreo 7200—7500 Gtcc în cărbuni și ligniți, 1300 Gtcc în țigeli de zăcămint, 80 Gtcc în gaze naturale de sondă și de zăcămint, 62 Gtcc în ulei de nisipuri asfaltice asemănător cu țigeliul și 40 Gtcc în ulei de sisturi bituminoase, de asemenea asemănător cu țigeliul. Rezervele probate de combustibili fosili sînt însă mult mai mici decît cele totale.

Rezervele totale de combustibili fosili pot acoperi deci singure mai mult decît consumul de energie primară de circa 450 Gtcc, necesare pînă în anul 2000, însă nu pot acoperi consumul de energie pînă în anul 2060, evaluat la circa 4000 tone, adică la caudruplul acestor rezerve.

Rezervele totale de purtători fosili de energie ale Pămîntului nu ar permite deci să se mențină pentru un timp mai îndelungat nivelul de viață care se va atinge spre începutul secolului viitor — și ar trebui ca acesta să sufere o prăbușire violentă dacă nu s-ar trece la folosirea de purtători distincți de ei.

Combustibilii nucleari de producere de energie prin fisiune, a căror fisiune nucleară însoțită de liberarea de energie, odată inițiată, se poate realiza ca reacție în lanț sub control tehnic, sînt nuclizii de numere de masă 233 și 235 ai uraniului și nuclizii de numere de masă 239 și 241 ai plutoniului, dintre care numai nuclidul 235 al uraniului există în natură — și anume în proporție de 0,71% în uraniul natural împreună cu nuclidul acestuia de număr de masă 238, care nu e fisionabil.

Rezervele de combustibili nucleari fisionabili sau fertili, care sînt răspîndiți în numeroase regiuni ale Pămîntului, sînt insuficient cunoscute. Se apreciază numai pe bază de studii și prospecțiuni geologice că, arse cu un grad de circa 30%, ar putea libera energia de 22 000 Gtcc, iar arse cu un grad de 60%, energie de două ori mai multă.

Pentru resursele nereînnoibile de purtători de energie nucleară de fisiune se cunosc tehnologii de liberare a energiei lor în reactoare nucleare convertoare, cu neutroni lenți sau termici — și în curs de experimentare reactoare nucleare regeneratoare, cu neutroni rapizi.

Resursele de energie nucleară de fuziune valorificabile prin fuziunea deuteriu-tritiu sînt limitate de resursele de litiu ale Pămîntului, pe cînd cele valorificabile prin fuziunea deuteriu-deuteriu sînt limitate de resursele de deuteriu ale Pămîntului, care sînt mult mai mari decît cele de litiu. Se apreciază că energia liberabilă prin fuziunea deuteriu-tritiu, în principiu mai degrabă de realizat decît cea de deuteriu cu deuteriu fiindcă are loc la temperaturi puțin mai joase, are ordinul de mărime apreciat la pînă la $7 \cdot 10^{10}$ Q — și că energia liberabilă prin fuziunea deuteriu-deuteriu are ordinul de mărime de pînă la 10^{10} Q.

Se încearcă în prezent realizarea fuziunii deuteriu-tritiu, în plasmă confinată magnetic, sau cu ajutorul laserelor. Pentru toate resursele nereînnoibile de purtători de energie nucleară de fuziune încă nu s-au realizat deci pînă în prezent nici în laborator instalații care să demonstreze fezabilitatea liberării sub control a energiei lor.

Nevoile mereu crescătoare de energie primară ale omenirii și de transformare a unei părți tot mai mari din aceasta în energie electrică, comparate cu rezervele Pămîntului amenajabile cu tehnologiile cunoscute astăzi, pun deci problema căilor de acoperire a lor în viitor, prin dezvoltarea de tehnologii noi, prin economisirea rezervelor și gospodărirea judicioasă a lor, în cadrul unor noi politici energetice.

acad. Remus RĂDULEȚ

Decalajele participării la comerțul internațional

PRINTRE decalajele economice existente între țările membre ale Pieței comune vest-europene se numără și cel privind gradul de participare la comerțul internațional. Folosind drept criteriu ponderea exporturilor în P.I.B., datele de mai jos indică participarea mai intensă a țărilor industrializate mici — Belgia-Luxemburg, Olanda, Danemarca, Anglia, a cărei pondere în comerțul mondial a scăzut simțitor în ultimul sfert de secol, se regăsește în partea inferioară a scării valorice a indicatorilor respectivi.

Țara	Valoarea exporturilor pe locuitor (în unități de cont)	Ponderea exporturilor în P.I.B. (în %)
Belgia — Luxemburg	2 226	51,5
Olanda	1 948	47,6
Danemarca	1 227	25,3
R.F.G.	1 150	23,5
Franța	587	16,9
Irlanda	582	39,6
Anglia	551	20,4
Italia	437	20,3

Sursa : „Belgique-Informations économiques et techniques”, octobre 1976.

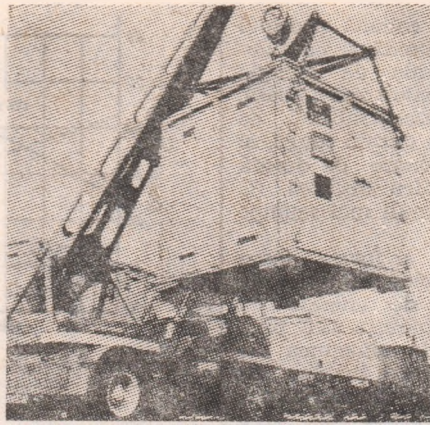
Complexul industrial A.M.K.

ANOMALIA MAGNETICĂ de la Kursk (A.M.K.) reprezintă unul dintre principalele zăcăminte minerale ale Uniunii Sovietice. În prezent aici funcționează patru puternice cariere pentru extracția minereului și trei combinate pentru îmbogățirea lui, producția anuală fiind de circa 40 mil. tone minereu de fier de cea mai bună calitate, iar în perspectivă producția urmează să ajungă la 120—140 mil. tone pe an. Rezervele cunoscute de minereu de fier din această zonă sînt evaluate la zeci de miliarde tone, iar prin îmbogățire se obține concentrat de minereu cu un conținut de fier de pînă la 60%.

Întreprinderile în funcțiune și cele aflate în construcție reprezintă verigi ale complexului teritorial industrial, care se creează la Kursk, cu participarea altor țări socialiste (inclusiv România). Unitatea sa de bază o va constitui combinatul electrometalurgic de la Oskol — prima întreprindere siderurgică fără furnale din U.R.S.S., în care oțelul se va obține prin reducerea directă a fierului din minereu.

Containerizarea avansează

TRAFICUL containerizat de mărfuri se dezvoltă în lume atît ca urmare a creșterii generale a fluxurilor comerciale, cit și datorită creării unor linii și servicii speciale pe marile rute de navigație maritimă. Acum zece ani flota internațională specializată avea o capacitate de circa 25 000 TEU (Twen-

ty-Foot Equivalent Unit) ; în prezent ea a ajuns la 450 000 TEU. În lume sînt în circulație actualmente circa 1,3 milioane de containere, și se apreciază că la mijlocul anilor '80 numărul lor va atinge 2 milioane.

Albă, dar nu ca zăpada

MULȚI obișnuiesc și azi să se întrebe, ca Francois Villon, unde sînt zăpezile de altă dată. După un recent colocviu consacrat poluării atmosferice, care a reunit trei sute de specialiști francezi, întrebarea respectivă ar putea foarte bine să sune „unde sînt zăpezile albe de altădată”. Lucrările colocviului au relevat că în prezent zăpada de pe Mont Blanc conține de zece ori mai mult plumb decît cu două decenii în urmă, iar cea din zona Polului Sud de patru ori mai mult plumb, cupru și zinc decît acum un sfert de secol. S-a relevat din nou cu îngrijorare prezența în plămîni orășenilor a unor particule de azbest (considerate cancerigene) rezultate din degradarea materialelor izolante utilizate în construcții.

Cercetare și eficiență

O ATENȚIE tot mai mare se acordă în R.P. Mongolă promovării progre-

sului tehnic, fondurile alocate în actualul cincinal pentru extinderea și consolidarea bazei tehnico-materiale a cercetării științifice din țară urmînd să crească de aproape trei ori față de cincinalul precedent. În prezent în țară funcționează 14 institute de cercetări în sistemul Academiei de Științe și peste 30 de institute sau organizații de ramură; efectul economic obținut de pe urma aplicării în producție a rezultatelor cercetării științifice a depășit în cincinalul trecut 100 milioane de tugrici.

O ramură în care cercetarea științifică prezintă o deosebită actualitate este industria de prelucrare a produselor creșterii animalelor, ținîndu-se seama și de ponderea sa ridicată în cadrul exportului. Cercetarea vizează în primul rînd domeniul prelucrării pieilor și a blănurilor prin folosirea conjugată a tehnologiilor moderne și a tradiției artistice populare, urmîndu-se ca în produsele respective calitatea superioară să se îmbine cu motivele naționale, decorative.

Centenarul discului

ÎN 1977 se împlinesc 100 ani de cînd Thomas Edison a reușit să imită prime pe un disc acoperit cu o foiță de staniol cîteva cuvinte ale unui cîntec de copii. Aniversarea găsește discul în plină formă... economică, judecînd după cele 140 milioane de discuri microșion vîndute numai în Franța în 1976, de șapte ori mai mult decît acum 20 ani și de 28 ori mai mult decît acum un sfert de secol, în ciuda apariției între timp a casetelor, a căror producție se dublează în fiecare an. Considerentele de rentabilitate au stimulat progresul pe planul calității înregistrărilor și al fabricării discurilor. Simfonia a IX-a de Beethoven, care cu două decenii în urmă ocupa încă patru fețe de disc încape acum — grație dezvoltării tehnicii microșion — numai pe două, iar integrala simfoniilor, de la opt discuri, necesită acum numai șase. Această evoluție este legată însă, între altele, și de scumpirea continuă a materiei prime (derivați ai petrolului). Ceea ce nu s-a schimbat față de perioada antebelică este faptul că editarea de discuri de muzică ușoară rămîne una din principalele căi de susținere a producției de discuri de muzică simfonică, care reprezintă, în Franța de pildă, 20% din vînzări.

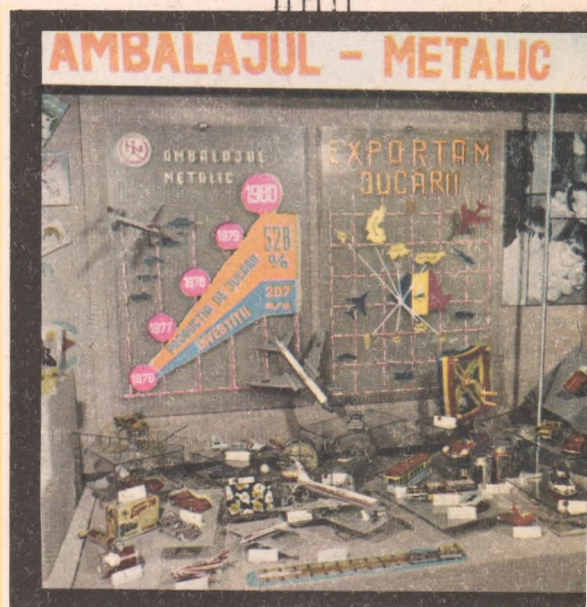
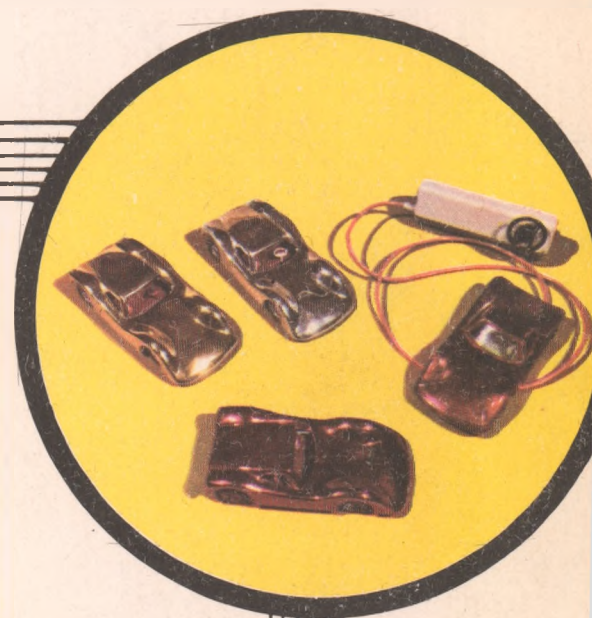

Întreprinderea AMBALAJUL METALIC

Timișoara, bdul. 6 Martie nr. 43

O scurtă convorbire cu directorul întreprinderii „Ambalajul metalic” a reliefat eforturile depuse de colectivul de creație al secției de jucării, pentru realizarea unor noi sortimente de produse, în special mecanice, în vederea satisfacerii gustului copiilor. În mod deosebit își atrage atenția o serie de jucării mecanice cu motorașe acționate de baterii, având un colorit și luciu deosebit de atrăgător, obținute printr-o tehnologie nouă și complexă. Preocupările actuale urmăresc sporirea sortimentului de jucării, care să atingă un nivel calitativ cât mai înalt și să dezvolte la copii deprinderi corespunzând unor scopuri educative. Printre acestea se află, în fază de prototip, o nouă jucărie mecanică de mare complexitate. Este vorba de un vehicul de teren, care urcă pante, dispunând de șenile acționate individual. Sistemul ingenios de suspensie permite menținerea cabinei la orizontală, chiar și în cazul unor terenuri accidentale. La pante mai mari jucăria – printr-o comandă automată – pune în funcțiune două brațe de sprijin, care după trecerea obstacolului se retrag tot în mod automat.

Eugen Victor TOADER

STIMAȚI AUTOMOBILIȘTI,

La Administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta, în condiții avantajoase, diferite feluri de asigurări facultative auto, care acoperă eventualele pagube ce se pot întâmpla autoturismelor dv. :

- asigurarea pentru avarii (CASCO) ;
- asigurarea suplimentară pentru furt ;
- asigurarea suplimentară pentru cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decât asiguratul ;
- asigurarea autoturismelor pentru cazurile de incendiu și calamități ;
- asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea acestora la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea

De asemenea, puteți contracta și asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme.

Costul asigurărilor pentru avarii, respectiv al celor de incendiu și calamități și al asigurărilor pentru furt a fost recent redus cu 10%, respectiv cu câte 33%.

La asigurările pentru avarii (inclusiv la cele de incendiu și pentru furt) încheiate la sediile ADAS se acordă o reducere de 10% a primelor de asigurare, iar dacă nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza asigurărilor respective, se acordă - în fiecare an -, în funcție de vechimea în asigurare, reduceri de prime, de la 15 până la 35%.

Pentru relații suplimentare și încheierea asigurărilor vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.

